

ประมาณการ | 2562
เศรษฐกิจไทย |
เมษายน 2562
APRIL 2019

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2019

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

- ศึกษา และวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศอย่างมืออาชีพ
- ติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
- พัฒนาบุคลากรและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข็งขันได้
- กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณณะ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร

เป้าประสงค์

- เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
- การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
- องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณะ
- องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

กลยุทธ์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหาคออย่างมืออาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณะ”

สารบัญ

หน้า

1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2562 (ณ เดือนเมษายน 2562)	
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2562	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2562	23

2. ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562)	34
---	----

3. ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2562	42
--	----

4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

4.1 แนวทางการต่อสู้ความยากจน	48
4.2 ขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวไทย ยังดีอยู่เหมือนเดิม	54
4.3 เหลี่ยมดูมารถการด้านการเกษตรในต่างประเทศ	66
4.4 ความกังวลเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน	79
4.5 ยอดบทเรียนวิถีของดัตช์: เศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์กับบทบาทที่เพิ่มขึ้นในเศรษฐกิจไทย	91
4.6 ความขัดแย้งอินเดีย-ปากีสถาน: เมื่อความต่างของศาสนาเป็นเหตุ	102

5. Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	110
ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส	112

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

ឧសរុបជ្រើនវិការ

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2562 (ณ เดือนเมษายน 2562)

**“เศรษฐกิจไทยปี 2562 คาดว่าจะขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.8
จากการส่งออกสินค้าที่ชะลอตัวลงเป็นสำคัญ”**

เศรษฐกิจไทยในปี 2562 คาดว่าจะสามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.8 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 – 4.3) ขณะเดียวกันน้อยจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.1 จากปัจจัยอุปสงค์จากต่างประเทศที่ชะลอตัวลงเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจประเทศไทยค้าและปริมาณการค้าโลกที่ชะลอตัวลง และผลกระทบจากนโยบายการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน รวมถึงการตอบโต้จากประเทศต่างๆ ส่งผลให้การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม การส่งออกบริการมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน รวมทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากการขยายระยะเวลามาตรการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Exemption) ด้านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival: VOA) ขณะที่แรงส่งจากโครงการลงทุนของภาครัฐยังคงจำเป็นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามกรอบงบประมาณรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในปีนี้ยังคาดว่าโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน (PPP) ในโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานยังจะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าปีก่อนหน้าอีกด้วย สำหรับการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะยังคงขยายตัวต่อเนื่อง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนจากการเกษตรที่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นตามการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ 1.4 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามแนวโน้มต้นทุนจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีพิษทางเพิ่มขึ้น ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 37.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของ GDP

ทั้งนี้ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ ผลกระทบจากนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน รวมทั้งความผันผวนของตลาดการเงินโลก และอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ ภาครัฐจะมีบทบาทในการพยุงเศรษฐกิจในระยะต่อไปผ่านการใช้จ่ายภาครัฐ

**ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี ปี 2562
(ณ เดือนเมษายน 2562)**

	2560	2561	2562f (ณ ม.ค. 62)	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	4.01	3.86	3.59	3.3 ถึง 3.8
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรล)	53.1	69.4	68.0	65.0 ถึง 71.0
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	33.94	32.31	32.00	31.50 ถึง 32.50
4) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	1.50	1.75	1.75	1.50 ถึง 2.00
5) รายจ่ายภาคราษฎร (ล้านล้านบาท)	3.46	3.60	3.76	3.74 ถึง 3.78
6) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	35.6	38.3	40.0	39.5 ถึง 40.5
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	4.0	4.1	3.8	3.3 ถึง 4.3
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	3.0	4.6	4.2	3.7 ถึง 4.7
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.1	1.8	2.0	1.5 ถึง 2.5
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.9	3.9	4.1	3.6 ถึง 4.6
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-1.2	3.3	4.6	4.1 ถึง 5.1
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	5.4	4.2	2.4	1.9 ถึง 2.9
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	6.2	8.6	3.4	2.9 ถึง 3.9
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	34.2	22.3	24.3	21.9 ถึง 26.7
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	9.8	7.2	3.4	2.9 ถึง 3.9
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	13.2	14.3	3.5	3.0 ถึง 4.0
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	50.2	35.2	37.8	35.1 ถึง 40.4
- ร้อยละของ GDP	11.0	7.0	6.8	6.3 ถึง 7.3
8) อัตราเงินเพื่อทั่วไป (ร้อยละ)	0.7	1.1	1.4	0.9 ถึง 1.9
อัตราเงินเพื่อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.6	0.7	0.9	0.4 ถึง 1.4

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2019 (As of April 2019)

"Thai economy in 2019 is expected to grow at 3.8 percent, decelerating from the previous year, due to the slowdown in exports of goods."

FPO anticipates the Thai economy in 2019 to grow by 3.8 (with a forecast range of 3.3 - 4.3 percent), slightly slowing down from the previous year which expanded by 4.1 percent due to the slowdown in exports of goods, which is the result of the slowdown of trading partners' economies, and the impact of trade policies between the United States and China, as well as retaliation from various countries. As a result, the export of goods tends to decline. However, export of service is likely to continue to grow as the number of tourists increases from the previous year. As well as being supported by the extension of the length of the cancellation fee for immigration check-up (Visa on Arrival: VOA). The momentum from government investment projects is still necessary to drive the economy in accordance with the government budget for the fiscal year 2019 that has increased continuously. In addition, this year, the government and the public private partnership (PPP) in infrastructure project are also expected to help support private investment to grow higher than the previous year. Private consumption is expected to continue to expand, supported by income from non-agricultural households which is improved from the higher employment. The stability of the Thai economy is exceptional. For internal economic stability, headline inflation is expected to be 1.4 percent, increasing from the previous year. This is in line with the rising of crude oil prices in the world market after the US imposed a full sanction on Iranian oil. For external economic stability, current account will be in a surplus of 37.8 billion US dollars or 6.8 percent of GDP.

Finally, for the economic projections, several risk factors should be elaborately considered such as the escalating trade war between US and China, volatility in global financial market and exchange rate. In addition, the government will play an important role in supporting the economy in the next phase through promoting domestic spending.

Major Assumptions and Economic Projections for 2019 (As of Apr 2019)

	2017	2018	2019f (As of APR19)			
			Avg.	Range		
Major Assumptions						
<u>Exogenous Variables</u>						
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	4.01	3.86	3.59	3.3 to 3.8		
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	53.1	69.4	68.0	65.0 to 71.0		
<u>Policy Variables</u>						
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	33.94	32.31	32.00	31.50 to 32.50		
4) Policy rate at year-end (percent y-o-y)	1.50	1.75	1.75	1.50 to 2.00		
5) Public Expenditure(Trillion Baht)	3.46	3.60	3.76	3.74 to 3.78		
6) Number of foreign tourists (Million)	35.6	38.3	40.0	39.5 to 40.5		
Projections						
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	4.0	4.1	3.8	3.3 to 4.3		
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	3.0	4.6	4.2	3.7 to 4.7		
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	0.1	1.8	2.0	1.5 to 2.5		
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Investment (percent y-o-y)	2.9	3.9	4.1	3.6 to 4.6		
- Real Public Investment (percent y-o-y)	-1.2	3.3	4.6	4.1 to 5.1		
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	5.4	4.2	2.4	1.9 to 2.9		
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	6.2	8.6	3.4	2.9 to 3.9		
6) Trade Balance (USD billion)	34.2	22.3	24.3	21.9 to 26.7		
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	9.8	7.2	3.4	2.9 to 3.9		
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	13.2	14.3	3.5	3.0 to 4.0		
7) Current Account (billion U.S.)	50.2	35.2	37.8	35.1 to 40.4		
- Percentage of GDP	11.0	7.0	6.8	6.3 to 7.3		
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	0.7	1.1	1.4	0.9 to 1.9		
Core Inflation (percent y-o-y)	0.6	0.7	0.9	0.4 to 1.4		

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2562

5 ข้อ¹
สมมติฐาน

1

การขยายตัวของเศรษฐกิจ
15 ประเทศคู่ค้า

+3.59%

(ปี 2561 +3.86%)

2

Baht/USD

32.00

(ปี 2561 32.32)

ดัชนีค่าเงินบาท

112.49

(ปี 2561 109.48)

3

ราคาน้ำมันดิบดูไบ

68.0 \$/bbl

(ปี 2561 69.4 \$/bbl)

4

จำนวนนักท่องเที่ยว
ต่างชาติ

40.0 ล้านคน

(ปี 2561 38.3 ล้านคน)

5

รายจ่ายภาคราชการและ

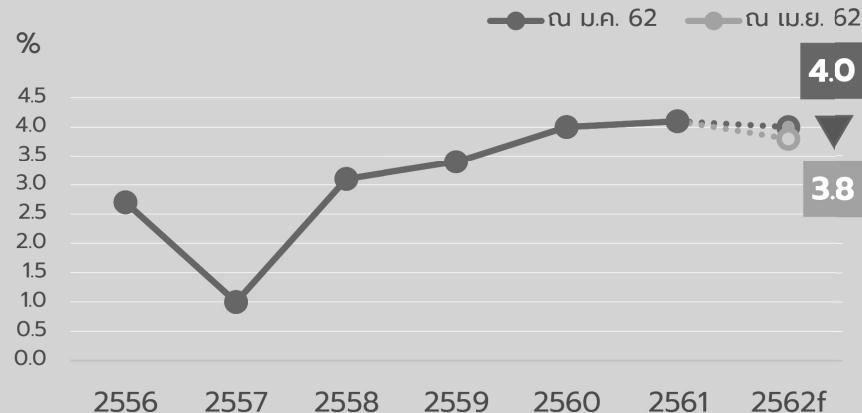
3.76 ล้าน

ล้านบาท

(ปี 2561 3.60 ล้านล้านบาท)

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2562

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)

ผลประมาณการ (ร้อยละ)

การบริโภคภาคเอกชน

2562f
(ณ ม.ค. 62)

2562f
(ณ เม.ย. 62)

4.3

4.2

การบริโภคภาครัฐ

2.3

2.0

การลงทุนภาคเอกชน

4.5

4.1

การลงทุนภาครัฐ

5.3

4.6

ปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ

3.2

2.4

ปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ

4.8

3.4

มูลค่าสินค้าส่งออกในรูป USD

4.5

3.4

มูลค่าสินค้านำเข้าในรูป USD

5.4

3.5

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

1.0

1.4

อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน

0.9

0.9

ดาวน์โหลดเอกสารที่นี่
<https://joo.gl/qnDb>

หมายเหตุ: ข้อมูลเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (Real term) ยกเว้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
กระทรวงการคลัง

สมบัติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย

ปี 2562

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2561 เศรษฐกิจประเทศไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.9 ขณะลดลงเล็กน้อยจากปี 2560 เนื่องจากเศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ขณะเดียวกันเศรษฐกิจญี่ปุ่นและยูโรโซนก็มีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงจากเครื่องซึ่งส่งสัญญาณเป็นลบ ในทางกลับกันเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรมีแนวโน้มขยายตัวของเศรษฐกิจจีนที่ส่งผลบังคับใช้ในปี 2561 อย่างไรก็ตาม ประเด็นความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหราชอาณาจักรและจีน ส่งผลกระทบต่อการค้าโลกชะลอตัวลง โดยประเทศที่พึงพาการส่งออกต่างได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบแตกต่างกันไป ขณะที่เครื่องซึ่งของเศรษฐกิจที่พึงพาการใช้จ่ายภายในประเทศอื่น ๆ ส่งสัญญาณผสม

สำหรับในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจประเทศไทย 15 ประเทศโดยรวมจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.6 ขณะลดลงจากปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ประเด็นนโยบายกีดกันทางการค้าที่ชัดเจนขึ้น และการยุติมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณของเศรษฐกิจยูโรโซน โดยเศรษฐกิจประเทศไทยคู่ค้าหลักของไทยมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงเป็นส่วนมาก มีเพียงเศรษฐกิจฟิลิปปินส์ที่มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยในกรณีของฟิลิปปินส์คาดว่าจะมีเม็ดเงินลงทุนไหลเข้าประเทศไทยย่างต่อเนื่อง ขณะที่เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรมีแนวโน้มทรงตัวจากปีก่อนหน้าเนื่องจากการเจรจา Brexit ยังไม่ได้ข้อตกลง

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2561	2559	2560	2561				2561	ทั้งปี 2562F
			Q1	Q2	Q3	Q4		
15 ประเทศคู่ค้า (78.1%)	3.4	4.1	4.3	4.1	3.6	3.5	3.9	3.6
1. จีน (12.0%)	6.7	6.9	6.8	6.7	6.5	6.4	6.6	6.3
2. สหราชอาณาจักร (11.1%)	1.6	2.2	2.6	2.9	3.0	3.0	2.9	2.2
3. ญี่ปุ่น (9.9%)	0.6	1.9	1.3	1.5	0.1	0.3	0.8	0.7
4. ยูโรโซน (7.2%)	1.7	2.5	2.4	2.2	1.6	1.2	1.8	1.7
5. เวียดนาม (5.1%)	6.2	6.8	7.4	7.0	6.7	7.3	7.1	6.9
6. ฮ่องกง (5.0%)	2.0	3.8	4.6	3.5	2.9	1.3	3.0	2.1
7. มาเลเซีย (4.6%)	4.2	5.9	5.4	4.5	4.4	4.7	4.7	4.5
8. ออสเตรเลีย (4.3%)	2.8	2.4	3.1	3.1	2.7	2.3	2.8	2.6
9. อินโดนีเซีย (4.0%)	5.0	5.1	5.1	5.3	5.2	5.2	5.2	5.1
10. สิงคโปร์ (3.7%)	2.0	3.5	4.6	4.1	2.2	2.2	3.2	2.5

ประเภทคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2561	2559	2560	2561				2561	ทั้งปี 2562F
			Q1	Q2	Q3	Q4		
11. พิลิปปินส์ (3.1%)	6.9	6.7	6.6	6.2	6.0	6.1	6.2	6.6
12. อินเดีย (3.0%)	7.9	6.3	8.1	8.0	7.0	6.6	7.4	7.3
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.8	3.1	2.8	2.8	2.0	3.1	2.7	2.5
14. สหราชอาณาจักร (1.6%)	1.9	1.7	1.3	1.4	1.5	1.3	1.4	1.4
15. ไต้หวัน (1.6%)	1.5	2.9	3.2	3.3	2.3	1.8	2.6	2.0

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย ศศค.

1.1 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2561)

→ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 6.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขัดผลทางฤดูกาล) โดยภาคบริการและภาคเกษตรขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 7.0 และร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ในขณะที่ภาคการผลิตขยายตัวร้อยละ 6.1 เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า

→ ในปี 2562 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 6.3 ชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจาก ในช่วงต้นปี 2562 เศรษฐกิจจีนจะยังได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการค้ากับสหรัฐฯ อย่างรุนแรง ในปี 2562 รัฐบาลจีนได้ประกาศเตรียมใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกรอบ เพื่อพยุงเศรษฐกิจให้ขยายตัวได้ตามเป้าหมาย ที่ช่วงร้อยละ 6.0 – 6.5 โดยมีมาตรการสำคัญ ได้แก่ การใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายด้วยการลดสัดส่วนเงินสำรองที่ธนาคารพาณิชย์ต้องนำรับตามกฎหมาย (Reserve Requirement Ratio) เพื่อกระตุ้นให้เกิดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รัฐบาลจะใช้มาตรการการคลัง อาทิ การลดภาษีและมาตรการประกันสังคม (Social Insurance) รวมมูลค่ากว่า 2 ล้านล้านหยวน พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานซึ่งจะช่วยพยุงเศรษฐกิจไม่ให้ชะลอตัวมากเกินไป นอกจากนี้ คาดว่าสถานการณ์ความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนจะลดความตึงเครียดลงภายใต้การเจรจาต่อรอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ

1.2 เศรษฐกิจสหราชอาณาจักร (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

→ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เศรษฐกิจสหราชอาณาจักร ขยายตัวร้อยละ 3.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน (ตัวเลขเบื้องต้น) หรือร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขัดผลทางฤดูกาลแล้ว) เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า แม้ว่าเครื่องชี้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 อยู่ที่ระดับ 55.4 และ 57.5 จุด ตามลำดับ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า สำหรับเครื่องชี้ด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 อยู่ที่ระดับ 125.7 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ที่อยู่ที่ระดับ 133.6 จุด ทั้งนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจสหราชอาณาจักร ยังคงแข็งแกร่ง โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.9 ของกำลังแรงงานรวม เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ ที่ประชุม

คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) เมื่อวันที่ 19-20 มีนาคม 2562 มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 2.25 – 2.50 ต่อปี โดยปัจจัยสนับสนุนการคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายดังกล่าว ได้แก่ ตลาดแรงงานที่ยังคงแข็งแกร่งต่อเนื่องและอัตราเงินเฟ้อที่ค่อนข้างทรงตัว ทั้งนี้ จากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างปรับตัวชะลอลง ทำให้คาดว่า FOMC จะยังไม่ปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปีนี้

→ ในปี 2562 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 2.2 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.7 – 2.7 ชะลอลงจากปี 2561 แม้ว่าประเด็นมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนมีแนวโน้มที่จะคลี่คลายขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2562 แต่สหรัฐฯ ยังคงต้องเจรจาเพื่อกลี่คลายมาตรการกีดกันทางการค้ากับอีกหลายเศรษฐกิจ ออาทิ สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์ซึ่งหากสหรัฐฯ ยังคงใช้มาตรการการขึ้นภาษีนำเข้าจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและการบริโภคที่ชัดเจนขึ้นกว่าในปีที่แล้ว นอกจากนี้ สหรัฐฯ มีแนวโน้มขาดดุลการคลังเพิ่มขึ้น จากนโยบายปฏิรูปภาครัฐและหนี้รัฐบาลกลางที่สูงขึ้น ทำให้มีช่องว่างในการดำเนินนโยบายการคลัง (Policy space) ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะยังคงได้รับปัจจัยหนุนจากนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย จึงทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงขยายตัวแต่เนื่องจากความปัจจัยความเสี่ยงที่กล่าวมาข้างต้น จึงส่งผลให้ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากปี 2561

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

→ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาส 1 ปี 2562 ส่งสัญญาณชะลอตัว โดยมูลค่าการส่งออกลดตัวร้อยละ -3.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.3 จากการส่งออกสินค้าไปยังตลาดโลกโดยเฉพาะจีนและอาเซียนที่หดตัวลง ขณะที่การส่งออกบริการขยายตัวเร่งขึ้น สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.7 เร่งขึ้นจากร้อยละ 3.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาส 1 ปี 2562 อยู่ที่ระดับ 41.2 จุด ลดลงจากไตรมาส 4 ปี 2561 ที่อยู่ที่ระดับ 42.7 จุด นอกจากนี้ภาคอุปทานที่บ่งชี้โดยดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยในไตรมาส 1 ปี 2562 อยู่ที่ระดับ 49.5 จุด ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 52.6 จุด ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อที่ต่ำไปเฉลี่ยในไตรมาส 1 อยู่ที่ร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 0.8

→ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 0.7 ชะลอลงจากปี 2561 เนื่องจากผลกระทบจากการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนในช่วงครึ่งปีแรก ส่งผลให้ภาคการส่งออกลดตัวอย่างรุนแรง นอกจากนี้ การปรับขึ้นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากอัตราร้อยละ 8 สู่ร้อยละ 10 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2562 จะส่งผลกระทบต่อการบริโภคในไตรมาสสุดท้าย แต่คาดว่าจะมีการเร่งการบริโภคในช่วงไตรมาส 3 ก่อนบังคับใช้อัตราภาษีใหม่ นอกจากนี้คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะได้รับปัจจัยหนุนจากการเร่งก่อสร้างเพื่อรองรับมหกรรมกีฬาโอลิมปิกที่จะจัดขึ้นในปี 2563 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังมีปัจจัยเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย รวมถึงผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนได้อย่างไรก็ตาม รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีมาตรการที่ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจ เช่น มาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุและการรับแรงงานต่างชาติ เป็นต้น

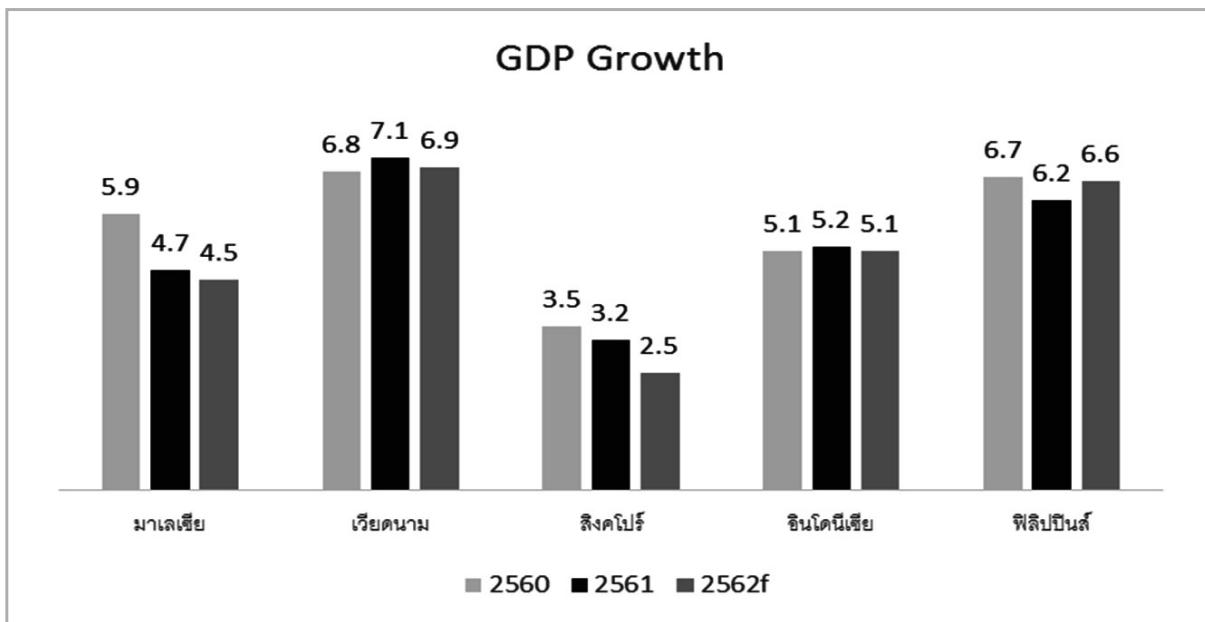
1.4 เศรษฐกิจยุโรป 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออก ร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

→ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เศรษฐกิจยุโรป ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกัน
ปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขัดผลทางฤดูกาล) ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า
โดยเครื่องขึ้นทางเศรษฐกิจยุโรปในสัปดาห์ล็อตตัว ออาทิ ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมและบริการ
เฉลี่ยไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ที่อยู่ที่ระดับ 49.1 และ 52.4 จุด ตามลำดับ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า นอกจากนี้
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ระดับ -7.5 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ
-6.9 จุด ขณะที่ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้น โดยอัตราการว่างงานของยุโรปในช่วง 2 เดือนแรก
ของไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ร้อยละ 7.8 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราเงินเพื่อ
ห้ามเปลี่ยนไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า

→ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจยุโรปจะขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 1.7 เนื่องจากเศรษฐกิจ
ไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ขยายตัวต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจยุโรปเริ่มหมดแรงส่ง (Momentum)
นอกจากนี้ เครื่องขี้เศรษฐกิจยุโรปในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2562 สัปดาห์ล็อตตัว ประกอบกับธนาคารกลาง
ยุโรป (European Central Bank: ECB) ประกาศยกเลิกมาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลายเชิงปริมาณ
(Quantitative Easing) ที่ได้ดำเนินมาต่อเนื่อง 4 ปีแล้วตั้งแต่ปี 2561 ทั้งนี้ เศรษฐกิจยุโรปยังคงมีความเสี่ยง
ด้านเสถียรภาพทางการคลัง จากระดับหนี้สาธารณะที่ยังคงอยู่ในระดับสูง

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.5 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2561)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (%)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย ศศค.

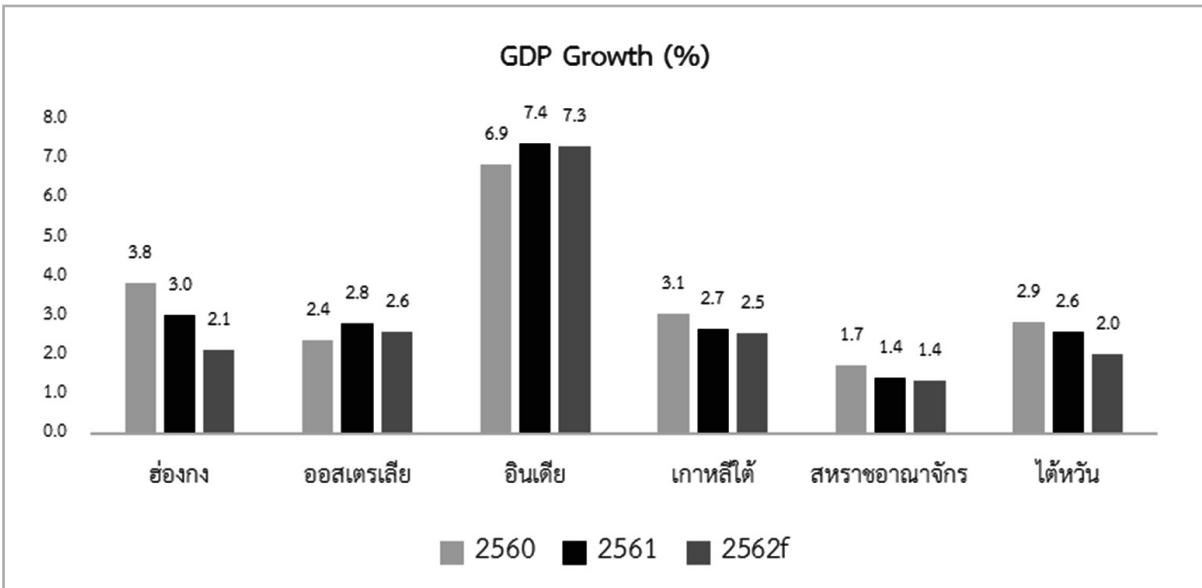
→ เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ส่วนใหญ่ชะลอตัวลง ยกเว้นเศรษฐกิจประเทศไทยที่เพิ่งพัฒนาระบบด้วยเทคโนโลยีและอินโนว์ชัน บ่งชี้จากยอดค้าปลีกในช่วงไตรมาสที่ 1 ที่ขยายตัวดี ประกอบกับระดับอัตราเงินเฟ้อปรับตัวลดลงส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศขยายตัว ขณะที่เศรษฐกิจที่พึ่งพัฒนาส่งออกชะลอตัวลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 1 ขยายตัวต่ำสุดในรอบ 10 ปีที่ร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสแรกขยายตัวชะลอลง เช่นกันที่ร้อยละ 6.8 เมื่อจากฐานปี 2561 ที่ค่อนข้างสูง และเศรษฐกิจมาเลเซียในไตรมาสที่ 1 มีแนวโน้มชะลอตัว เนื่องจากการส่งออกในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 หดตัวถึงร้อยละ -5.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งถือเป็นการหดตัวต่ำที่สุดในรอบ 2 ปี

→ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะมีสัญญาณผสม โดยมีเพียงเศรษฐกิจพิลิปปินส์ที่มีแนวโน้มขยายตัวร่างขึ้นที่ร้อยละ 6.6 เนื่องจากระดับอัตราเงินเฟ้อเริ่มปรับตัวลดลง ส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศขยายตัวได้เต็มศักยภาพมากขึ้น ด้านรัฐบาลมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง กองประกับการอุดหนุนการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลช่วงก่อนการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม 2562 อีกทั้งเงินลงทุนจากต่างประเทศยังคงไหลเข้าสู่พิลิปปินส์อย่างต่อเนื่องจากความพยายามของภาครัฐที่ต้องการให้ประเทศไทยมีปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ โดยต่างชาติที่ให้ความสนใจลงทุนในพิลิปปินส์สูงได้แก่ จีน และญี่ปุ่น ขณะที่เศรษฐกิจจีนฯ ในอาเซียนที่พึ่งพัฒนาส่งออก อันได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม มีแนวโน้มชะลอลงจากปีก่อนหน้า ผลหลักจากความชัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ตลอดจนการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ส่งผลให้การส่งออกของประเทศไทยอ่อนแอ ในอาเซียนชะลอตัวลงด้วย นอกจากนี้ เศรษฐกิจอินโดนีเซียคาดว่าจะขยายตัวชะลอลงเล็กน้อย เนื่องจากค่าเงินรูเปียห์ที่ยังคงอ่อนตัวส่งผลให้เศรษฐกิจอินโดนีเซียซึ่งเป็นผู้นำเข้าสู่ห้องโดยการสินค้าพลังงาน เติบโตได้อย่างไม่เต็มศักยภาพ อย่างไรก็ตาม การบริโภคภายในประเทศยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักที่จะทำให้เศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวได้ต่อเนื่อง

1.6 เศรษฐกิจประเทศไทยค้าอื่นๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 17.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

→ ในไตรมาส 1 ปี 2562 เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย ฮ่องกง และไต้หวันส่งสัญญาณชะลอตัว ขณะที่เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรมีสัญญาณทรงตัวโดยเศรษฐกิจที่พึ่งพัฒนาเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักบางประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวันและฮ่องกง ขยายตัวชะลอลง อันเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัว สถานการณ์ความชัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน รวมถึงนโยบายกีดกันการค้าของสหรัฐฯ ขณะเดียวกันเศรษฐกิจที่พึ่งพัฒนาบริโภคภายในประเทศ เป็นหลักอันได้แก่ อินเดีย และออสเตรเลีย ได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ภายนอกที่ขยายตัวชะลอลง สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจด้านการบริโภคที่ชะลอตัว ขณะที่เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรมีแนวโน้มทรงตัวจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจที่ส่งสัญญาณผสมทั้งภาคการผลิตและการบริโภคภายในประเทศ

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการณ์ปี 2562

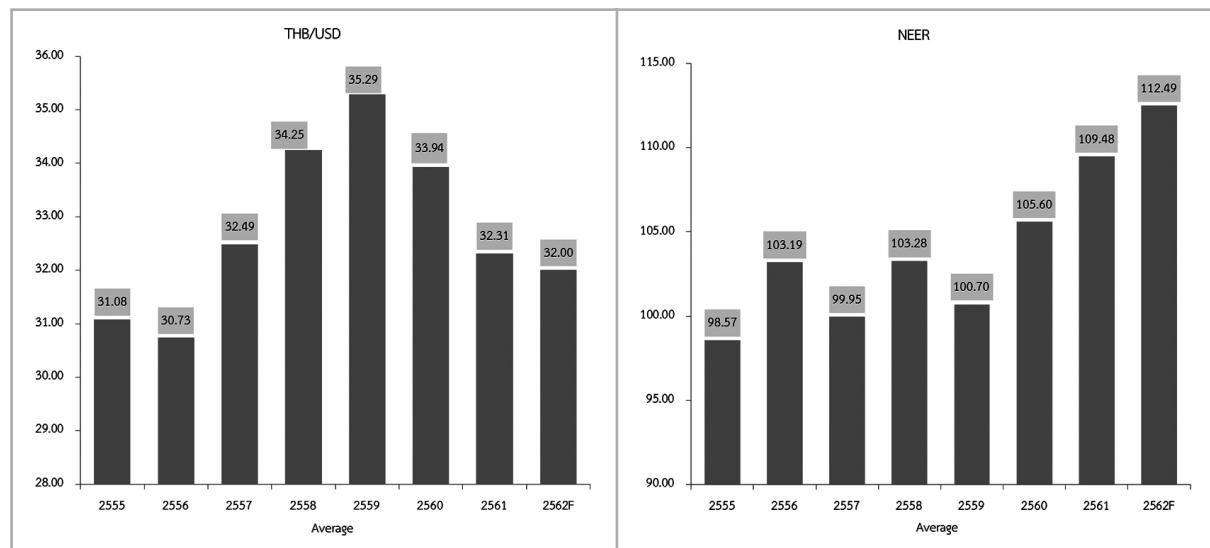
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

→ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าอื่นๆ ที่พึงพาการส่งออกจะขยายตัวในอัตราชะลอลง จากความเสี่ยงของความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน รวมถึงปัจจัยภายนอกอื่นๆ อาทิ การใช้นโยบายกีดกันทางการค้ากับประเทศไทยคู่ค้าอื่นๆ และการใช้นโยบายการเงินแบบตึ่งตัวของสหรัฐฯ ที่ทำให้เงินทุนผันผวนและไหลกลับสู่สหรัฐฯ ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เศรษฐกิจฮ่องกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ขยายตัวชะลอลง ขณะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยพึงการบริโภคภายในประเทศอย่างอินเดีย และอสเตรเลีย คาดว่าจะขยายตัวชะลอลง โดยในกรณีของอินเดียเนื่องจากปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกที่จะสร้างความผันผวนให้แก่ภาคการเงิน ทำให้เงินทุนไหลออกจากการค้าที่สร้างแรงกดดันให้กับตลาดโลกและส่งผลต่อภาคการส่งออกอินเดียได้ แต่คาดว่าอินเดียยังมีปัจจัยหนุนจากการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ ขณะที่เศรษฐกิจออสเตรเลียคาดว่าจะขยายตัวชะลอลงเนื่องจากปัจจัยฐานสูงในปี 2561 แต่ยังได้รับปัจจัยหนุนจากการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสี่ยงของด้านตลาดแรงงาน และหนี้ครัวเรือนที่มีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ของประชาชน ซึ่งสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ มาก นอกจากนี้ คาดว่าเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรจะทรงตัวจากปีก่อนหน้า และยังคงมีความเสี่ยงจนกว่าการเจรจา Brexit จะสำเร็จลุล่วง

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อдолลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2562 คาดว่าเงินบาทจะแข็งค่าจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย โดยเฉลี่ยทั้งปีที่ 32.00 บาทต่อдолลาร์ สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.0 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า และคาดว่าดัชนีค่าเงินบาทปี 2562 จะแข็งค่าขึ้นร้อยละ 2.7” (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐฯ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2562

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (บพท.) รวบรวมโดย ศศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ ศศค.

→ การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่าในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2562 เงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.68 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 2.0 จากค่าเฉลี่ยปี 2561 ผลจากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูง ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 113.27 จุด แข็งค่าขึ้นถึงร้อยละ 3.4 จากค่าเฉลี่ยปี 2561 ขณะที่เงินทุนไหลออกจากการหั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตร

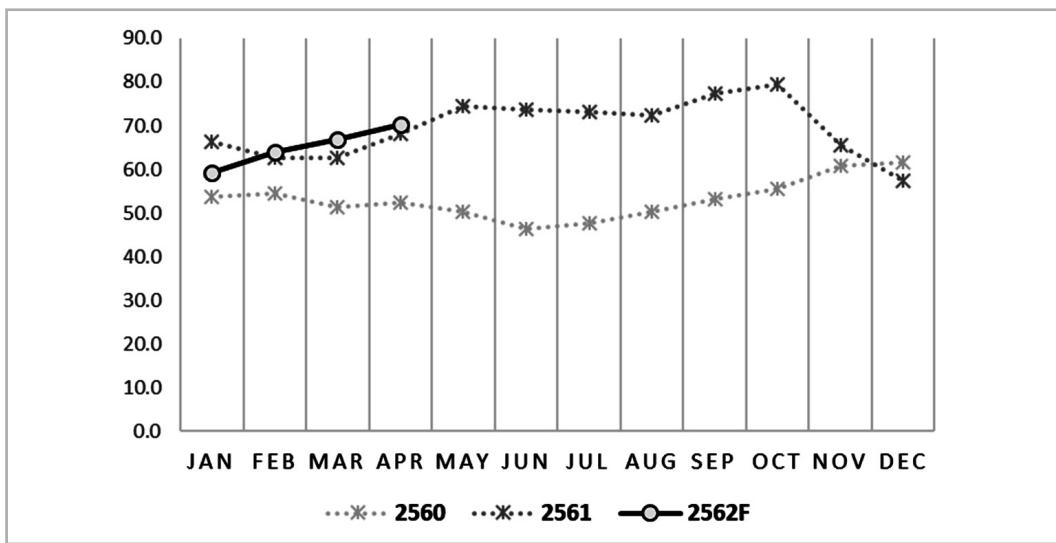
→ ในปี 2562 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐจะแข็งค่าขึ้นจากปี 2561 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 32.00 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 31.50 – 32.50 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.0 จากค่าเฉลี่ยปี 2561 โดยคาดว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ อาจพิจารณาคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ ไว้ที่ช่วงร้อยละ 2.25 – 2.50 ต่อปี ตลอดทั้งปี 2562 นี้ ซึ่งจะทำให้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทยและสหรัฐฯ ไม่กว้างขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ ยังคาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะยังคงเกินดุลอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยหนุนให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่นๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับเงินสกุลหลักและภูมิภาค ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2562 คาดว่าจะเฉลี่ยที่ 112.49 จุด หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 2.7 จากค่าเฉลี่ยปี 2561

ทั้งนี้ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่นๆ ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน และสหรัฐฯ กับสหภาพยุโรป ตลอดจนความเป็นไปได้ในการกีดกันทางการค้าสินค้าധานยนต์และขั้นส่วน ประเด็นการเมืองภายในของสหรัฐฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวโน้มบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐฯ ตลอดจนความเสี่ยงด้านภัยรัฐศาสตร์และการเมืองในต่างประเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นนักลงทุนและส่งผลต่อค่าเงินบาท ดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนค่าเงินสกุลอื่นๆ ได้

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2562 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับจากช่วงปลายปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการปั่นหยาภัยในประเทศของเคนยาและมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านของสหรัฐฯ ส่งผลให้อุปทานน้ำมันดิบของโลกตึงตัวอย่างมาก ทำให้ราคาน้ำมันดิบดูไบปรับตัวเพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ 73.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ในเดือนเมษายน 2562 โดยสหรัฐฯได้ยกเลิกการผ่อนผัน 8 ประเทศผู้นำเข้าน้ำมันรายใหญ่จากอิหร่าน (ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน อินเดีย อิตาลี กรีซ และตุรกี) ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2562 จากเดิมที่เคยได้รับการยกเว้นให้นำเข้าน้ำมันจากอิหร่านได้ ซึ่งจะทำให้ทั้ง 8 ประเทศไม่สามารถนำเข้าน้ำมันดิบจากอิหร่านได้อีกต่อไป ทั้งนี้ 8 ประเทศดังกล่าวนำเข้าน้ำมันดิบประมาณ 1.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งจำเป็นต้องหาซื้อน้ำมันดิบจากประเทศอื่นแทน โดยประเทศไทยต้องรับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการห้ามนำเข้าสินค้าที่จัดเรียงตามลำดับ ที่ขาดไปในส่วนนี้ เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันของโลก

ภาพที่ 4 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายวัน ปี 2560 2561 และ 2562

ที่มา: Reuters

ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

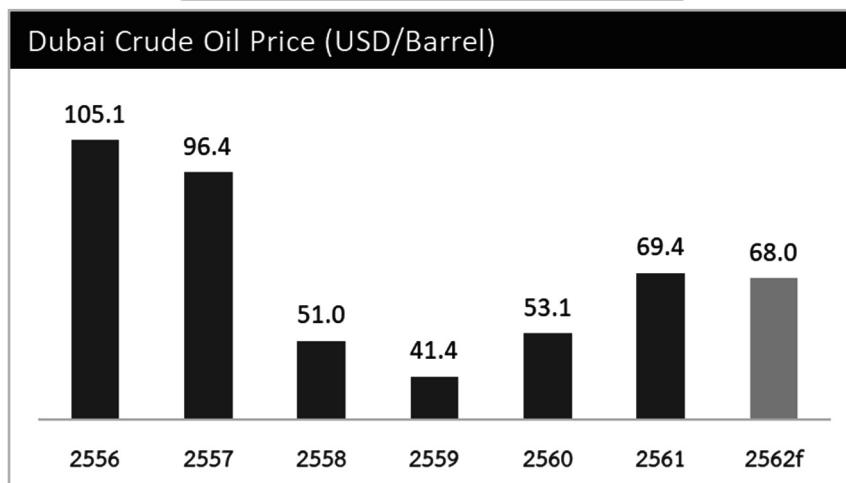
EIA ประมาณการณ์ กรกฎาคม 61	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Demand (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับปีก่อนหน้า)
2561 (ข้อมูลจริง)	100.66	99.98	+49.4
2562 (คาดการณ์)	101.52	101.39	+102.3

ที่มา EIA (US Energy Information Administration)

จากตัวเลขคาดการณ์ของ EIA พบว่า ในปี 2562 ทั้งปริมาณการผลิตและปริมาณการบริโภคน้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า อย่างไรก็ได้ ปริมาณการบริโภคน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณการผลิต (Undersupply) เนื่องจากความตึงตัวในอุปทานน้ำมัน ขณะที่สต็อกน้ำดิบปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงกว่าปีที่ผ่านมา

ในปี 2562 คาดว่าราคาน้ำมันดิบลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย จากสต็อกน้ำดิบที่สูงกว่าปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ยังมีปัจจัยที่ต้องดูตามอย่างใกล้ชิดต่อไป ได้แก่ ความรุนแรงของมาตรการคัดกันการค้าของทางสหรัฐฯ และจีน (Trade War) เศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง มาตรการควบคุมอิทธิพลของสหราชอาณาจักร รวมถึงปริมาณน้ำมันดิบคงคลังของสหราชอาณาจักร โดยในปี 2562 คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะเฉลี่ยอยู่ที่ 68 ดอลลาร์สหราชอาณาจักรต่อบาร์เรล (ซึ่งคาดการณ์ที่ 65.0 ถึง 71.0 ดอลลาร์สหราชอาณาจักรต่อบาร์เรล)

ภาพที่ 5 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ

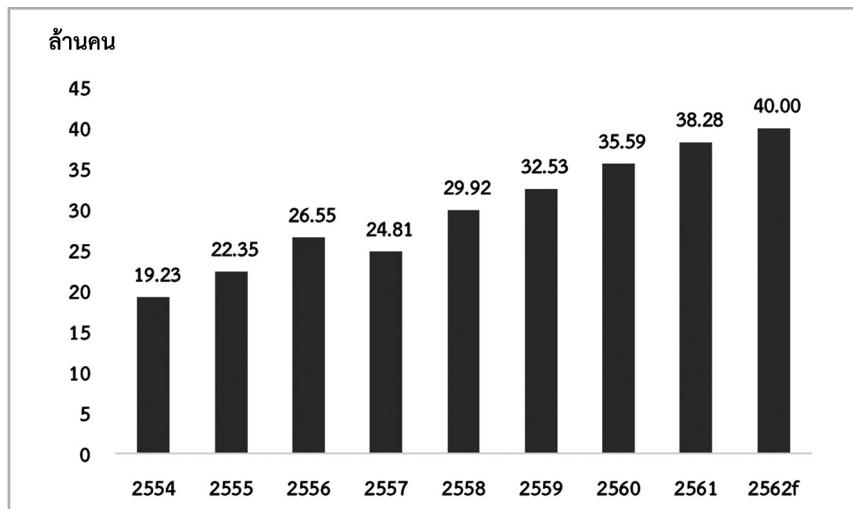
ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 10.8 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 1.8 ต่อปี โดยแหล่งที่มาของการขยายตัว (Contribution to Growth) มาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศอินเดีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นหลัก สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยวจำนวน 573,798 ล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.4 ต่อปี

ในส่วนของสมมติฐานจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศปี 2562 สศค. คงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2562 ไว้ที่ 40.0 ล้านคน เช่นเดียวกับกับคาดการณ์ ณ เดือนมกราคม 2562 โดยคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.5 ต่อปี และคงการคาดการณ์รายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 2.13 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นขยายตัวร้อยละ 6.3 ต่อปี เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีสัดส่วนมากที่สุด ยังไม่กลับมาฟื้นตัว โดยในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาประเทศไทย ลดตัวร้อยละ -1.72 ต่อปี ดังนั้น ประเด็นที่ควรจับตา คือ การฟื้นตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีน รวมถึงการขยายเวลาของมาตรการ free visa on arrival สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไปจนถึงเดือนตุลาคม 2562 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ทำให้ สศค. ยังคงคงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2561 ณ เดือนเมษายน 2562 ไว้ที่ 40.0 ล้านคน

ภาพที่ 6 จำนวนนักก่อ่องเกี่ยวต่างประเทศ

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

5. รายจ่ายภาครัฐประจำปี 2562

“ปี 2562 รายจ่ายภาครัฐตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,756,836 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.4 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,759,340 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.6 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 997,496 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.6 ต่อปี”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2562 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ ทั้งสิ้น 3,236,926 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.8 ต่อปี โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,954,209 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.8 ต่อปี เนื่องจากในปีงบประมาณ 2561 มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม จำนวน 150,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายปีงบประมาณ 2562 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,723,930 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -2.4 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 90.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,000,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,329,744 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ 2,354,191 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 394,186 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 61.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 645,809 ล้านบาท ขณะที่รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 230,280 ล้านบาท

การเบิกจ่ายรายจ่ายนองงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,807 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -45.2 ต่อปี ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินกู้เพื่อพื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 295 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,512 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายจากรายจ่ายกองทุนกองงบประมาณคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้จำนวน 280,909 ล้านบาท

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2562
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,297,648	3,236,926
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,007,203	2,954,210
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,411,775	2,329,744
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,330	394,186
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	2,792,105	2,723,930
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.5	90.8
1.1.3 รายจ่ายเหลือมปี	215,098	230,280
1.2 รายจ่ายนอง Kong งบประมาณจากเงินกู้	3,300	1,807
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,850	1,512
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	450	295
1.3 รายจ่ายกองทุนนอง Kong งบประมาณ	287,145	280,909

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2562 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 550,219 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ต่อปี นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณูปโภคในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูประยะได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึงพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2562
รายจ่ายท้องถิ่น	534,586	550,219

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค (ศศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2562 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 227,519 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -12.3 ต่อปี โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อการตั้งการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2562
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	260,452	227,519

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณูป

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณูปในปีงบประมาณ 2562 ดังกล่าว ทำให้คาดว่า ในปีงบประมาณ 2562 รายจ่ายภาคสาธารณูปสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 4,014,664 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.9 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวม จำนวน 3,236,926 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 550,219 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 227,519 ล้านบาท

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณูปในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2562
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,297,648	3,236,926
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,007,203	2,954,210
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,411,775	2,329,744
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,330	394,186
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,792,105	2,723,930
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.5	90.8
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	215,098	230,280
1.2 รายจ่ายนอกระบบประมาณจากเงินกู้	3,300	1,807
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,850	1,512
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	450	295
1.3 รายจ่ายกองทุนกองบประมาณ	287,145	280,909
2. รายจ่ายท้องถิ่น	534,586	550,219
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	260,452	227,519
รายจ่ายภาคสาธารณูปรวม	4,092,686	4,014,664

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่าย ภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,756,836 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.4 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,759,340 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.6 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 997,496 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.6 ต่อปี

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

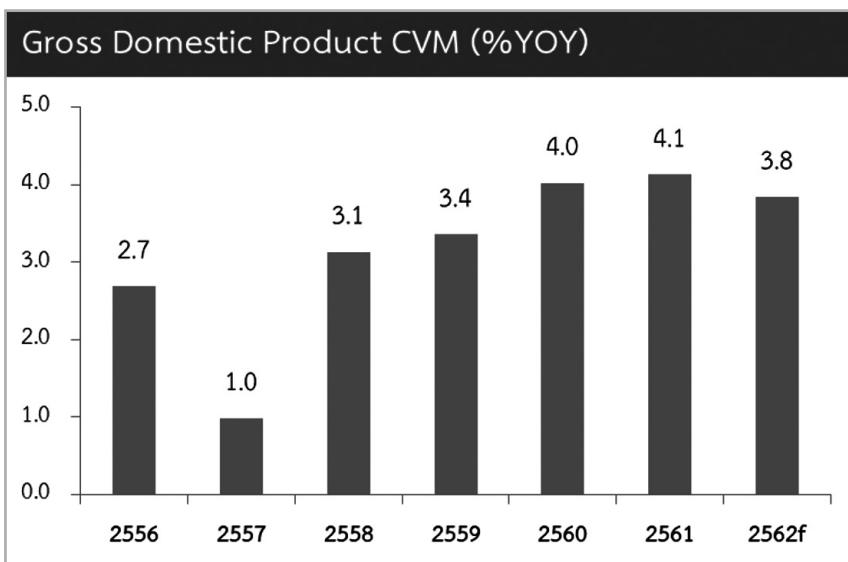
(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2562
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,759,340
อัตราการขยายตัว	4.6
2. การลงทุนภาครัฐบาล	997,496
อัตราการขยายตัว	3.6
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,756,836
อัตราการขยายตัว	4.4

ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2562

→ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2562 คาดว่าจะสามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.8 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 – 4.3) ชะลอลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.1 จากปัจจัยอุปสงค์จากต่างประเทศที่ชะลอตัวลงเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจประเทศไทยคู่ค้าและปริมาณการค้าโลกที่ชะลอตัวลง และผลกระทบจากนโยบายการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน รวมถึงการตอบโต้จากประเทศต่างๆ ส่งผลให้การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม การส่งออกบริการมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน รวมทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากการขยายระยะเวลามาตรการยกเว้นการตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival: VOA) ขณะที่แรงส่งจากโครงการลงทุนของภาครัฐยังคงจำเป็นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามกรอบงบประมาณรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในปีนี้ยังคาดว่าโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน (PPP) ในโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานยังจะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าปีก่อนหน้าอีกด้วย สำหรับการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะยังคงขยายตัวต่อเนื่อง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนภาคเกษตรที่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นตามการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผลการประมาณการเศรษฐกิจในแต่ละภาคจะมีการนำเสนอในส่วนถัดไป ดังนี้

ภาพที่ 1 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศ.)

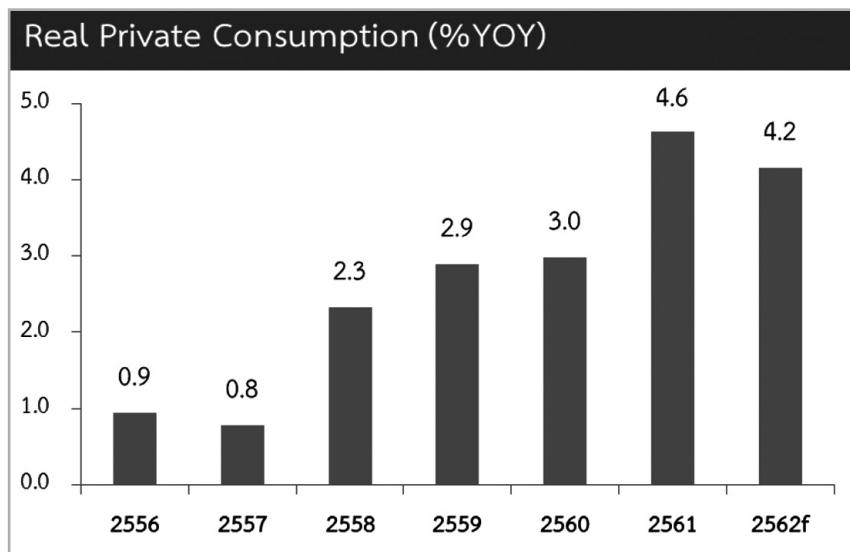
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ สำหรับในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ส่งสัญญาณขยายตัวของล็อกดาวน์จากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และปริมาณนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวในอัตราของล็อกดาวน์จากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 1.7 และ 0.7 ตามลำดับ ในขณะที่ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -0.1 อย่างไรก็ตาม ปริมาณจำนวนผู้โดยสารตันนี่ยังคงขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 13.9 ส่งผลให้การบริโภคยังคงขยายตัวได้อีกอย่างต่อเนื่อง

→ สำหรับในปี 2562 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.7 – 4.7) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นตามการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และรายได้เกษตรกรที่เริ่มฟื้นตัวดีขึ้นตามราคาและปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรบางรายการที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

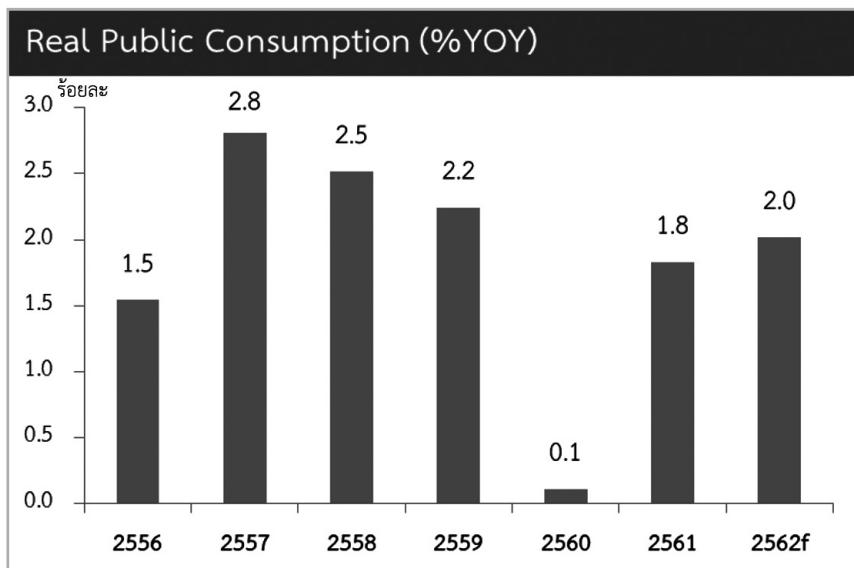
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ ในปี 2562 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.5 – 2.5) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,000,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 2,354,851 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.5 ของงบประมาณรวม ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงครึ่งของปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 1,386,741 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 58.9 ของงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐก้าวจังหวงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศ.)

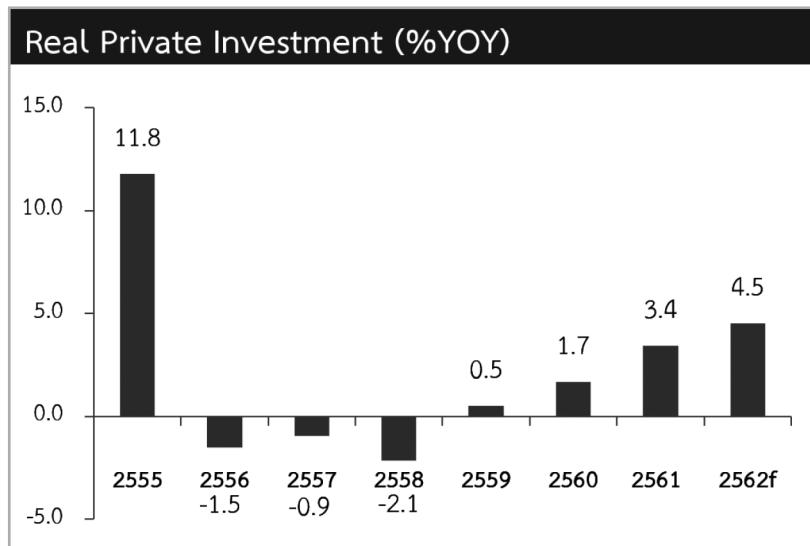
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนก้าวจังหวงแบบปริมาณลูกโซ่

การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 คาดว่าจะชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อนหน้าจากการชะลอตัวของการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรที่สหหันจากปริมาณจำหน่ายรายเดือนเชิงพาณิชย์ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ที่ขยายตัวร้อยละ 9.5 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 24.9 ต่อปี เช่นเดียวกับการลงทุนในหมวดการก่อสร้างที่สหหันจากปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ที่หดตัวร้อยละ -3.0 ต่อปี จากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 5.6 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การเติบโตด้านการลงทุนล่วงหน้าโดยเฉพาะในพื้นที่ EEC จะเป็นส่วนสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงยังคงขยายตัว จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.4 ต่อปี

สำหรับในปี 2562 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะยังคงขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 4.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.6 – 4.6 ต่อปี) โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการเร่งโครงการลงทุนขนาดใหญ่ โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐในส่วนของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP) ทั้งโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือมาบตาพุดเพล 3 เป็นต้น การขยายตัวของการลงทุนในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development: EEC) ที่เริ่มจุดติด รวมทั้งบรรยากาศของการเลือกตั้งที่ผ่านมา ที่สร้างมุ่งมองเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นในภาครัฐกิจ จะช่วยสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนให้เป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญในปีนี้

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

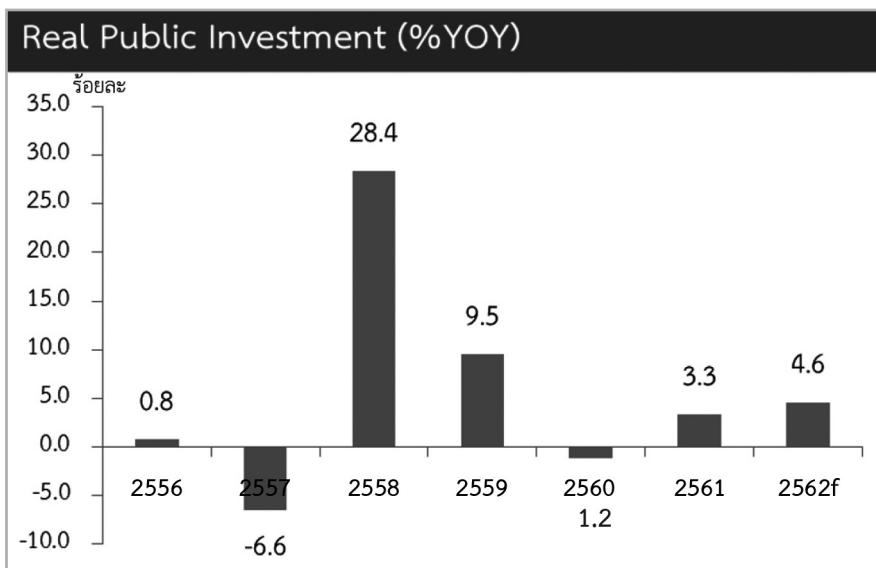
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ ในปี 2562 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวเดือนที่ร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.1 – 5.1) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 ที่คณะกรรมการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 3,000,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายลงทุน จำนวน 645,294 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.5 ของงบประมาณรวม ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 175,467 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 27.2 ของงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

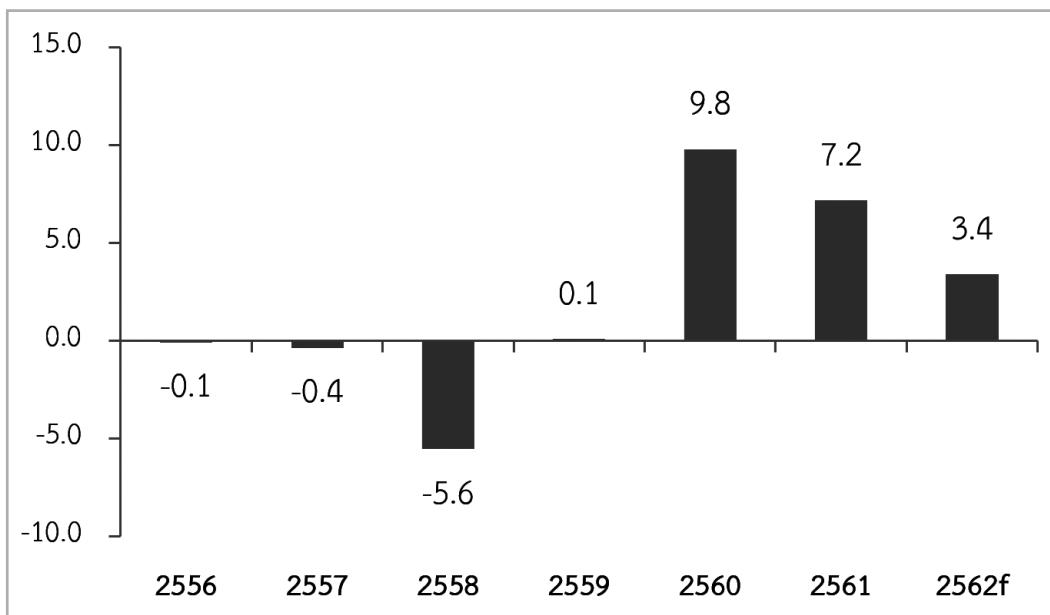
→ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ¹ ไตรมาส 1 ปี 2562 อุปสงค์ 61.99 พันล้านдолลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ -1.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวอยู่ในแคนนาเบิล จากการส่งออกสินค้าหมวดเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่หดตัวมากต่อเนื่อง อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และแพรวงจรไฟฟ้า โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากกลุ่มสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าสำคัญหนึ่ง ในประเด็นข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ ประกอบกับแนวโน้มการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีในส่วนของหมวดสินค้า HDD (Hard disk drive) ที่เริ่มมีเทคโนโลยี SSD (Solid State Drive) เข้ามาแทนที่มากขึ้น เป็นสำคัญ อย่างไรก็ได้ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมสำคัญที่ขยายตัวได้ดีในไตรมาส 1 ปี 2562 ได้แก่ รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์และส่วนประกอบ และกลุ่มสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่ขยายตัวได้ในระดับ 2 digits อาทิ ผักผลไม้สดแข็ง กระป่อง และประรูปไก่สดแข็งแข็ง และแปรรูป เป็นสำคัญ ทำให้ภาพรวมการส่งออกในไตรมาสดังกล่าวไม่หดตัวในระดับมากนัก และหากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า ตลาดส่งออกที่ยังเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในไตรมาส 1 ปี 2562 ได้แก่ กลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม) และอินเดียที่ขยายตัวเป็นวงกว้างต่อเนื่อง ขณะที่ตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ แม้จะขยายตัวเฉลี่ยได้ในระดับสูงส่วนหนึ่งเนื่องจากผลกระทบด้านการเมือง-คืนสินค้าหมวดปัจจัยด้านอาชญากรรมที่ปรับตัวซึ่งเป็นปัจจัยเพียงชั่วคราวเท่านั้น

→ ในปี 2562 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐจะขยายตัวร้อยละ 3.4² (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ถึง 3.9) ชะลอลงจากปีก่อนหน้าแต่ยังคงเป็นระดับการขยายตัวที่ต่อเนื่อง จากปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของการส่งออกสินค้าของไทย ได้แก่ (1) มูลค่าการส่งออกสินค้าครึ่งแรกในปีก่อนหน้าที่ขยายตัวในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อปัจจัยเชิงเทคนิคด้านฐานที่สูง (2) ข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ ที่อาจมีความเข้มข้นมากขึ้นหากยังไม่มีข้อสรุปในการเจรจาที่ชัดเจน อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การค้าและความเชื่อมั่นโดยรวม (3) ความไม่แน่นอนของการดำเนินนโยบายทางการค้าของสหรัฐฯ ที่สร้างความกังวลให้แก่ตลาดโลกอยู่เป็นระยะ ๆ ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง สะท้อนจากแนวโน้มการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ที่อาจมีการเปลี่ยนจาก Country based ไปสู่ Industry Based ได้ เช่น การพิจารณาขึ้นภาษีนำเข้ารถยนต์และชิ้นส่วนของสหรัฐฯ ซึ่งตามโครงสร้างอุตสาหกรรมยานยนต์ของโลก เป็นสายการผลิตที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งหากสหรัฐฯ ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราภาษีในตัวสินค้าดังกล่าว อาจส่งผลกระทบไปต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ทั่วโลกในวงกว้างและรวมถึงไทยที่แม้ไม่ได้ส่งออกรถยนต์และชิ้นส่วนไปยังสหรัฐฯ เป็นตลาดหลัก แต่อาจได้รับผลกระทบดังกล่าวทางอ้อมผ่านช่องทางการส่งออกในตลาดที่ไทยเป็นห่วงโซ่อุปทานด้วย (โดยตามกำหนดเดือนพฤษภาคม 2562) และ (4) ปริมาณการค้าโลกและภาพรวมเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราจะลดลงจากเศรษฐกิจหลักอย่าง จีน สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และยุโรปฯ เป็นสำคัญ

¹ มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบคุณภาพ (คำนวณโดย สศค.)

² มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบคุณภาพสำหรับการทำเงิน (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 6 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบคุณธรรมะเงิน

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

→ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ³ ในไตรมาส 1 ปี 2562 อยู่ที่ 59.98 พันล้านдолลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวที่ร้อยละ -1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.8 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในด้านมิติสินค้า ในไตรมาส 1 ปี 2562 พบว่า สินค้านำเข้าที่ยังขยายตัวได้ดี ได้แก่ หมวดสินค้าเชื้อเพลิง เช่น ก๊าซธรรมชาติปิโตรเลียมและน้ำมันสำเร็จรูป หมวดสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เครื่องดื่ม เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด เครื่องดนตรี ของเล่น และเครื่องกีฬา เป็นต้น ขณะที่หมวดสินค้านำเข้าที่หดตัวโดยเฉลี่ย ได้แก่ หมวดสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเข้าทองคำที่หดตัวเป็นสำคัญ และหมวดสินค้าทุนซึ่งหดตัวจากกลุ่มสินค้ารายการพิเศษ อาทิ เครื่องบิน เครื่องร่อน อุปกรณ์การขนส่งและส่วนประกอบ เป็นสำคัญ

→ ในปี 2562 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.5⁴ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 4.0) ขยายตัวฉะล่องจากปีก่อน ตามการขยายตัวของภาคการส่งออก ที่คาดว่าจะขยายตัวในระดับที่ชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้าเป็นสำคัญ

³ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบคุณธรรม (คำนวณโดย สศค.)

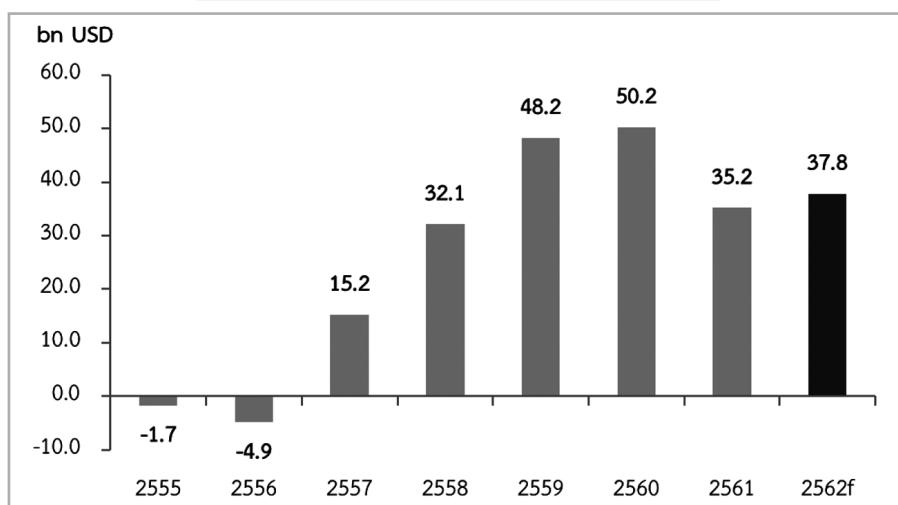
⁴ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบคุณธรรม (คำนวณโดย สศค.)

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➔ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลทั้งสิ้น 14.6 พันล้านдолลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 6.8 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าจากมูลค่าการนำเข้าที่ลดลง และดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลอยู่ที่ 7.8 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ตามรายรับจากการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี

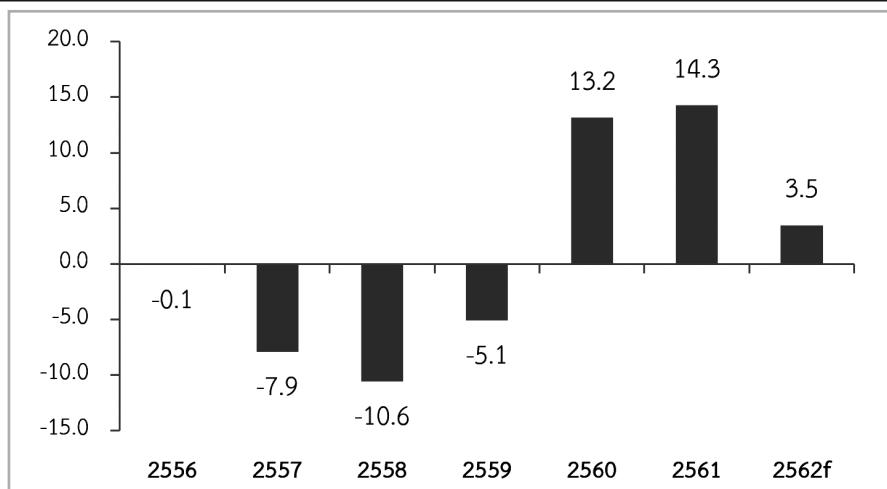
➔ ในปี 2562 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 37.8 พันล้านдолลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 35.1 ถึง 40.4 พันล้านдолลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 6.3 ถึง 7.3 ของ GDP) เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปี 2561 (ภาพที่ 7) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 24.3 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปี 2561 จากการขยายตัวของมูลค่าสินค้านำเข้าที่คาดว่าจะสูงกว่าการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออก สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะเกินดุล 13.5 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่ารายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 40.0 ล้านคนในปี 2562

ภาพที่ 7 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา : ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย ศศค.

ภาพที่ 8 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

ที่มา : ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย ศศค.

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วงไตรมาสแรกของปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 ขยายตัวอยู่ในระดับต่ำ โดยหมวดสินค้าที่ราคาปรับเพิ่มขึ้นได้แก่ คือ หมวดอาหารและเครื่องดื่มขยายตัวร้อยละ 1.87 เนื่องจากราคาน้ำมันสูงขึ้นตามการปรับเพิ่มอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (ft) หลังต้นทุนน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และหมวดตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคลขยายตัวร้อยละ 0.44 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าตรวจรักษาและค่ายา ขณะที่ราคางานที่ห้องเช่าในหมวดสำคัญอื่น ๆ มีการปรับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้หมวดสินค้าที่ราคาปรับตัวลดลงได้แก่ หมวดพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร ที่หดตัวร้อยละ -0.6 เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าในช่วงปีที่ผ่านมา

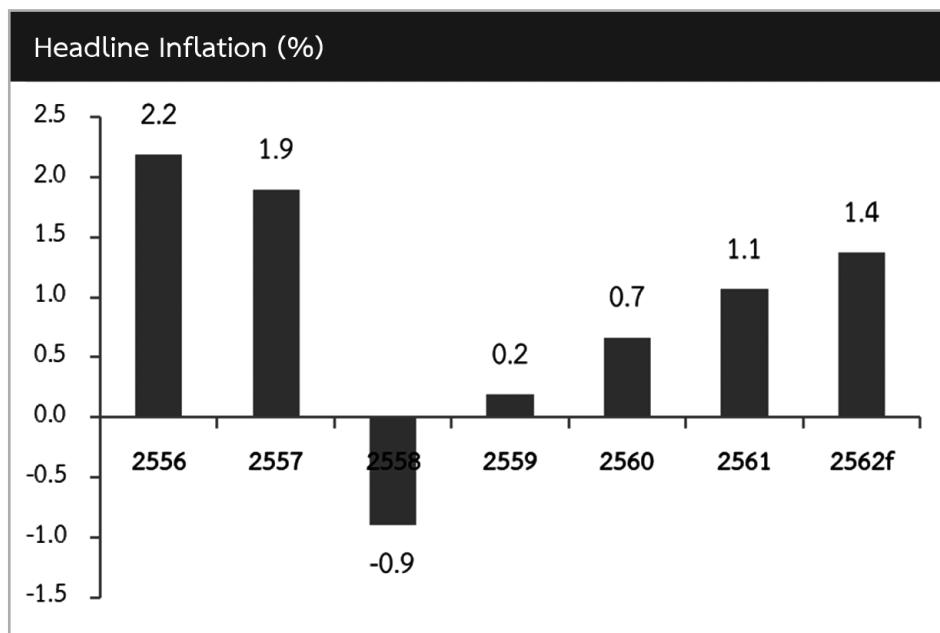
ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคางานหมวดต่าง ๆ ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2562

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ สรุปโดย ศศค.

สำหรับปี 2562 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.9 ถึง 1.9) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น (Cost-push inflation) ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของราคาอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องจากในช่วงครึ่งแรกของปี 2562 สินค้าเกษตรปรับสูงขึ้นจากสภาวะภัยแล้ง และการเพิ่มขึ้นของราคางานที่เพิ่มขึ้นทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และจากการลอยตัวราคาก๊ซธรรมชาติ (NGV) ในหมวดรถสาธารณะ ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปปรับตัวเร่งขึ้นจากปี 2561 อย่างไรก็ได้ การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับจำกัด เนื่องจากเงินเฟ้อที่เกิดจากด้านอุปสงค์ (Demand-pull inflation) ปรับตัวขึ้นในระดับที่ชะลอลง ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ชะลอลงจากปีก่อนหน้า ประกอบกับการแข็งค่าของเงินบาททำให้ราคางานนำเข้าหลายประเภทปรับตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่ไม่สูงมากนัก

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: สศค.

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง
ช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562
(ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2562 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 450,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.6 ของ GDP¹ โดยแบ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 3,000,000 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ของงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน

○ ในไตรมาสที่สองปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,161,812 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 55,738 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.6 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,693,967 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 95,773 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.0 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,562,208 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 52.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,000,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 527,032 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 มีจำนวน 6,908,743.63 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.78 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 7,049.03 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 96.41 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 86.94 นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,161,812 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 55,738 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.0 และสูงกว่ากว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.6 ต่อปี ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทย (GDP) ปี 2562 เท่ากับ 17,560,000.0 ล้านบาท

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 823,266 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 23,941 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 6.9 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 404,591 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 1,213 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 4.5 ต่อปี (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 186,040 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 898 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 4.9 ต่อปี ส่วน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บได้ 168,545 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 528 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -0.3 แต่ยังคงสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 5.5 ต่อปี

กรมสรรพสามิตร

กรมสรรพสามิตรจัดเก็บรายได้ทั้งสิ้น 289,638 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 14,274 ล้านบาท หรือร้อยละ -4.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 7.7 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าเป้าหมาย เป็นสำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีเบียร์ จัดเก็บได้ 36,754 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 13,945 ล้านบาท หรือร้อยละ -27.5 แต่ยังสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 10.8 ต่อปี (2) ภาษีน้ำมัน จัดเก็บได้ 97,044 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 13,863 ล้านบาท หรือร้อยละ -12.5 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -0.7 ต่อปี (3) ภาษียาสูบ จัดเก็บได้ 34,553 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 52 ล้านบาท หรือร้อยละ -0.2 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 0.4 ต่อปี อย่างไรก็ดี ภาษีรถยนต์และภาษีสุรา ยังคงจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย เป็นสำคัญ โดย (1) ภาษีรถยนต์ จัดเก็บได้ 70,812 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 10,875 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.1 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 24.6 ต่อปี และ (2) ภาษีสุรา จัดเก็บได้ 33,988 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 1,957 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.1 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 16.9 ต่อปี

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 55,272 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 4,572 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.8 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีอากรขาเข้า ที่จัดเก็บได้ 54,067 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 4,617 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.4 ต่อปีและการจัดเก็บภาษีอากรขาออกที่จัดเก็บได้ 93 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 33 ล้านบาท หรือร้อยละ 55.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 72.2 ต่อปี

ธุรกิจวิสาหกิจ

ธุรกิจวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 93,354 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 16,929 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.2 และสูงกว่าปีก่อนร้อยละ 37.0 ต่อปี

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 111,662 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 29,755 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.7 ต่อปี จากการจัดเก็บรายได้ของ ส่วนราชการอื่นที่จัดเก็บได้ 104,706 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 28,933 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.2 เป็นสำคัญ

**ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562
(ต.ค. 61 – มี.ค. 62)**

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 61 – มี.ค. 62)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	823,266	6.9	799,325	3.0
2. กรมสรรพสามิต	289,638	7.7	303,912	-4.7
3. กรมศุลกากร	55,272	0.8	50,700	9.0
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,168,176	6.8	1,153,937	1.2
4. รัฐวิสาหกิจ	93,354	37.0	76,425	22.2
5. หน่วยงานอื่น	111,662	2.7	81,907	36.3
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,373,192	8.1	1,312,269	4.6
หัก	184,295	12.4	178,745	3.1
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,161,812	7.6	1,106,074	5.0

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 เท่ากับ 1,693,967 ล้านบาท สูงกว่า ช่วงเดียวกันของปีก่อน 95,773 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.0 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,562,208 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 6.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 52.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,000,000 ล้านบาท) และรายจ่ายปีก่อนเบิกจ่ายได้จำนวน 131,759 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 3.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 35.5 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (370,682 ล้านบาท)

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 1,562,208 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,386,741 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 58.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ หลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,354,054 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 175,467 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 27.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน หลังโอนเปลี่ยนแปลง (645,946 ล้านบาท) โดยในครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 มีรายจ่ายที่สำคัญ เช่น เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 152,099 ล้านบาท งบรายจ่ายของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 140,832 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 130,300 ล้านบาท รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง จำนวน 123,402 ล้านบาท เป็นต้น

**ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562
(ต.ค. 61 – มี.ค. 62)**

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการ เบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,000,000	1,562,208	6.2	52.1
1.1 รายจ่ายประจำ	2,354,054	1,386,741	7.5	58.9
1.2 รายจ่ายลงทุน	645,946	175,467	-3.0	27.2
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	370,682	131,759	3.2	35.5
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,370,682	1,693,967	6.0	50.3

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ของงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2562 มีจำนวน 36,583 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.1 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2562 มีการเบิกจ่ายจำนวน 195 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 69,085 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.2 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2562 มีการเบิกจ่ายจำนวน 512 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ของงบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงินที่ ได้รับ ^{อนุมัติ}	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	ตั้งแต่เริ่ม ^{โครงการ} จนถึงสิ้น ^{เดือนมี.ค.} ⁶²	ร้อยละ ^{ของ} วงเงินที่ ^{ได้รับ^{อนุมัติ}}
1. เงินกู้เพื่อฟื้นฟู เศรษฐกิจและ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน (DPL)	39,285	286	7,382	14,998	6,646	4,184	1,938	510	443	36,589	93.1
2. โครงการเงินกู้เพื่อ ^{การพัฒนาระบบ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและ ระบบขนส่งทาง ถนนระยะเร่งด่วน}	78,295	-	-	-	-	13,297	43,713	8,314	3,249	69,085	88.2

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2562 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 1,694,674 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 1,562,208 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากการเบิกจ่ายประจำปีก่อนจำนวน 131,759 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้นอกรอบงบประมาณ จำนวน 707 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 พบว่า รัฐบาลมีรายได้净 จำนวน 1,166,935 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,693,967 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 527,032 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินกองบประมาณที่ขาดดุล 48,141 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนภักดุลจำนวน 575,173 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 230,778 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 344,395 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลังณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 มีจำนวน 289,041 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – มี.ค. 62)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบม. 2562	ปีงบม. 2561	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,166,935	1,084,217	82,718	7.6
2. รายจ่าย	1,693,967	1,598,194	95,773	6.0
3. ดุลเงินงบประมาณ	-527,032	-513,977	-13,055	-2.5
4. ดุลเงินกองบประมาณ	-48,141	-32,636	-15,505	-47.5
5. ดุลเงินสดก่อนภักดุล (3+4)	-575,173	-546,613	-28,560	-5.2
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	230,778	285,410	-54,632	-19.1
7. ดุลเงินสดหลังภักดุล (5+6)	-344,395	-261,203	-83,192	-31.8
8. เงินคงคลังปลายงวด	289,041	262,555	26,486	10.1

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 มีจำนวน 6,908,743.63 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.78 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสูงถึง 7,049.03 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาลจำนวน 5,645,640.19 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 925,701.24 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 329,004.24 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 8,397.96 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 96.41 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือร้อยละ 86.94 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน มี.ค. 62	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	5,645,640.19	34.14
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	925,701.24	5.60
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	329,004.24	1.99
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	8,397.96	0.05
หนี้สาธารณะรวม	6,908,743.63	41.78

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สนง. ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย ในไตรมาส 1 ปี 2562

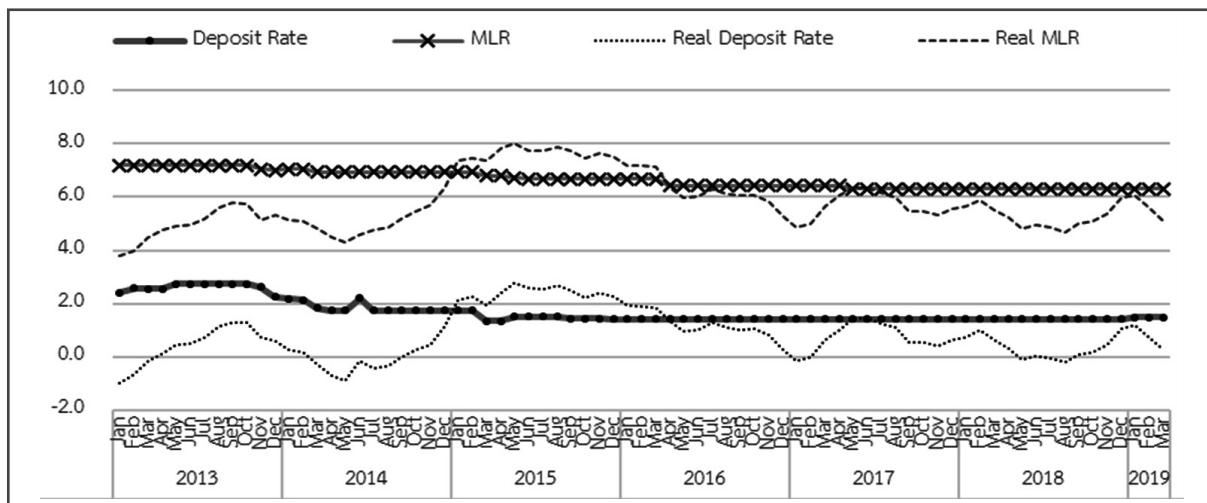
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2562

○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง เพิ่มขึ้นเล็กน้อยอยู่ที่ร้อยละ 1.5 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.32 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเพื่อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือนมีนาคม 2562 อยู่ที่ร้อยละ 0.24 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 5.08 ต่อปี

○ ในปี 2562 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากอาจปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

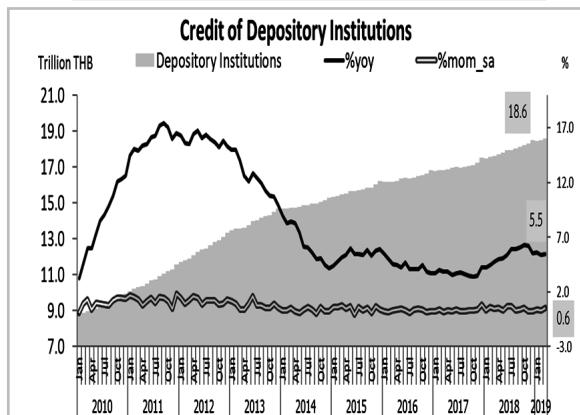
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ขณะที่เงินรับฝากเริ่มชะลอตัวลง (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 18.6 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 5.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.6 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจากลดลงต่ำๆ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์และสินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น ด้านเงินรับฝาก ณ เดือนมีนาคม 2562 มียอดคงค้างจำนวน 19.9 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.2 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจากลดลงต่ำๆ เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวชะลอลง)

1 คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเพื่อในช่วงเดียวกัน

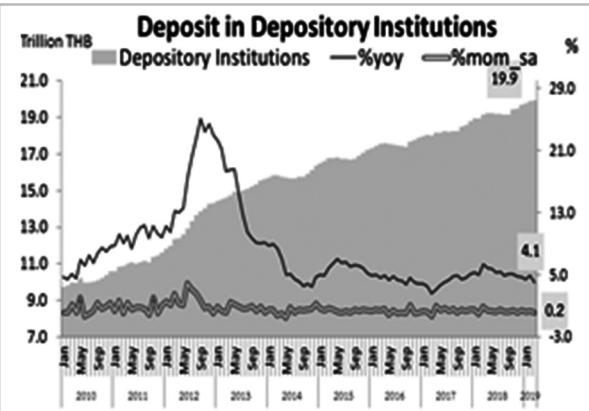
2 "ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สมรรถนะออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน"

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

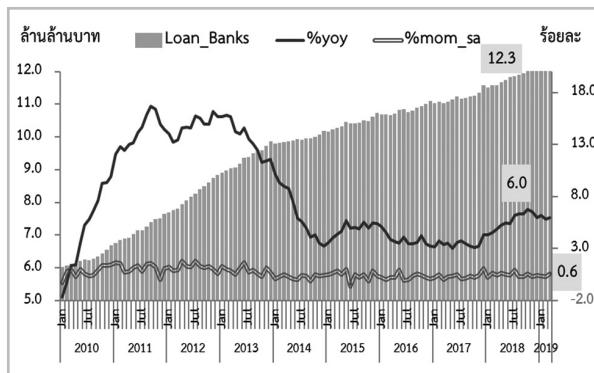
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

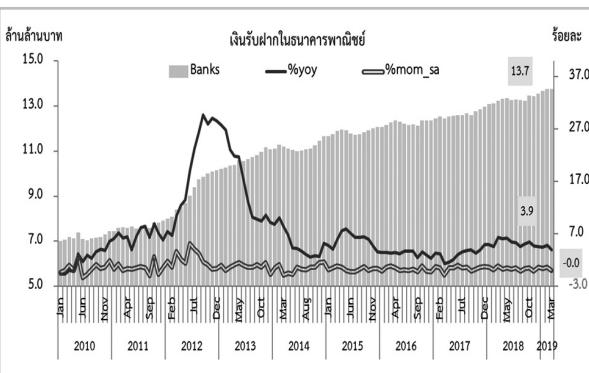
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ามียอดคงค้างสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 เร่งขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่เงินฝาก ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 ขยายตัวชะลอลงเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 12.3 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 6.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ขยายตัวร้อยละ 0.6 จากไตรมาสก่อนหน้า และด้าน เงินรับฝาก มียอดคงค้างจำนวน 13.7 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ขยายตัวร้อยละ -0.04 จากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

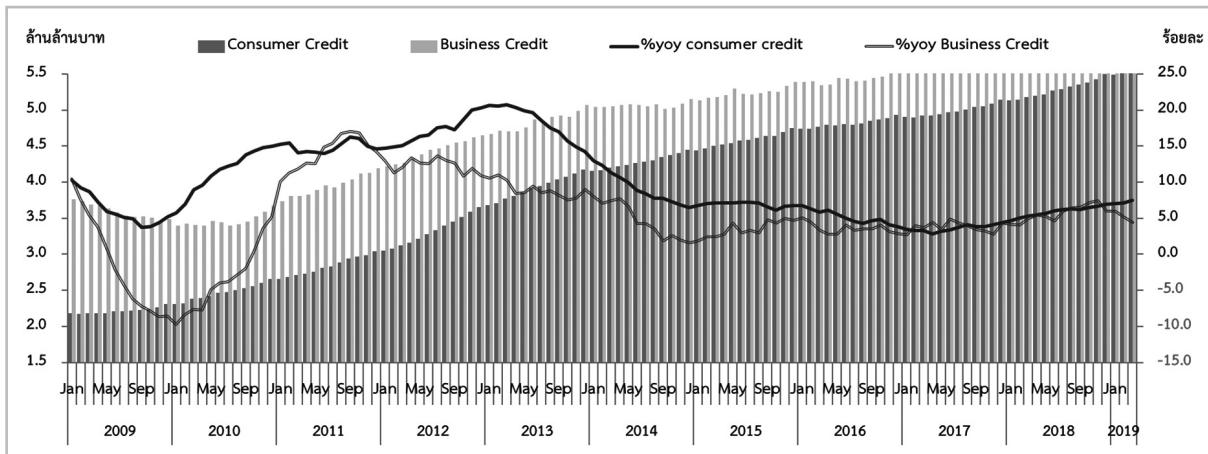
ภาพที่ 5 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2562 พบว่า สินเชื่อธุรกิจขยายตัวชะลอลง ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 52.2 ของสินเชื่อร่วม ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 47.8 ของสินเชื่อร่วม ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 7.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

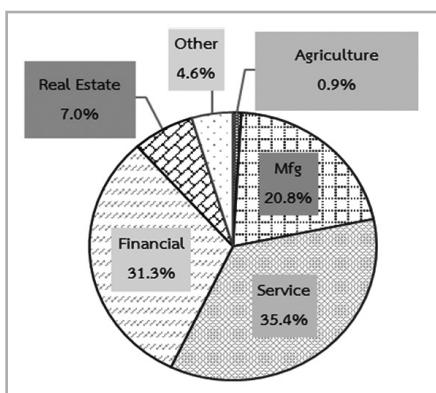
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

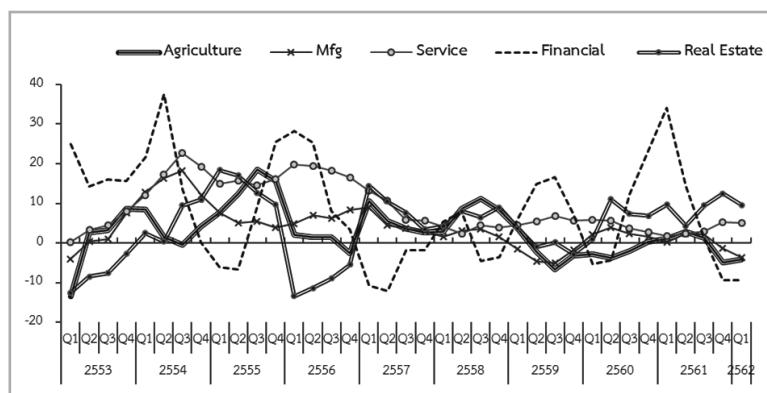
ในไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ชะลอตัวลง จากการหดตัวของสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน ภาคการผลิต และภาคการเกษตร (ภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 31.3 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -9.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 20.8 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -3.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 0.9 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -4.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 35.4 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 5.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 9.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 4.6 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 8.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

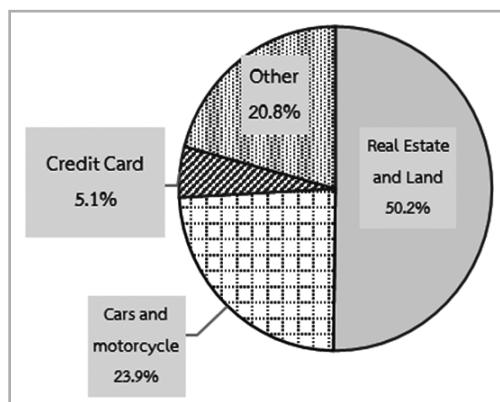

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ในไตรมาส 1 ปี 2562 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวร่างขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่ออื่นๆ (ภาพที่ 10) โดยสินเชื่อเพื่อชื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 11.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า และยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.2 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร่างขึ้นที่ร้อยละ 9.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.1 ของสินเชื่อ

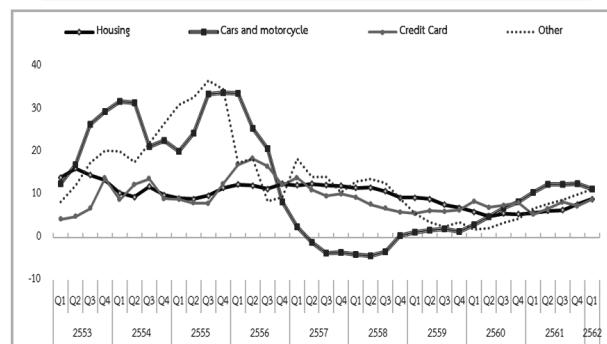
อุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 8.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

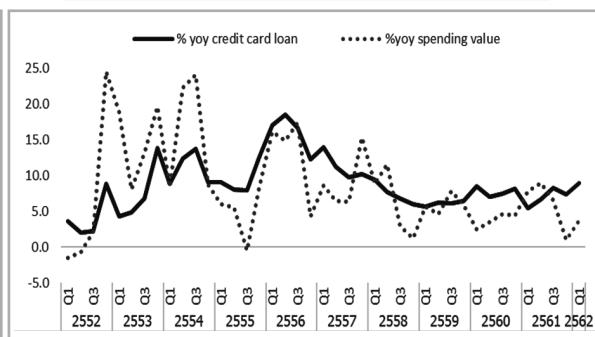
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

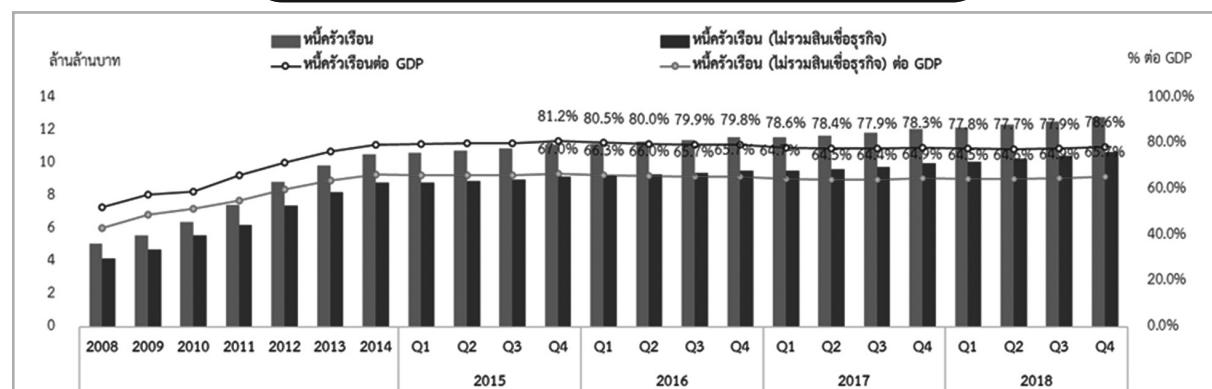
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2561 มียอดคงค้างอยู่ที่ 12.83 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 78.6 ของ GDP เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 77.9 ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 10.46 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.7 ของ GDP (ภาพที่ 12)

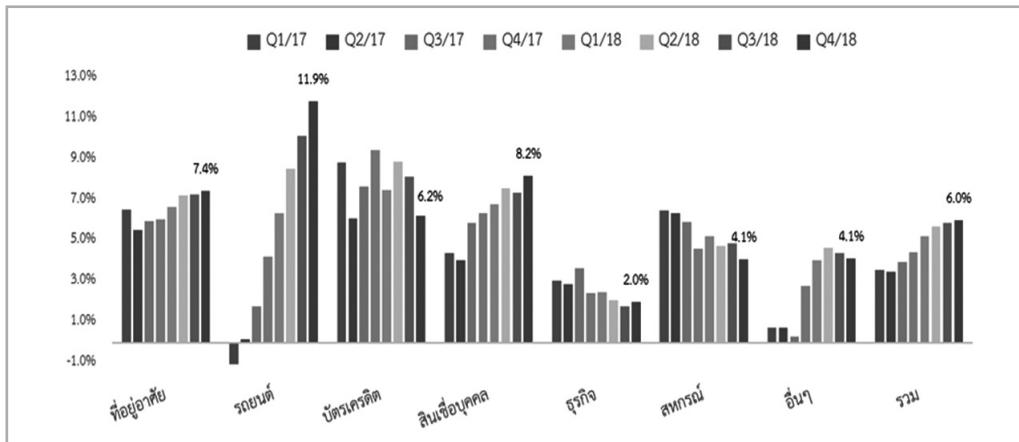
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

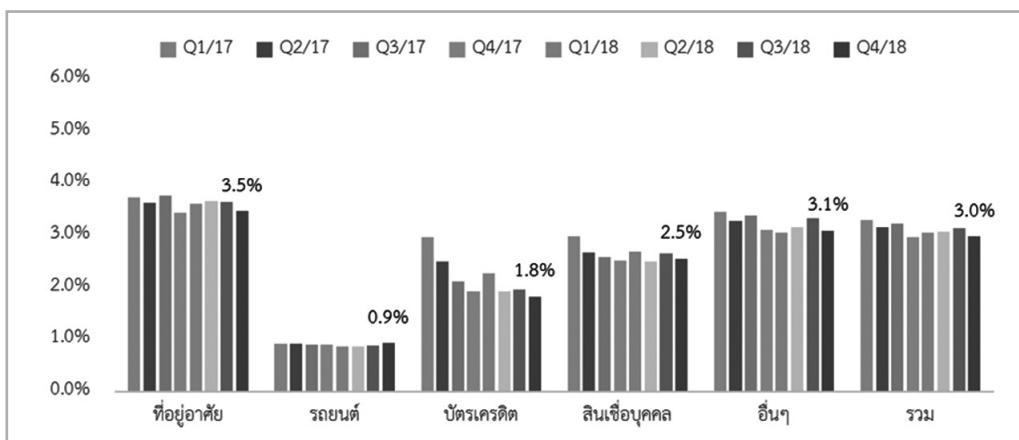
○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมมีแนวโน้มเร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อเพื่อท่องยุคด้วย สินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ สินเชื่อบุคคล และสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 7.4 11.9 8.2 และ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ จากการที่สถาบันการเงินผ่อนคลายความเข้มงวดในการให้สินเชื่อลง (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่าภาพรวมสินเชื่อยังมีคุณภาพดี โดยอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.0 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมาณผลโดย ศศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมาณผลโดย ศศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2562 สินเชื่อมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น ขณะที่เงินฝากมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง โดยที่ทั้งสินเชื่อธุรกิจมีอัตราการขยายตัวที่ชะลอลง ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค มีอัตราการขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนที่ชะลอลงและการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวเร่งขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวดีต่อเนื่อง สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมีนาคม 2562 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 18.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างกำหนดสำหรับในปี 2562 ที่ร้อยละ 11.0

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

บทวิเคราะห์

แนวทางการต่อสู้ความยากจน¹

บทสรุปผู้บริหาร

- จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า จำนวนคนจน มีแนวโน้มลดลงทุกปี ในปีจุบันปี 2560 เหลือจำนวนเพียง 5.3 ล้านคน แต่มีอัตราณาข้อมูลรายจังหวัด จะพบว่า หลายจังหวัดมีภาวะความยากจนเรื้อรัง
- นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำในภาพรวมยังแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนรวยและคนจน สูงถึง 19 เท่า และยังมีความเหลื่อมล้ำสูงในหลาย ๆ จังหวัด
- ดังนั้น การแยกปัญหาออกเป็นกลุ่มคนและรายพื้นที่ จะช่วยให้เห็นความแตกต่างของปัญหา ได้ชัดเจนขึ้น เมื่อเข้าใจปัญหาแล้ว การจัดสวัสดิการช่วยเหลือย่อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- แนวทางในการแก้ปัญหาความยากจน 5 ให้ได้แก่ 1) เก็บข้อมูลให้ลึกเป็นรายคน 2) เชื่อมข้อมูล ให้มีพลังมากขึ้นในการทำงานอย่างเป็นระบบ 3) ทำระบบให้สามารถประเมินผลได้ 4) ให้สวัสดิการตรงตัวไม่ต้อง ผ่านใคร และ 5) จัดสวัสดิการ/งบประมาณให้เหมาะสมกับกลุ่มคนและพื้นที่
- กระบวนการทั้งหมดนี้เราเรียกว่า “เที่ยล้อร์เมด โพลิซี” หรือนโยบายที่ออกแบบได้ แม่นๆ จะยก ในทางปฏิบัติ แต่หากทำเป็นระบบแบบนี้ทุกปี ได้gbประมาณด้านนี้อย่างสม่ำเสมอและพอเพียง น่าจะเป็น หนทางในการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

หนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการคลัง คือ การลดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินการ ผ่านโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2560 และการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐเพิ่มเติมสำหรับ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนได้ในปี 2560 ซึ่งทั้ง 2 ครั้ง มีผู้ลงทะเบียนกว่า 18 ล้านคน และมีคนที่ผ่านคุณสมบัติของโครงการทั้งสิ้น 14.6 ล้านคน และทั้งหมดกระทรวง การคลังได้จัดทำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ เพื่อใช้เป็นช่องทางที่รัฐจะจัดสรรงเงินใส่บัตรเพื่อบรรเทาภาระ ค่าครองชีพในชีวิตประจำวัน

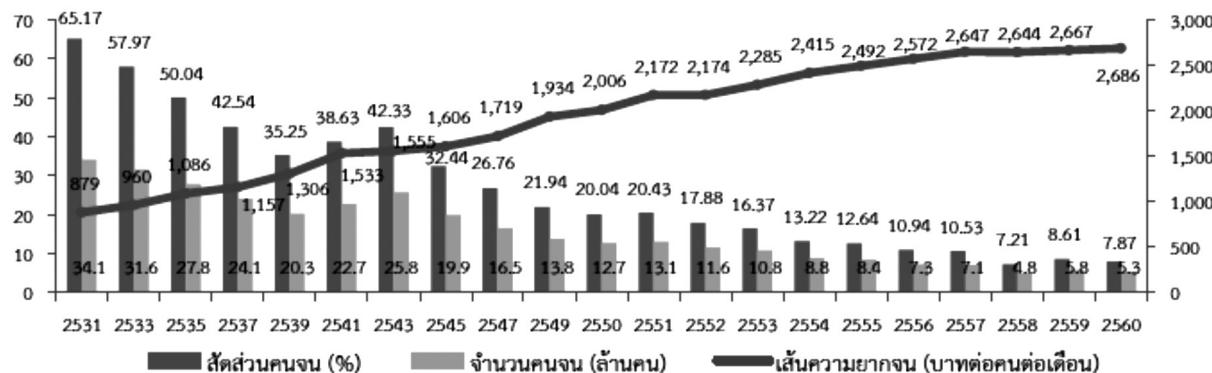
อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 ภายใต้รัฐบาลชุดใหม่ โฉมหน้าของนโยบายในการลดความยากจนจะปรับเปลี่ยน ไปอย่างไรนั้น ต้องนำข้อมูลและข้อเท็จจริงมาพิจารณา ดังนี้

ประการแรก จำนวนคนจนแบบสุ่มสำรวจลดลงทุกปี : ข้อมูลล่าสุดของสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า จำนวนคนจนจากการสุ่มสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจำนวน 52,000 ครัวเรือน ลดลงอย่างต่อเนื่อง คือ ปี 2560 มีจำนวนคนจน (คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน

¹ ผู้เขียน: นายพงศ์ศรี ไกรภรณ์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหาด สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาด ขอขอบคุณนายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ สำหรับข้อแนะนำ และบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงานนี้

2,686 บาทต่อเดือน) อยู่ประมาณ 5.3 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 7.9% ของจำนวนประชากรทั้งหมด เทียบกับปี 2531 ที่มีจำนวนสูงถึง 34.1 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 65.2% ของจำนวนประชากรทั้งหมด (ภาพที่ 1) ดูเพิ่น ๆ เมื่อจะมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ข้อสังเกต คือ 1) จำนวนการสูบสารวจ เพียง 52,000 ครัวเรือน จาก 24 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ (ประมาณ 0.2% เท่านั้น) เพียงพอที่จะเป็นตัวแทนทั้งประเทศได้หรือไม่ ในทางวิชาสถิติอาจจะได้ แต่ในโลกความเป็นจริงควรจะเพิ่มมากกว่านี้หรือไม่ 2) เส้นความยากจนต่ำกว่าที่ควรจะเป็นหรือไม่ มีผลทำให้คนอยู่ใต้เส้นนี้้อยกว่าที่ควรจะเป็น นักวิชาการหลายคน หรือแม้แต่ IMF ก็เคยยกมือถาม ตอนนี้ก็เริ่มนี่แนวคิดเส้นมาตรฐานรายได้ขั้นต่ำออกมาแล้ว 3) มีการตรวจสอบรายได้และรายจ่ายหลังจากสำรวจหรือไม่อย่างไร จดบันทึกข้อมูลเป็นรายคนไว้หรือไม่ และ 4) ผู้มองว่า หากจดบันทึกข้อมูลไว้เป็นบุคคลน่าจะเป็นคุณต่อการทำนโยบาย เพราะปีหน้าไปสำรวจเราจะได้ทราบว่าผ่านมา 1 ปี เขาจนลงหรือรวยขึ้นอย่างไร

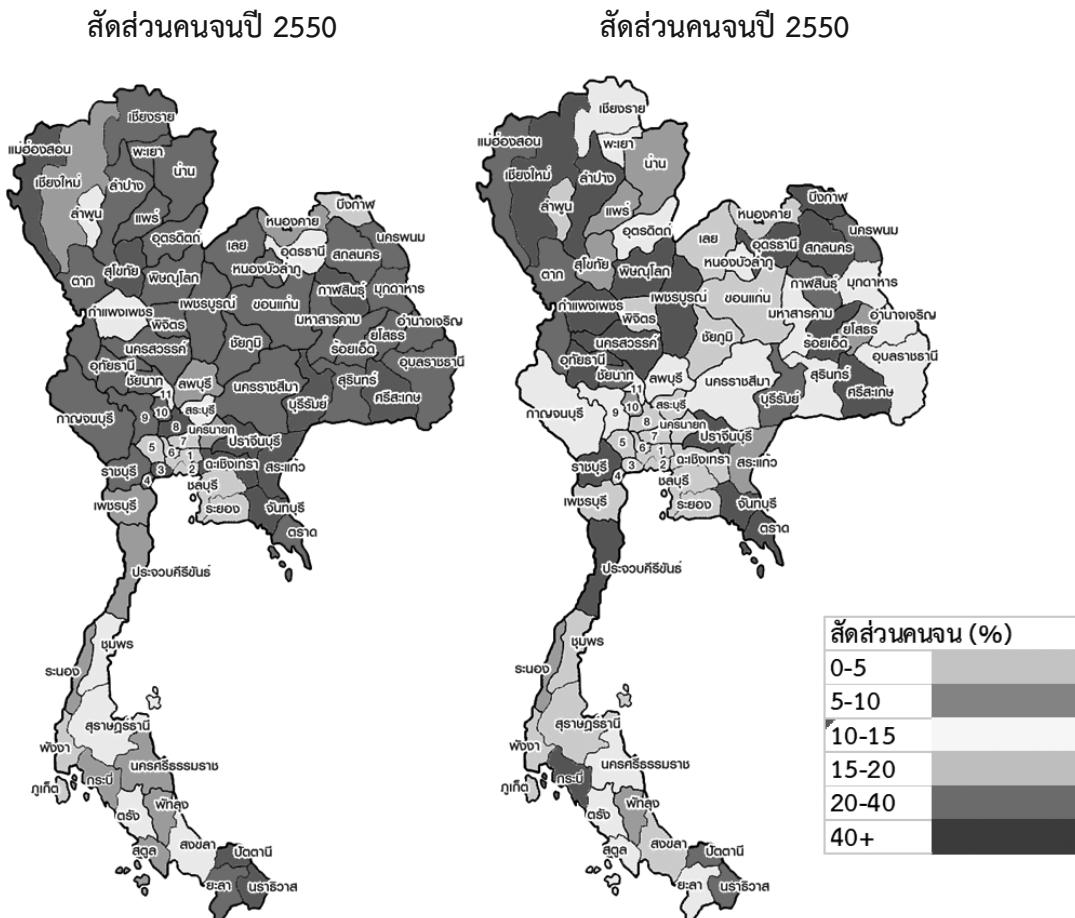
ภาพที่ 1 แนวโน้มจำนวนคนจน สัดส่วนคนจน และเส้นความยากจน

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมาณผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาคสังคม สศช.

ประการที่ 2 ความยากจนยังเรื้อรังในจังหวัดเดิมๆ : เมื่อถูกความยากจนเป็นรายจังหวัด เราจะพบความจริงว่า ในช่วง 10 ปีหลัง 10 อันดับแรกของจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนต่อประชากรอยู่เยอะ ยังเป็นจังหวัดหน้าเดิม ๆ เช่น จ.แม่ฮ่องสอน จ.ปัตตานี จ.นราธิวาส จ.กาฬสินธุ์ จ.นครพนม จ.ตาก จ.บุรีรัมย์ เป็นต้น แม้ส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนคนจนต่อประชากรของจังหวัดลดลง แต่ก็ไปกองอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะจนอยู่ดี (ภาพที่ 2) สิ่งที่น่าศึกษา คือ 1) ทำไมจังหวัดดังกล่าวจึงมีคนจนอยู่มาก สาเหตุของความยากจนคืออะไร เงิน งาน การศึกษา โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อ ปัจจัยส่วนตัว หรือโอกาสการเข้าถึงเรื่องต่าง ๆ น้อยเกินไป ซึ่งแน่นอนว่าแต่ละจังหวัดคงมีสาเหตุต่างกัน 2) จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนน้อย เขามีอะไรดี เขามีอะไรที่จังหวัดคนจนเยอะไม่มีบ้าง และ 3) ถ้าจะยกระดับการพัฒนาเพื่อให้เขารวยขึ้น สัดส่วนคนจนลดลง เขายังคงเค้นค้ายภาพด้านไหนอีก เพราะแต่ละพื้นที่คงมีศักยภาพไม่เหมือนกัน กลไกในการกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

ภาพที่ 2 สัดส่วนคนจนในแต่ละจังหวัดเปรียบเทียบปี 2550 และ 2560

ประการที่ 3 ความเหลื่อมล้ำภาพรวมดีขึ้นไม่นานนัก แต่พอแยกกลุ่มจะเริ่มเห็นปัญหาดีขึ้น : ต้องยอมรับว่าความเหลื่อมล้ำเป็นสิ่งที่แก้ยาก เพราะเป็นเครื่องซึ่งเปรียบเทียบระหว่างคนรวยสุด 10% และคนจนสุด 10% ช่วยคนจนเท่าไร รายได้ก็ไม่เท่านคนรวยอยู่ดี จากข้อมูลพบว่า ในปี 2560 คนรวยและคนจนมีรายได้ต่างกัน 19 เท่า ในขณะที่ปี 2531 ต่างกัน 21 เท่า จะเห็นว่า 30 ปีให้หลัง ความแตกต่างนี้ไม่ได้ดีขึ้นเท่าไร พอมากดูเป็นกลุ่มคนก็จะเห็นความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส เช่น ผู้พิการ ปัจจุบันมีผู้พิการที่ได้รับเบี้ยผู้พิการเกือบ 1.5 ล้านคน โดยผู้พิการที่ยากจนได้รับเบี้ยสัดส่วนร้อยละ 73.84 แต่ก็ยังมีผู้พิการที่ไม่ยากจนได้รับเบี้ยสูงถึงร้อยละ 64.91 อีกด้วยอย่างหนึ่งคือ เบี้ยเด็กแรกเกิด จำนวนแม่ที่รับสิทธิ์อยู่ที่ 5.7 แสนคน ในจำนวนนี้อยู่ใต้เส้นความยากจนประมาณ 4.3 แสนคน (หัวที่มาลงทะเบียนกับกระทรวงการคลังและไม่ได้มาลง) แปลว่า 1 แสนกว่าคนที่เหลืออาจจะไม่เจนก็ได้แต่ก็ยังได้รับเบี้ย สิ่งที่ต้องช่วยกันหาคำตอบ คือ 1) ถ้าเขามีเงิน ยังจะให้เบี้ยต่อไปหรือไม่ 2) อะไรเป็นสาเหตุให้รายได้ของคนจนเติบโตช้ากว่าคนรวย เป็นเพราะเขายังเป็นเกษตรกรหรือไม่ ระดับการศึกษาไม่สูงเท่าคนรวยหรือไม่ สูงอายุแล้วใช่หรือไม่ 3) ถ้าเป็นเช่นนั้น เอาทักษะความชำนาญเฉพาะด้านไปทดแทนได้ไหม และ 4) การกระจายความเจริญออกไปจะช่วยได้มากน้อยเพียงใด เอื้อต่อการยกระดับหรือไม่

การขัดความยากจนให้หมด 100% คงไม่สามารถทำได้ เพราะตัวเลขคนจนค่อนข้าง ๆ กับระบบนำ้ใหม่เวียนคือ เมื่อมีคนพ้นจนให้ลอกออกไป ก็มีคนจนหน้าใหม่ให้ลเข้ามา หรือคนจนหน้าเดิมให้ลย้อนกลับมาจนใหม่ วนเวียนไปเรื่อย ๆ แต่การแก้ปัญหาความยากจนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสามารถทำได้ ส่วนตัวผมมองว่าต้องทำ “5 ให้” ดังนี้

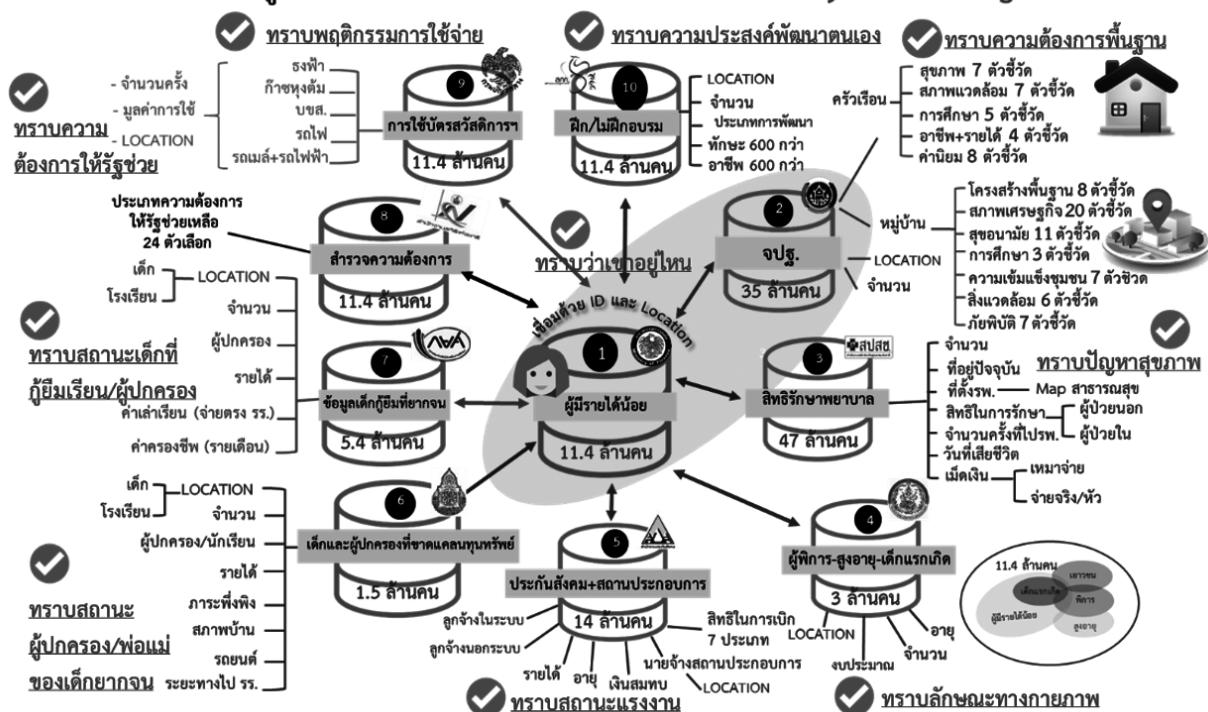
1. เก็บข้อมูลให้ลึกเป็นรายคน : โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐคือ “คำตอบที่ใช่ที่สุด ณ ขณะนี้”

เพราะช่วยให้รัฐบาลเห็นเป้าหมายชัดเจนเป็นรายคนในแต่ละหมู่บ้าน และมีการตรวจสอบข้อมูลอย่าง สัญชาติ รายได้ เงินฝาก ที่ดิน และบ้านเป็นรายบุคคล จาก 26 หน่วยงาน ในจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่ผ่านเกณฑ์ 14.5 ล้านคน เป็นคนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนประมาณ 10.8 ล้านคน อีก 3.7 ล้านคน เป็นผู้มีรายได้น้อยที่ยังมีความเสี่ยงที่จะจนอยู่ ข้อดีของข้อมูลชุดนี้ คือ ทำให้รัฐบาลทราบว่า 14.6 ล้านคนนี้เป็นใครบ้าง ครอบคลุมต่ำกว่าเส้นความยากจน ครอบคลุมสูงกว่าเส้นความยากจน สิ่งที่ควรทำต่อและเพิ่มเก็บข้อมูลของสมาชิกในครอบครัว มาด้วย และเพิ่มเกณฑ์ให้เข้มข้นขึ้น ซึ่งต้องมีการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพิ่มขึ้น

2. เชื่อมข้อมูลให้มีพลังมากขึ้นในการทำงานโดยบ่าย : สิ่งที่กระทรวงการคลังพยายามต่อยอดคือการ เชื่อมโยงกับข้อมูลอื่น เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมใน ชุมชน (กชช.2ค.) เป็นต้น ทำให้เห็นปัญหาด้านต่าง ๆ ชัดมากขึ้นในแต่ละกลุ่มคน เช่น จากคนจน 10.8 ล้านคน บ้านไม่มีเด็กขาดน้ำ มีคนพิการ มีคนขาดเงินออม ชุมชนขาดคนงาน ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร น้ำสะอาด การศึกษาภาคบังคับ เข้าไม่ถึงสาธารณสุข เป็นต้น ดังนั้น เมื่อเราเข้าถึงข้อมูล เข้าใจปัญหา การแก้ปัญหา ก็จะสำเร็จมากขึ้น และสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ข้อมูลนี้ร่วมกัน จะได้เป็นฐานเดียวกัน ซึ่งกระทรวง การคลังกำลังดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อจัดทำ Big Data ผู้มีรายได้น้อย (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 การเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อจัดทำ Big Data ผู้มีรายได้น้อย

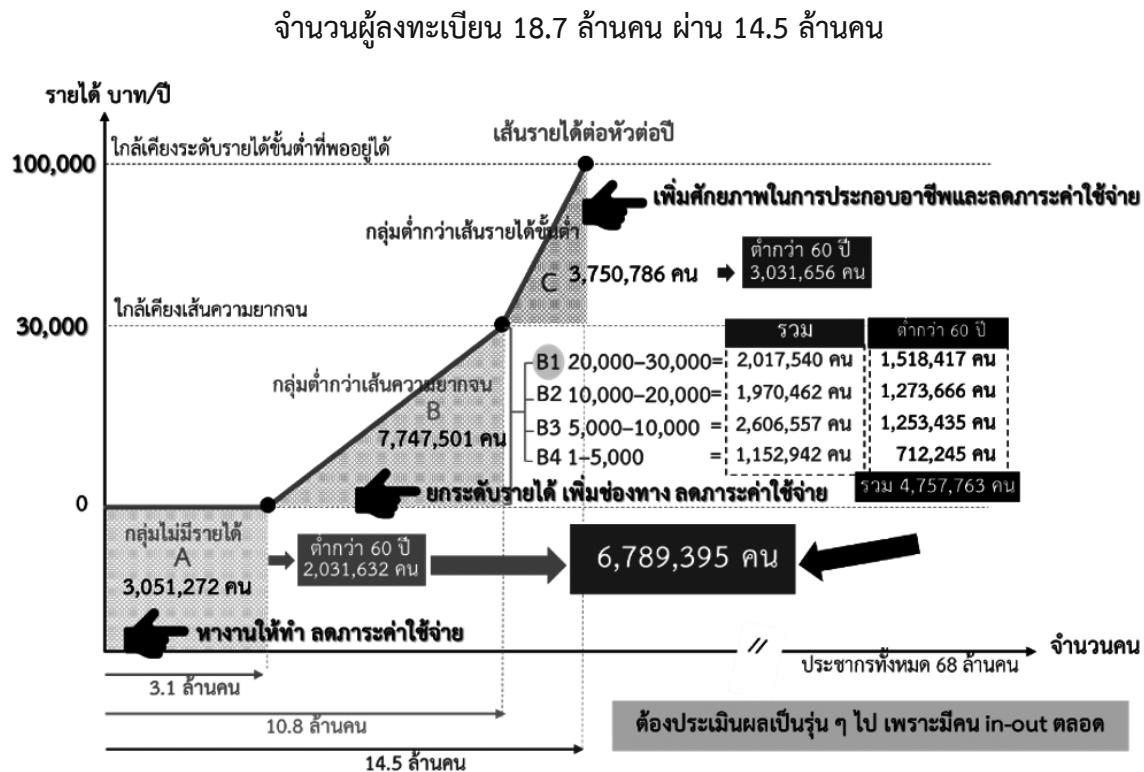
การรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำ Data Analytics และ Big Data

3. ทำระบบให้สามารถประเมินผลได้ : เพื่อให้ได้ผลลัพธ์แบบเป้า ฯ ต้องทำคล้าย ๆ กับห้องทดลอง วิทยาศาสตร์คือ ต้องเป็นระบบปิดแบบปีต่อปี เพื่อให้HECKได้ว่า ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวที่มีรายได้ลดลง และแต่ละคนขาดกีบatha เข้าจึงจะพัฒนาเส้นความยากจน ถ้าไม่ทำเป็นระบบปิดจะทำให้เกิดความเข้าใจ คลาดเคลื่อนได้ เช่น เกิดคำถามว่าทำไม่คนจนเพิ่มขึ้น ทั้ง ๆ ที่ความจริงคือคนจนในปีที่แล้วลดลง แต่เป็นเพราะ

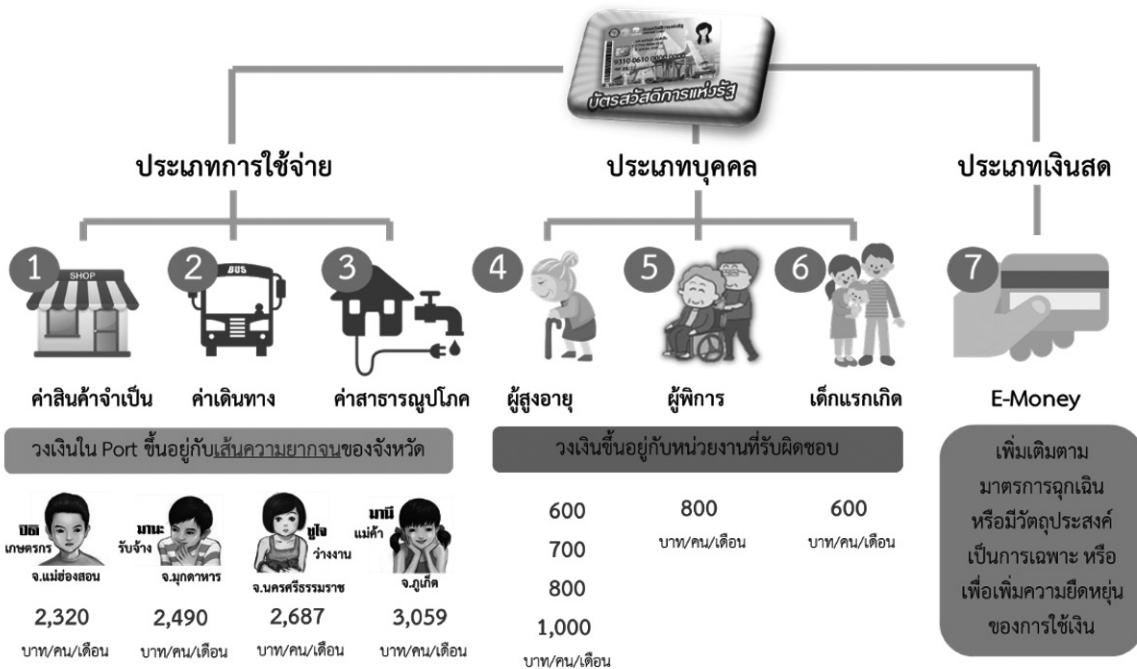
มีคนใหม่โผล่เข้ามา ฉะนั้น ผสมจึงลองออกแบบระบบโดยเอา 14.5 ล้านคน มาวางในช่วงรายได้แต่ละชั้น เพื่อให้ ทราบจำนวนตั้งต้นของกลุ่มเป้าหมายก่อนที่เราจะดำเนินมาตรการ (ภาพที่ 4) ดังนั้น ทุกสิ่งเปรียบเสมือนการ ทราบว่าคนที่พัฒนาแล้ว ซื้ออะไร บ้านอยู่ไหน ทำอาชีพอะไร

ภาพที่ 4 การประเมินผลพัฒนาการด้านรายได้ในแต่ละช่วงรายได้ของผู้มีรายได้น้อย

4. ให้สวัสดิการตรงตัวไม่ต้องผ่านใคร : จะต้องมีการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มเบี้ยต่าง ๆ ซึ่งผม เรียกว่า Protective welfare และการฝึกอาชีพและอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ผมจะเรียกว่า Productive welfare โดยตัวแรก คือ “การให้สวัสดิการต่าง ๆ ที่เป็นตัวเงิน” ให้ทำผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เช่น บรรเทาภาระ ค่าครองชีพเมื่อน้ำท่วม หรือภัยแล้ง เปี้ยผู้พิการ เปี้ยเด็กแรกเกิด เปี้ยผู้สูงอายุ และอื่น ๆ (ภาพที่ 5) ข้อดีคือ เงินเข้าบัตรพร้อมกันทุกคน ตรงเวลา ไม่มีการรั่วไหลไปไหน ส่วนตัวที่ 2 คือ “การฝึกอาชีพ” ซึ่งจะเป็น หัวใจสำคัญที่จะช่วยให้เข้าพัฒนาความยากจน รัฐต้องจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอาชีพในทุกจังหวัด มีหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดมาร่วม มีมาตรฐานเดียวกัน และเปิดตลอดทั้งปี ข้อดีคือ เขาสามารถมาฝึกอาชีพช่วงเดือนไหน ก็ได้ ฝึกแล้วต้องมีงานทำ มีความต่อเนื่อง ไม่เข้าเกียจ รัฐต้องช่วยสนับสนุน เช่น ให้สินเชื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ทำการ สถานที่ค้าขาย

ภาพที่ 5 การให้สวัสดิการแบบตรงตัวโดยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

5. จัดสวัสดิการ/งบประมาณให้เหมาะสมกับกลุ่มคนและพื้นที่ : จากการวิเคราะห์เบื้องต้น พบร่วม โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัด โครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่น และอาชีพเดิมที่เข้าทำอยู่ มีผลอย่างมากที่ทำให้ขาดแคลน หรือต้องโอกาส เช่น คนสูงอายุและคนพิการ หรือบ้านที่มีสมาชิกเป็นคนสูงอายุและคนพิการอยู่ด้วย มีโอกาส จนกว่าบ้านที่ไม่มี จังหวัดที่มีเสาหลักทางเศรษฐกิจคือเกษตรกรรม สัดส่วนคนจนจะมีมากกว่าจังหวัดอุตสาหกรรม หรือท่องเที่ยว เช่น จ.แม่ฮ่องสอน เทียบกับ จ.ภูเก็ต เป็นต้น ดังนั้น การช่วยผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่อยู่คนเดียว หรืออยู่กับครอบครัวที่มีผู้เลี้ยงดู ควรมีความแตกต่างกัน การช่วยคนจนใน จ.แม่ฮ่องสอน หรือ จ.ภูเก็ต ควรมีความแตกต่างกัน ตลอดจนการจัดงบประมาณเพื่อลดความยากจนควรให้วางเงินกับจังหวัดที่มีสัดส่วน คนจนมากกว่า สูงกว่าจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนน้อยกว่า

กระบวนการทั้งหมดนี้เราเรียกว่า “เที่ยวเลอร์เมด โพลีซี” หรือนโยบายที่ออกแบบได้ แม้ดูจะยาก ในทางปฏิบัติ แต่หากทำเป็นระบบแบบนี้ทุกปี ได้งบประมาณด้านนี้อย่างสม่ำเสมอและพอเพียง น่าจะเป็น หนทางในการแก้ปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืน

บทวิเคราะห์

ขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวไทย ยังด้อยไป¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ภาคการท่องเที่ยวมีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด โดยตลอดทั้งปี 2561 ภาคการท่องเที่ยวได้ทำรายผลิตในหลายด้าน อาทิ 1) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 38.27 ล้านคน 2) รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ สูงสุดที่ 2.01 ล้านล้านบาท และ 3) สัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อ GDP ของประเทศ สูงสุดเป็นประวัติการณ์ เช่นกัน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.3

○ รัฐบาลให้ความสำคัญกับภาคการท่องเที่ยวมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกมาตรการห้ามอย่างเด็ดขาดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทย อาทิ การสนับสนุนให้ห้องเที่ยวในเมืองรอง โดยใช้มาตรการลดหย่อนภาษี ซึ่งนับว่าเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จของรัฐบาลไทย ที่อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในกลุ่มเมืองรองขยายตัวมากกว่าเมืองหลัก นอกจากนี้ มาตรการหลักที่ดึงดูดให้ชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย คือ มาตรการ Free Visa On Arrival ซึ่งเห็นผลชัดเจนเช่นกัน โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติกลับมาขยายตัวมากขึ้นหลังจากใช้มาตรการนี้

○ สำหรับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวนั้น สามารถพิจารณาได้ในหลายมิติ อาทิ 1) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ 2) การจัดอันดับสนามบินที่ดีที่สุด 3) ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน และ 4) สุดยอดจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งจากทั้ง 4 มิติ พบว่า ประเทศไทยยังถือว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ดี

1. บทนำ

การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีส่วนช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจประเทศไทยขยายตัวได้อย่างมากมาโดยตลอด โดยเฉพาะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทย ที่สามารถสร้างเม็ดเงินจากรายได้จากการท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างมาก นอกจากนี้ ประเทศไทยยังสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลมีนโยบายด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเมืองรอง อาทิ การท่องเที่ยวเมืองรอง 10 เมืองห้ามพลาด 12 เมืองรองต้องห้ามพลาด plus โดยมีมาตรการต่างๆ เพื่อดึงดูดให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติไปเที่ยวในเมืองรองให้มากขึ้น เช่น มาตรการลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง สำหรับปีที่ผ่านมา 2561 มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์เรือล่มที่จังหวัดภูเก็ต ที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเสียชีวิต 47 ราย เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนสูงสุด โดยในปี 2561 สัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวจีนคิดเป็นสัดส่วน

¹ ผู้เขียน: นางสาวลลิต พึ่งวัฒนาบุญ และนางสาวกมลพรรณ จันทร์รัตน์ เศรษฐกร ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหาภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค ขอขอบคุณ นายพงศ์ศักดิ์ โภชนาณ และนายพิลิทช์ พัวพันธ์ สำหรับข้อมูลนี้ ที่เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความไม่ได้ลักษณะความเห็นของหน่วยงาน

ร้อยละ 27.5 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยทั้งหมด ทั้งนี้ จากเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนลดการมาเที่ยวที่ประเทศไทย ซึ่งนับเป็นการหดตัวต่อเนื่อง 5 เดือน ติดต่อกันในช่วงปลายปี 2561 ซึ่งมีผู้วิเคราะห์ได้แสดงออกถึงความเป็นห่วงเกี่ยวกับสถานการณ์ท่องเที่ยว ของประเทศไทย ว่าყังคงมีขีดความสามารถอยู่หรือไม่ ซึ่งในบทความนี้ ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถ ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในแต่ละด้าน

2. ขดความสามารถด้านการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยในปี 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 38,277,300 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีจำนวน 35,591,978 คน คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 7.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2561 นี้ ก็ได้ว่าเป็นจำนวนที่สูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ ทั้งนี้ เมื่อจำแนก จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยออกเป็นรายประเทศ พบร้า 10 ประเทศที่มีจำนวน นักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย เกาหลี ลาว ญี่ปุ่น อินเดีย รัสเซีย สาธารณรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และเวียดนาม ซึ่งทั้ง 10 ประเทศดังกล่าวมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย เพิ่มขึ้นจากปี 2560 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ อาทิ นักท่องเที่ยวชาวจีน ที่เป็นตลาดกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุดอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ตลาดของอย่างมาเลเซีย เป็นอีกหนึ่งตลาด เป้าหมายที่น่าจับตามอง เนื่องจากเป็นประเทศเพื่อนบ้าน มีพรมแดนที่ติดกัน ง่ายต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยในปี 2561 นักท่องเที่ยวมาเลเซียเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คิดเป็น การขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 17.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวน สัดส่วนและอัตราการขยายตัว ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยในปี 2561

Rank	Country	%Share	Number	Growth
1	China	27.5%	10,535,955	7.4
2	Malaysia	10.7%	4,097,604	17.3
3	Korea	4.7%	1,796,596	5.1
4	Laos	4.6%	1,750,658	4.1
5	Japan	4.3%	1,656,100	7.2
6	India	4.2%	1,596,772	12.8
7	Russia	3.8%	1,472,949	9.4
8	USA	2.9%	1,123,248	6.3
9	Singapore	2.8%	1,067,309	3.4
10	Vietnam	2.7%	1,027,430	9.9
	Others	31.7%	12,152,679	5.0
	Total	100.0%	38,277,300	7.5

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

3. สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวประเทศไทย

ในปี 2561 รัฐบาลพยายามเน้นภาคการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยมีมติให้เป็น ปีท่องเที่ยววีไอไทย เก้าอี้อย่างยิ่งยืน “Amazing Thailand Tourism Year 2018” ที่เริ่มโครงการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2560 - มกราคม 2562 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย อาทิ 10 เมืองห้ามพลาด 12 เมืองรองต้องห้ามพลาด plus และหนึ่งในโครงการของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญอย่างมาก คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยว 55 เมืองรอง โดยมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติไปเที่ยวในเมืองรองให้มากขึ้น เช่น มาตรการลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง และจากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองรอง พบว่า อัตราการขยายตัวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในเมืองรองสูงกว่า อัตราการขยายตัวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในเมืองหลัก นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2561 สะท้อนให้เห็นถึง ผลสัมฤทธิ์ของมาตรการของรัฐบาลที่พยายามสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรองมาโดยตลอด นอกจากนี้ บริษัท สายการบินต่าง ๆ จับมือกับรัฐบาลในการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยว โดยมีการเปิดเส้นทางการบินใหม่ โดยเฉพาะ จากประเทศจีนที่ขยายเส้นทางมากกว่า 10 เส้นทางบินไปยังเมืองรองของประเทศไทย

ภาพที่ 1 แสดงสถานการณ์และมาตรการสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในปี 2561

มาตรการ	มาตรการ	ผลกระทบทางลบ
ด้านสายการบิน	ด้านนักท่องเที่ยว	ผลกระทบทางลบ
<ul style="list-style-type: none">◦ ขยายเส้นทางการบินในปี 2561 โดยเฉพาะจากประเทศจีน ที่ขยายเส้นทางมากกว่า 10 เส้นทางการบินไปยังเมืองรอง ของประเทศไทย◦ Qatar Airways เปิดให้บริการเส้นทางบินตรงจากกรุงเทพฯ สู่ ภูเก็ต สนับสนุนนักท่องเที่ยวต่างด้าว ซึ่งจะช่วยเพิ่มการเปิด เส้นทางการบินที่หลากหลายให้ผู้โดยสารจากตะวันออกไกล◦ การขยายเวลาของมาตรการ free visa on arrival สำหรับ นักท่องเที่ยวต่างด้าวไปจนถึง 30 ม.ย. 62 (จากเดิม 15 พ.ย. 61 – 13 ม.ค. 62)◦ มีสายการบิน low cost ที่เปิดเส้นทางการบินโดยตรง จากจีน-ไทย และ อินเดีย-ไทย มากขึ้น	<ul style="list-style-type: none">◦ การพัฒนาคมนาคมในภาคตะวันออก ช่วย สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมากขึ้น◦ ปี 61 เป็นปีท่องเที่ยววีไอไทย เกิด起源于ปี 2561 “Amazing Thailand Tourism Year 2018”◦ ไทยเป็นเจ้าภาพการประชุม ASEAN Tourism Forum 2018◦ ไทยเป็นเจ้าภาพการจัด Miss Universe 2018◦ ไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมสมัชชาสหพันธ์กีฬา	<ul style="list-style-type: none">◦ เหตุการณ์เรือพินิกส์ล่มกลางทะเลเกิด ในเดือน กรกฎาคม 2561 มีผู้เสียชีวิต 47 ราย เป็นชาวจีน◦ น้ำมันพืชบ่อโลกาที่ประเทศไทยสั่งผลิต สำหรับ จำหนันนักท่องเที่ยวสีเขียวที่เดินทางมาประเทศไทย◦ ผลกระทบของควันเชื้อเพลิงของพลังงานฟอสฟอรัส ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวสีเขียวที่เดินทางมาประเทศไทยลดลง◦ ปัญหาฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็ก 2.5 ไมครอน หรือ PM2.5

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

และเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2562 ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งน่าจะเป็นโอกาส ในการพัฒนาและขยายตัวการท่องเที่ยวในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อคำนึงว่า นักท่องเที่ยวมุสลิมสนใจอาเซียนอยู่แล้ว และในอาเซียนมีประเทศไทยที่มีประชากรมากที่สุดในโลก คือ อินโดนีเซีย การท่องเที่ยวฮาลาล (Halal Tourism) หรือบางคนใช้คำว่า “การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับมุสลิม” (Muslim-Friendly Tourism) ลือเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการของชาวมุสลิม ทั้งนี้ ไทยลือเป็นหนึ่งในประเทศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมุสลิม โดยติดเป็นอันดับที่ 8 ของโลก แต่หากพิจารณา เฉพาะกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม ประเทศไทยลือเป็นประเทศอันดับ 2 ของโลกที่นักท่องเที่ยวมุสลิมนิยม เข้ามาท่องเที่ยว รองจากประเทศไทยสิงคโปร์

4. การจัดอันดับสนามบินเกียบ 2019 VS 2018

จากการที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่อยู่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และภาคการท่องเที่ยว ยังคงเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ทำให้ประเทศไทยในอาเซียนเล็งเห็นถึงความจำเป็น ที่จะต้องเร่งปรับปรุงศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม เพื่อรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สำหรับประเทศไทย เป็นอีกประเทศที่มีศักยภาพที่จะก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งภูมิภาคอาเซียน (Tourism Hub) โดยไทยมีความได้เปรียบททางที่ตั้งของประเทศไทย ที่อยู่ศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน และความเชื่อมโยงระหว่างกันที่อาเซียนกำลังขยายมากขึ้น (ASEAN Connectivity) ทำให้สะท้วกในการเดินทางเขื่อมต่อระหว่างประเทศภายในภูมิภาคทั้งทางบกและทางอากาศ

ปัจจุบัน ประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนผ่านสนามบินหลักเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี (ตารางที่ 2) ทำให้ธุรกิจการบินขยายตัวในอัตราสูง คนล้วนหลักรายภูมิ และจากสถิติ ล่าสุดมีคนใช้บริการถึง 61 ล้านคนต่อปี เกินขีดความสามารถ 45 ล้านคนต่อปี ทำให้รัฐบาลเร่งขยายสนามบิน สุวรรณภูมิเป็นระยะที่ 2-5 วางกรอบพัฒนาไปถึงปี 2573 คาดว่าจะใช้เงินลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท สำหรับ สนามบินในประเทศไทยที่สำคัญ 5 สนามบิน ได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง สนามบินภูเก็ต สนามบินเชียงใหม่ และสนามบินหาดใหญ่ โดยในปี 2561 สัดส่วนนักท่องเที่ยวผ่านสนามบินทั้งนักท่องเที่ยว ชาวไทยและต่างชาติเริ่งจากมากไปน้อย (ภาพที่ 2) จะเห็นว่าขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติผ่านสนามบินในประเทศไทยยังสามารถเติบโตเพิ่มขึ้นได้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สนามบินหลักอย่างสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ นอกจากนี้ในปี 2561 สนามบินสุวรรณภูมิเป็นสนามบินนานาชาติที่ดีที่สุดในลำดับที่ 36 จาก 100 สนามบินทั่วโลกอีกด้วย ซึ่งเพิ่มขึ้นมา 2 ลำดับจากปี 2560 ที่อยู่ลำดับที่ 38 อย่างไรก็ได้ ในปี 2562 สนามบินสุวรรณภูมิถูกจัดอันดับลงมาอยู่ที่ 46

นอกจากนี้ จากการจัดอันดับสนามบินที่ดีที่สุดในโลก ปี 2562 โดย Skytrax พบว่า สนามบินชางจี ประเทศสิงคโปร์ คว้าแชมป์สนามบินที่ดีที่สุดในโลก ประจำปี 2562 และเป็นแชมป์ 7 ปีซ้อนติดต่อกัน สำหรับ ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ จากอันดับ 36 เมื่อปี 2561 นั้น ร่วงลงมาถึง 10 อันดับ มาอยู่อันดับที่ 46 ในปี 2562 ขณะที่ ประเทศไทยเพื่อนบ้านในอาเซียนอย่างสนามบินจาการ์ต้า อินโดนีเซีย อันดับที่ 45 มาอยู่อันดับที่ 40 (ตารางที่ 3)

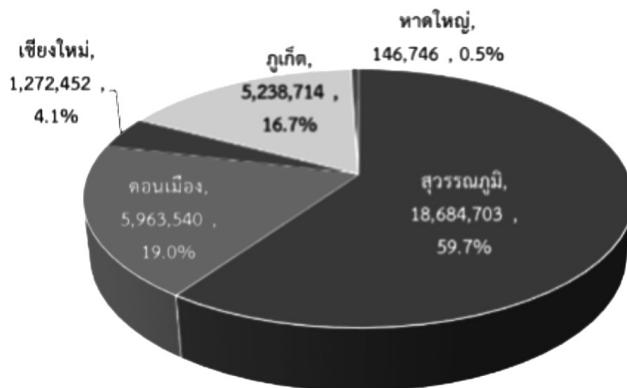
อย่างไรก็ได้ ในปี 2561 OAG Aviation เป็นองค์กรที่รวมข้อมูลเกี่ยวกับไฟล์การบินและตารางเวลาบิน ไว้มากที่สุดในโลก ได้เผยแพร่ 20 อันดับของเส้นทางบินที่มีความหนาแน่นที่สุดในโลก โดยได้สำรวจตั้งแต่ เดือนมีนาคม 2560 - กุมภาพันธ์ 2561 พบว่า อันดับหนึ่งคือ เส้นทางบินระหว่างมาเลเซีย - สิงคโปร์ ส่วนใหญ่บินจากกรุงเทพฯ นั้น ติดด้วยกัน 2 อันดับคือ อันดับ 11 เส้นทางกรุงเทพฯ-สิงคโปร์ และอันดับที่ 12 เส้นทางกรุงเทพฯ-ช่องกง ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วไทย และต่างชาติที่เดินทางผ่านสนามบิน

สนามบิน	2018	2017	2016
1. สนามบินสุวรรณภูมิ	63,378,923	60,860,704	55,892,428
2. สนามบินดอนเมือง	40,758,148	38,299,757	35,203,757
3. สนามบินภูเก็ต	18,221,764	16,855,637	15,107,185
4. สนามบินเชียงใหม่	10,989,402	10,230,070	9,446,320
5. สนามบินหาดใหญ่	4,256,106	4,367,364	4,004,665

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 2 แสดงสัดส่วนนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติที่เดินทางผ่านสนามบินของไทยในปี 2561

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ตารางที่ 3 แสดง World's Top 100 Airports 2019

อันดับปี 2019	อันดับปี 2018	↑	สนามบิน
1	1	➔	สนามบินชางงี สิงคโปร์
2	3	⬆️	สนามบินโตเกียว ฮาเนดะ ญี่ปุ่น
3	2	⬇️	สนามบินอินชอน เกาหลีใต้
4	5	⬆️	สนามบิน衙門ดี دوฮา กาตาร์
5	4	⬇️	สนามบินเช็ค แคลป กอก ยองกง
6	7	⬆️	สนามบินนาโภยา เช่นแทร์ ญี่ปุ่น
7	6	⬇️	สนามบินมิวนิก เยอรมนี
8	8	➔	สนามบินลอนดอน希思罗 สาธารณรัฐอังกฤษ
9	11	⬆️	สนามบินโตเกียว นาริตะ ญี่ปุ่น
10	9	⬇️	สนามบินซูรีค สวิตเซอร์แลนด์
46	36	⬇️	สนามบินสุวรรณภูมิ ไทย

ที่มา: Skytrax รวบรวม: ผู้เขียน

ตารางที่ 4 แสดงเส้นทางบินที่หนาแน่นที่สุดในโลก

อันดับ	เส้นทางบิน	จำนวนเที่ยว
1	Kuala Lumpur-Singapore	30,537
2	Hong Kong-Taipei	28,887
3	Jakarta-Singapore	27,304
4	Hong Kong-Shanghai Pudong	21,888
5	Jakarta-Kuala Lumpur	19,849
6	Seoul Incheon-Osaka/Kansai	17,488
7	Hong Kong-Seoul Incheon	17,075
8	New York LaGuardia-Toronto Pearson	16,956
9	Dubai-Kuwait	15,332
10	Hong Kong-Singapore	15,029
11	Bangkok-Singapore	14,859
12	Bangkok-Hong Kong	14,832

ที่มา: OAG Aviation รวบรวม: ผู้เขียน

นอกจากนี้ ไทยยังมีสนามบินดอนเมืองที่ถูกจัดอันดับให้เป็นสนามบินรองรับสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Carriers: LCCs) อันดับ 1 ของโลก ทั้งนี้ การเพิ่มขีดความสามารถของสนามบินดอนเมือง อาทิ การเร่งพัฒนาэр์ แท็กซี่เวย์ และหลุมจอดเพิ่ม จะทำให้ขีดความสามารถของดอนเมืองเพิ่มจาก 50 เที่ยวบิน ต่อชั่วโมง ไปเป็น 60-65 เที่ยวบินต่อชั่วโมง จะช่วยแบ่งเบาภาระของสุวรรณภูมิได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางมาประเทศไทยมาก ทำให้ผู้โดยสารจำนวนมากกระจุกตัวอยู่ในสนามบินหลัก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองที่มีผู้โดยสารเกินขีดความสามารถไปค่อนข้างมาก โดยหลังสิ้นปีงบประมาณ 2561 สนามบินสุวรรณภูมิมีศักยภาพในการรองรับผู้โดยสารอยู่ที่ 45 ล้านคนต่อปี แต่ปัจจุบันมีจำนวนผู้โดยสาร 62.8 ล้านคน ขณะที่สนามบินดอนเมืองมีความสามารถรองรับผู้โดยสาร 30 ล้านคน แต่มีจำนวนผู้โดยสารมากกว่า 40 ล้านคน นั่นหมายถึงผลกระทบต่อระดับการบริการ (level of service) ที่ลดลงด้วย

5. การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

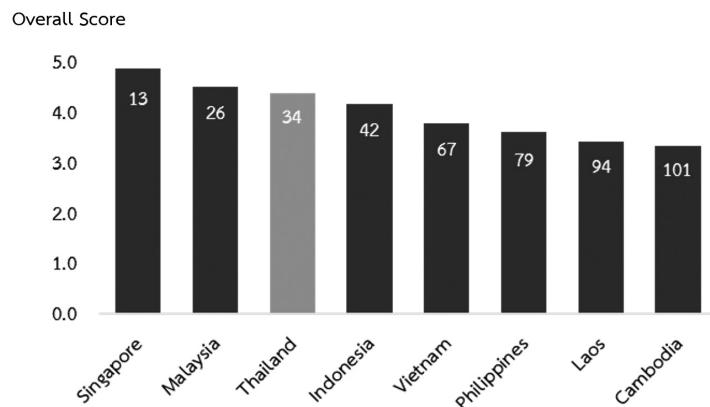
การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่จัดทำขึ้นโดย World Economic Forum : WEF พ布ว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในปี 2561 ขึ้น 2 อันดับ จากลำดับที่ 40 ในปี 2560 มาเป็น ลำดับที่ 38 ในปี 2561 ขณะที่ยังคงมีหลายด้านที่คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาค ทั้งนี้ หนึ่งในการพัฒนาประเทศ ที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อภาคการการท่องเที่ยว ได้แก่ การยกระดับ Airport connectivity โดยการเจรจา สิทธิการบินกับประเทศคู่ค้าสำคัญและสนับสนุนให้มีสายการบินให้บริการในเส้นทางใหม่เพิ่มเติม เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพของการให้บริการขนส่งสินค้าทางอากาศให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งนอกจากจะสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางบิน ในภูมิภาคแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางทั้งด้านการค้า การเงิน และการลงทุนทางอ้อมอีกด้วย ยังรวมถึงการเร่งพัฒนาท่าเรือและการขนส่งทางน้ำของประเทศไทย เพื่อยกระดับประสิทธิภาพ ในการให้บริการของ ท่าเรือไทย โดยต้องเร่งแก้ไขปัญหาความแออัดของท่าเรือให้ลดลง รวมถึงสนับสนุนสายเรือไทยให้สามารถแข่งขันได้ เพื่อยกระดับ Liner Shipping Connectivity Index ซึ่งคือการเพิ่มเส้นทางการเดินเรือจากประเทศไทยไปยัง ตลาดเป้าหมายโดยตรงให้มากขึ้น ซึ่งต้องเน้นพัฒนาการขนส่งชายฝั่งและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ในประเทศไทย เพื่อส่งสินค้าเข้าไปยังท่าเรือหลักอย่างเช่นแหลมฉบัง แทนที่การขนส่งทางถนนหรือระบบราง ไปผ่านท่าเรือของประเทศไทยเพื่อบ้าน

6. การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว ของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน

World Economic Forum (WEF) ยังได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและ การท่องเที่ยวของประเทศไทยต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 34 ของโลก หรืออันดับ 3 ในภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ตามลำดับ (ภาพที่ 3) โดย WEF มีเกณฑ์การพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ใน 4 เสาหลัก โดยมีองค์ประกอบในแต่ละเสา ดังนี้ 1. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) ความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security) สุขภาพและอนามัย (Health and Hygiene) ทรัพยากรมนุษย์และตลาดแรงงาน (Human Resources and Labour Market) และความพร้อมทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Readiness) 2. นโยบายและเงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ การให้ ความสำคัญกับการเดินทางและท่องเที่ยว (Prioritization of Travel and Tourism) การเปิดรับนานาชาติ

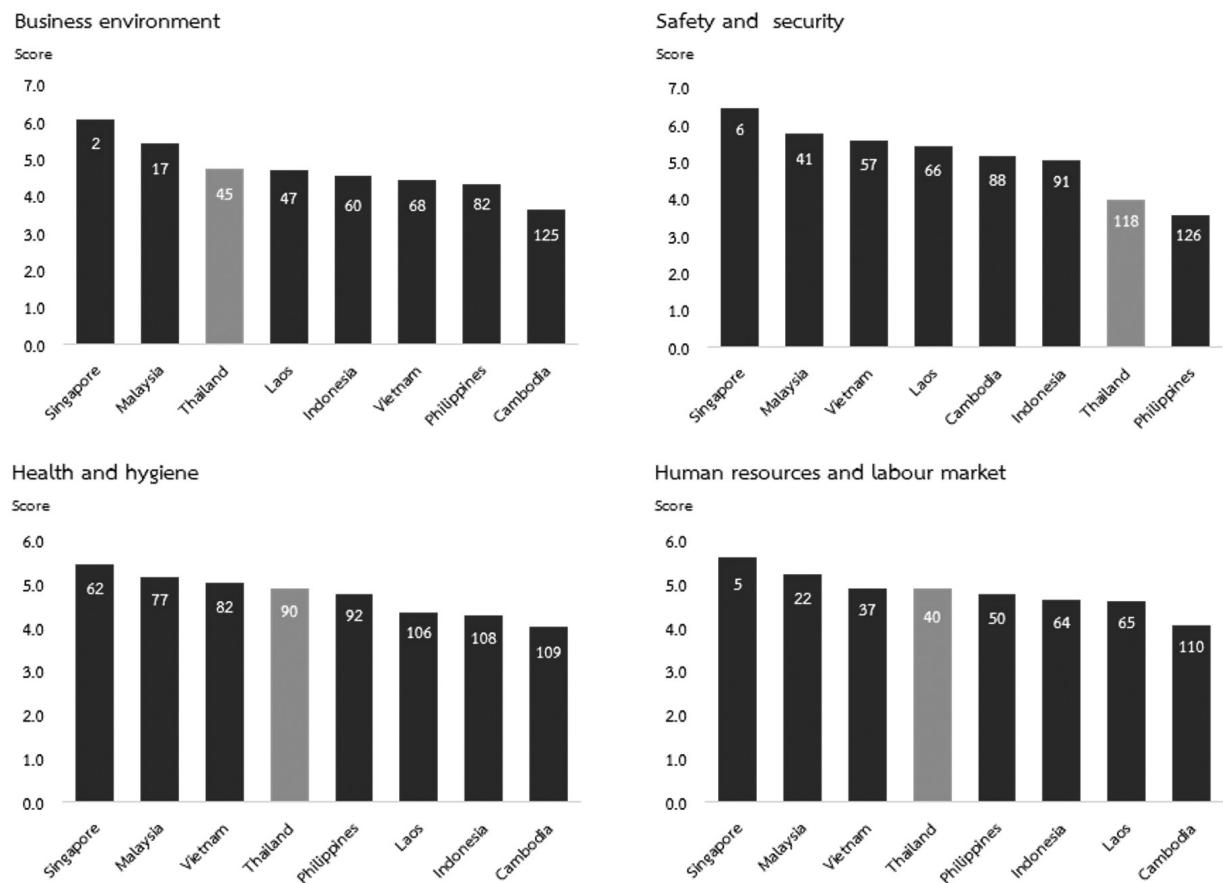
(International Openness) 3) การแข่งขันด้านราคา (Price Competitiveness) และ 4) ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) 3. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศ (Air Transport Infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ (Ground and Port Infrastructure) และโครงสร้างพื้นฐานบริการด้านการท่องเที่ยว (Tourist Service Infrastructure) และ 4. ธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) และทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Cultural Resources and Business Travel)

ภาพที่ 3 การจัดอันดับและคะแนนขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

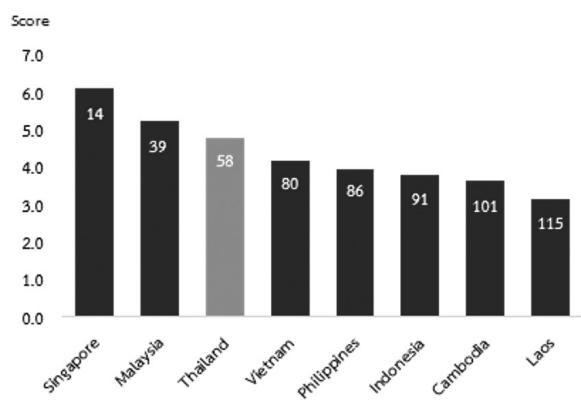

ที่มา: WEF, 2017

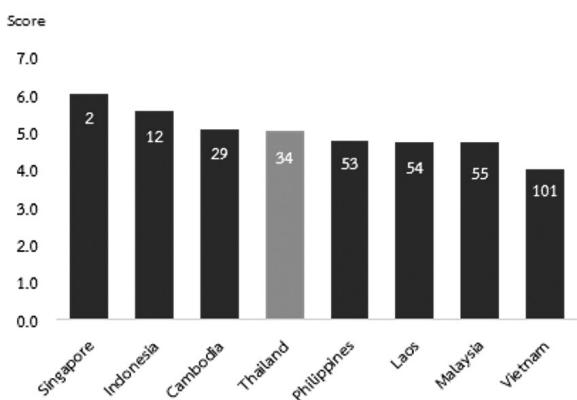
ภาพที่ 4 แสดงการจัดอันดับและคะแนนขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวในแต่ละมิติเปรียบเทียบในภูมิภาคอาเซียน

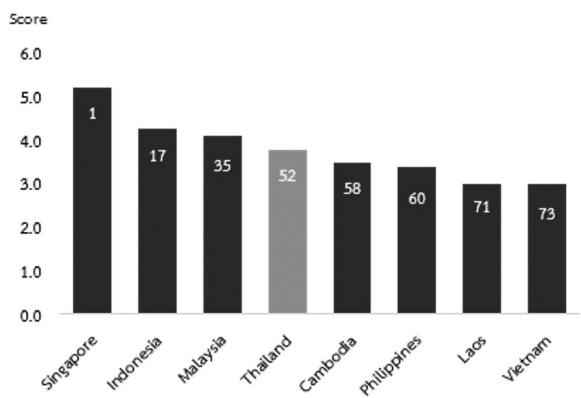
ICT readiness

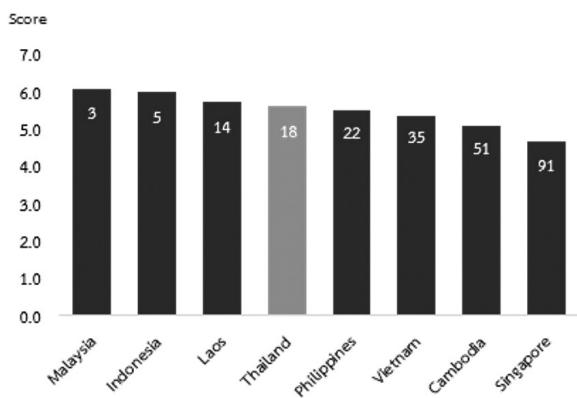
Prioritization of Travel & Tourism

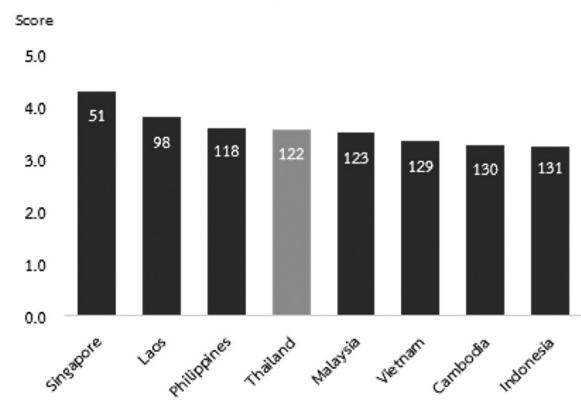
International Openness

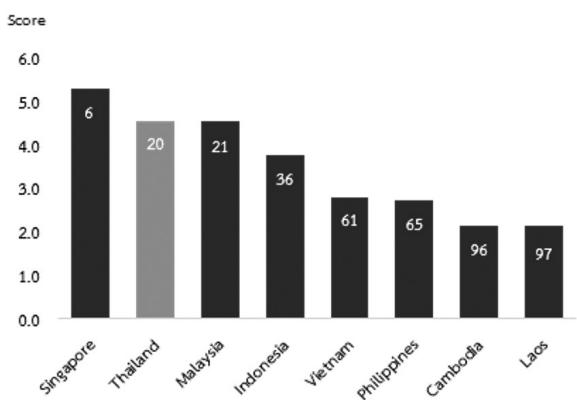
Price competitiveness

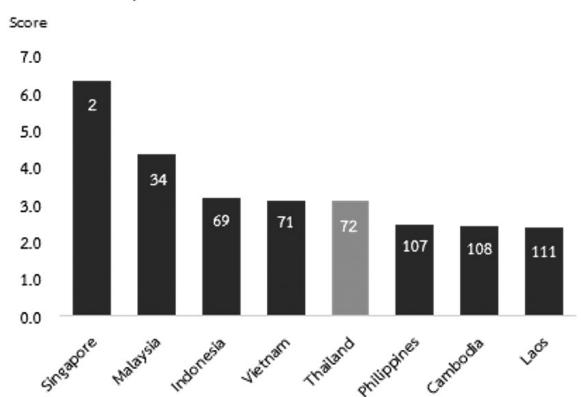
Environmental sustainability

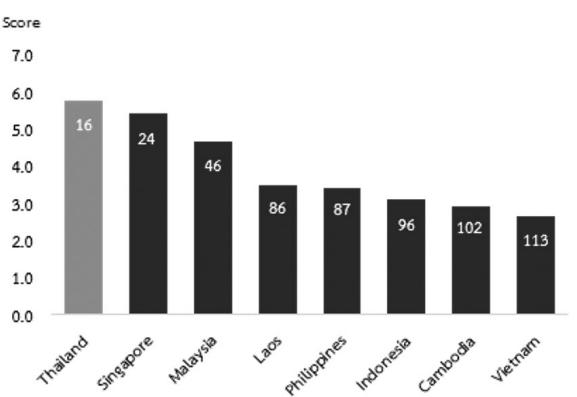
Air transport infrastructure

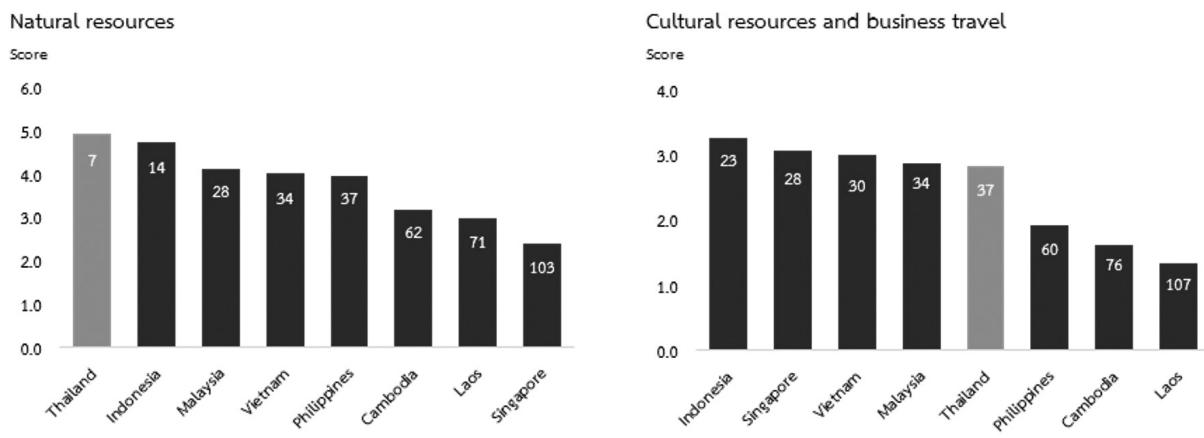

Ground and port infrastructure

Tourist service infrastructure

ที่มา: WEF, 2017

จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถในภูมิภาคอาเซียน พบร่วมกันว่า ประเทศไทยมีคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในภูมิภาคอาเซียน และเป็นที่หนึ่งในภูมิภาคอาเซียนในเกือบทุกด้านเช่นกัน

อย่างไรก็ตี ประเทศไทยถือว่ามีจุดแข็งในบางมิติ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยจำนวนห้องพัก และคุณภาพของโครงสร้างนักท่องเที่ยว เป็นต้น โดยไทยได้อยู่อันดับ 1 ของอาเซียน และได้อยู่อันดับ 16 ของโลก อีกมิติหนึ่งคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่ไทยได้อยู่อันดับ 1 ของอาเซียน และได้อยู่อันดับ 7 ของโลก และอีกจุดแข็งหนึ่ง คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศ ซึ่งเป็นที่ 2 ในภูมิภาคอาเซียนรองจากสิงคโปร์ ขณะที่ ขีดความสามารถในด้านอื่น ๆ ไทยยังคงเป็นรองประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนอยู่อีกมาก เช่น ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ และด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ตามลำดับ (ภาพที่ 4)

ดังนั้น จากข้อสังเกตข้างต้นจะเห็นว่า สิ่งที่ไทยควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นด้านที่มีคะแนนเกือบต่ำที่สุดในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ ควรให้ความสนใจกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ และด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ตามลำดับ และในส่วนที่เป็นจุดแข็งอยู่แล้ว ประเทศไทยจะต้องพยายามรักษาการมีทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุดในภูมิภาคอาเซียน การมีโครงสร้างพื้นฐานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในภูมิภาคอาเซียนตลอดจนจะต้องพัฒนาศักยภาพในด้านอื่น ๆ ด้วย

7. สุดยอดจุดหมายปลายทาง

■ **สุดยอดเมืองจุดหมายปลายทางยอดนิยม** จากรายงานของ APAC Travel Trend อ้างอิงข้อมูลของ Skyscanner ครอบคลุม 8 ตลาดในเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ ออสเตรเลีย ฮ่องกง ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ไทย ซึ่งพบว่า ญี่ปุ่น ไทย สหรัฐอเมริกายังครองตำแหน่ง 3 จุดหมายปลายทางยอดนิยมของนักเดินทางในปี 2561 อย่างไรก็ตี เป็นที่น่าสนใจว่า เกาหลีใต้ และเวียดนาม เป็น 2 จุดหมายปลายทางที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการเติบโตของนักเดินทางที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยไต้หวันมา 2 อันดับแรก สำรวจการปรับอันดับของจุดหมายปลายทางอื่น ๆ ได้แก่ สาธารณรัฐչิลี ญี่ปุ่น มา 1 อันดับ ในขณะที่อินโดนีเซียร่วงลงมา 3 อันดับ (ตารางที่ 5) สำหรับสถิติข้อมูลรายเมือง พบว่า โตเกียว กรุงเทพ โวชาค้า ควาต้าแหน่ง 3 เมืองยอดนิยมของนักเดินทางชาวอาเซียนแปซิฟิก โดย 9 ใน 10 อันดับยอดนิยมนั้นเป็นปลายทางในเขตภูมิภาค

สะท้อนให้เห็นว่า นักเดินทางยังให้ความสนใจกับจุดหมายปลายทางในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นหลัก ซึ่งญี่ปุ่น เป็นจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยทั้งโตเกียว โอซาก้า และโอดะกาซากะ ค่าว่า 3 ที่นั่งใน 10 อันดับ เมืองยอดนิยม (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 แสดง 10 จุดหมายปลายทางยอดนิยม ของนักท่องเที่ยวปี 2561 จำแนกรายประเทศ

อันดับ 2561	อันดับ ปรับตัว	จุดหมายปลายทางยอดนิยม ปี 2561	จุดหมายปลายทางยอดนิยม ปี 2560
1	— 0	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น
2	— 0	ไทย	ไทย
3	— 0	สหรัฐอเมริกา	สหรัฐอเมริกา
4	— 0	จีน	จีน
5	▲ 2	เกาหลีใต้	ไต้หวัน
6	▲ 2	เวียดนาม	อินโดนีเซีย
7	▼ 2	ไต้หวัน	เกาหลีใต้
8	▲ 1	สาธารณรัฐจีน	เวียดนาม
9	▼ 3	อินโดนีเซีย	สาธารณรัฐจีน
10	— 0	ฟิลิปปินส์	ฟิลิปปินส์

ที่มา: APAC Travel Trends, 2018

ตารางที่ 6 แสดง 10 จุดหมายปลายทางยอดนิยม ของนักท่องเที่ยวปี 2561 จำแนกรายเมือง

อันดับ 2561	อันดับ ปรับตัว	จุดหมายปลายทางยอดนิยม ปี 2561	จุดหมายปลายทางยอดนิยม ปี 2560
1	— 0	โตเกียว	โตเกียว
2	— 0	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ
3	— 0	โอซาก้า	โอซาก้า
4	▲ 1	โซล	โซล
5	▼ 1	ไทเป	ไทเป
6	— 0	ช่องกง	ช่องกง
7	— 0	ลอนดอน	ลอนดอน
8	▲ 1	สิงคโปร์	บานลี (เดนปาชาร์)
9	▼ 1	บานลี (เดนปาชาร์)	สิงคโปร์
10	▲ 1	โอดกินาวา	ฟูจุโอะกะ

ที่มา: APAC Travel Trends, 2018

นอกจากนี้ ผลกระทบสำรวจจุดหมายปลายทางโลกของมาสเตอร์การ์ดฉบับที่ 7 ประจำปี 2561 หรือ Mastercard Global Destination Cities Index, GDCI 2018 ระบุว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง และไทยยังเป็นเพียงประเทศเดียวจากผลการสำรวจทั่วโลกที่มีเมืองท่องเที่ยวถึง 3 แห่ง ติดอยู่ใน 20 อันดับแรก กรุงเทพฯ คือจุดหมายเมืองที่เป็นจุดหมายปลายทางอันดับหนึ่งของโลก ที่นักท่องเที่ยวต้องการมาเยือนและพักแรมมากที่สุด นับเป็นการครองอันดับ 1 เป็นครั้งที่ 5 ในรอบ 6 ปี (นับจากปี 2555) และเป็นการครองตำแหน่งต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 3 ติดต่อกัน ที่สำคัญในปีนี้ยังมีภูเก็ตและพัทยาติดโผลเข้ามาอยู่ใน 20 อันดับแรกด้วย โดยภูเก็ตอยู่ในอันดับที่ 12 และพัทยาอยู่ในอันดับที่ 18

และล่าสุดในปี 2562 งาน International Tourismus Börse (ITB) 2019 งานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดในโลก ณ ศูนย์การจัดนิทรรศการ Messe Berlin Exhibition Ground กรุงเบอร์ลิน สำนักงานวัฒนธรรมนิยม นายยุทธศักดิ์ สุขุม ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) รับมอบรางวัล โกล เอเชีย (Go Asia) ในหมวดรางวัลจุดหมายปลายทางในเอเชียที่ดีที่สุด (Best Destination Asia) จากนายดาริอุส โครล ผู้อำนวยการฝ่ายรายผลิตภัณฑ์และการตลาดของโกล เอเชีย

■ **สุดยอดเมืองจุดหมายปลายทางของโลกในด้านอาหารและเครื่องดื่ม** ซึ่งกรุงเทพฯ เป็นเมืองที่ขึ้นชื่อด้านอาหารและวัฒนธรรม โดยจากการสำรวจพบว่า กรุงเทพฯ ติดอยู่ในอันดับที่ 3 ของเมืองที่มีการใช้จ่ายด้านอาหารมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวจับจ่ายไปราว 108,000 ล้านบาท (3,380 ล้านдолลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็น 20.6 เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด เป็นรองจากดูไบ และปัลมา ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

■ **สุดยอดเมืองจุดหมายปลายทางของโลกในด้านการซื้อปั๊มน้ำมัน** พบร่วม กรุงเทพฯ ครองอันดับที่ 6 ซึ่งถือว่ากรุงเทพฯ เป็นอีกเมืองที่มีชื่อเสียงทางด้านการซื้อปั๊มน้ำมัน โดยนักท่องเที่ยวใช้จ่ายราคาราว 120,000 ล้านบาท (3,750 ล้านдолลาร์สหรัฐ) คิดเป็น 23 เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 7 สุดยอดเมืองจุดหมายปลายทางของโลกในด้านอาหารและเครื่องดื่ม

เมือง	ค่าใช้จ่ายด้านอาหารและเครื่องดื่มในปี 2561 (พันล้านเหรียญสหราชอาณาจักร)	ค่าใช้จ่ายโดยรวมในปี 2561 (พันล้านเหรียญสหราชอาณาจักร)	ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ไปกับอาหารและเครื่องดื่มในปี 2561
1 ดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	5.94	29.7	20.0%
2 ปัลมา เด ไมอร์กา ประเทศสเปน	3.78	11.96	31.6%
3 กรุงเทพฯ	3.37	16.36	20.6%
4 ปารีส	3.20	13.05	24.5%
5 นิวยอร์ก	3.20	16.1	19.9%
6 ลอนดอน	3.08	17.45	17.6%
7 ชานตา ครุซ เด ลา ปัลما ประเทศสเปน	2.44	8.43	28.9%
8 โตเกียว	2.41	11.91	20.3%
9 อิสตันบูล	2.23	6.75	33.0%
10 สิงคโปร์	2.20	17.02	12.9%

ที่มา: Mastercard

ตารางที่ 8 สุดยอดเมืองจุดหมายปลายทางของโลกในด้านการช้อปปิ้ง

เมือง	ค่าใช้จ่ายด้านช้อปปิ้งในปี 2561 (พันล้านเหรียญสหราชอาณาจักร)	ค่าใช้จ่ายโดยรวมในปี 2561 (พันล้านเหรียญสหราชอาณาจักร)	ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ไปกับการช้อปปิ้งในปี 2561
1 ดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	8.91	29.7	30.0%
2 ลอนดอน	8.54	17.45	49.0%
3 มักกะธ ประเทศไทย	5.76	18.45	31.2%
4 โตเกียว	5.13	11.91	43.1%
5 สิงคโปร์	4.70	17.02	27.6%
6 กรุงเทพฯ	3.75	16.36	22.9%
7 กรุงโซล	3.42	7.21	47.4%
8 นิวยอร์ก	3.40	16.1	21.1%
9 กัวลาลัมเปอร์	2.69	8.59	31.3%
10 ปารีส	2.42	13.05	18.5%

ที่มา: Mastercard

8. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

■ **ด้านจำนวนนักท่องเที่ยว:** จากการที่รัฐบาลมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการ VOA ที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติกลับมาขยายตัวในช่วงปลายปี 2561 อย่างไรก็ได้ แม้จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่หากไม่ตระหนักราคาเรื่องของคุณภาพและความปลอดภัย การท่องเที่ยวไทยจะกลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวซึ่งทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญทั้งการท่องเที่ยวเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กัน

■ **ด้านโครงสร้างพื้นฐานสนามบิน:** ในปี 2562 สนามบินสุวรรณภูมิจัดอันดับที่ 46 ลดลงจากปี 2561 สะท้อนถึงความจำเป็นที่ภาครัฐฯ ต้องเร่งพัฒนาสนามบิน อาทิ การเร่งขยายพื้นที่ภายในสนามบินและการพัฒนาพื้นที่รันเวย์ เป็นต้น และในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการขยายพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิในระยะที่ 2 แล้ว

■ **ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวของไทย:** ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ และด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวของไทย ทั้งนี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน

บทวิเคราะห์

เหลี่ยมดูมาตรการด้านการเกษตรในต่างประเทศ¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ความสำคัญของภาคการเกษตรที่ลดลงเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยประเทศไทยได้ฯ ก็ตาม เมื่อมีระดับรายได้ที่สูงขึ้น ประชาชนในประเทศจะย้ายออกจากภาคการเกษตรไปสู่ภาคที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value-Add) สูงกว่า ซึ่งก็คือภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยประเทศไทยมีรายได้สูง (High-Income) การจ้างแรงงานภาคการเกษตรมีสัดส่วนต่ำและมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ประเทศไทยมีรายได้ปานกลาง (Middle Income) การจ้างแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สวนทางกับประเทศไทยด้วยรายได้ต่ำ (Low-Income) ที่การจ้างแรงงานภาคการเกษตรยังคงมีสัดส่วนที่สูง

○ ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศด้วยรายได้ปานกลาง มาตรการด้านการเกษตรของรัฐในระยะยาวเป็นมาตรการเชิงโครงสร้างที่มุ่งเป้าเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการจ้างงานและเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ขณะที่มาตรการระยะสั้นมากจะเป็นมาตรการด้านราคาเพื่อตอบสนองต่อการผันผวนของราคสินค้าเกษตร ในตลาดโลก

○ มาตรการเกษตรของเวียดนามเป็นมาตรการที่เกี่ยวกับข้าวเป็นหลัก ประกอบด้วยการกำหนดราคาส่งออก การจัดสรรโคivotax ของผู้ส่งออกแต่ละราย และการให้สินเชื่อและประกันภัยสินค้าเกษตรแก่เกษตรกร

○ มาตรการเกษตรของญี่ปุ่น ได้หัวนัน จีน และ巴西ล แตกต่างกันไปตามบริบทของประเทศไทย แต่สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มหลัก คือ 1) การทำประกัน (Insurance and Guarantee) และ 2) การอุดหนุน (Subsidy)

○ อย่างไรก็ตามภาคการเกษตรยังคงมีความสำคัญ ประเทศไทยสามารถยึดยกเอามาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยได้

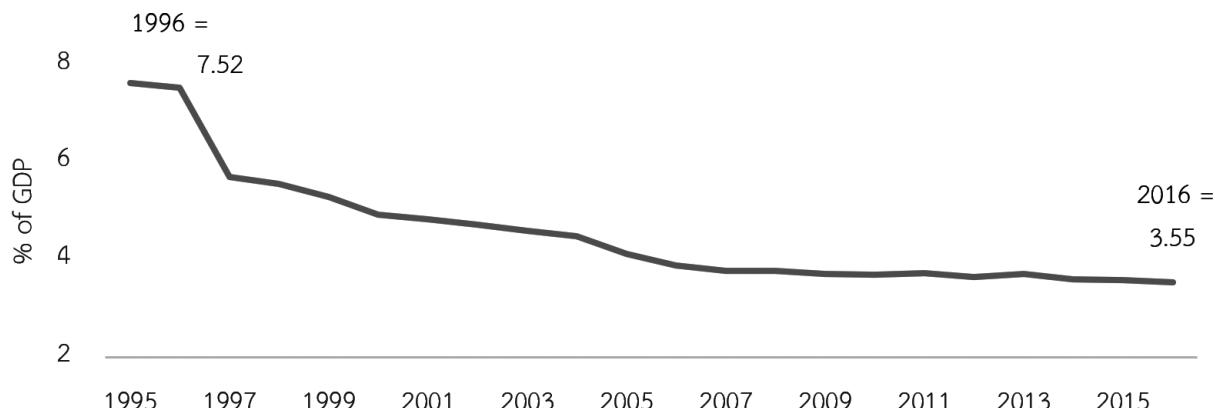
1. บทนำ

การเกษตรเป็นสิ่งที่สำคัญคู่กับประวัติศาสตร์ของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยการเกษตรทำให้มนุษย์ลงหลักปักฐาน สร้างสิ่งประดิษฐ์ สร้างเมืองและพัฒนาอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน แต่เมื่อเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นหลายประเทศในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิต (Production efficiency) ที่สูงขึ้นโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม แรงงานจำนวนมากจึงเริ่มย้ายออกจากภาคการเกษตร ทำให้มูลค่าและความสำคัญของภาคการเกษตรลดลง ลดลงตามกาลเวลา

¹ ผู้เขียน นายกัทร จาเรวัฒน์มงคล ส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง และ นายวณัช บันทิตาโภสกณ ส่วนการวิเคราะห์เลี้ยงภาพเศรษฐกิจ สำนักงานนโยบายเศรษฐกิจและศึกษาพัฒนาเศรษฐกิจ ขอขอบคุณ นางวิภารัตน์ บันทิตาโภสกณ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง ดร. พิมพ์นรา หริษกุลส ผู้อำนวยการส่วนการเงินและเศรษฐกิจ ดร. นรพัชร อัควัลลดา ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ และ ดร. ครพล ศุลย์เสถียร ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายเศรษฐกิจและศึกษาพัฒนาเศรษฐกิจ สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องล้องกับความเห็นของสำนักงานนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

การลดลงของภาคการเกษตรพร้อมกันกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นรูปแบบพัฒนาของการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากภาคการเกษตรเป็นภาคที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value-add) ที่ต่ำกว่าภาคการผลิตอื่น ๆ นอกจากนั้น การเกษตรจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน น้ำ อีกทั้งยังต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ ศัตรุพืชและโรคร้ายที่คอຍกัดกินผลผลิต ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้แรงงานจำนวนมากย้ายออกจากภาคการเกษตร

ภาพที่ 1 มูลค่าเพิ่มของภาคการเกษตร

ที่มา : World Bank รวบรวมโดยผู้เขียน

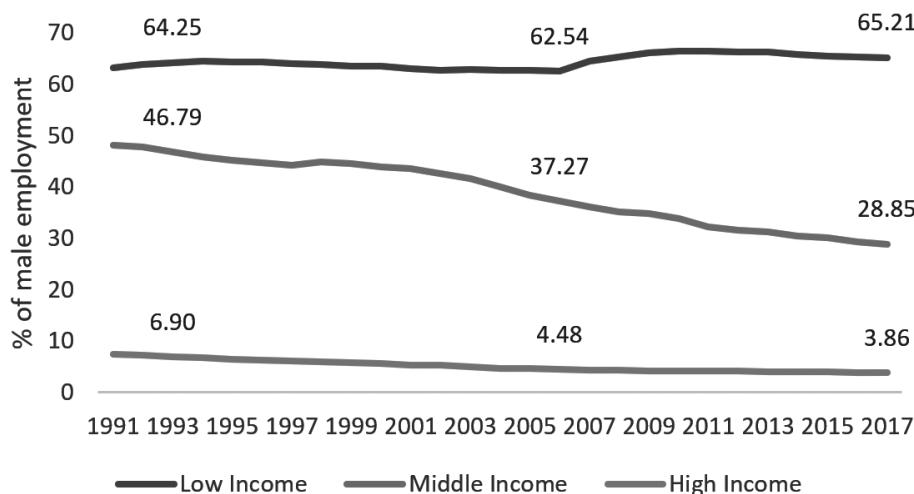
อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรยังคงเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนความมั่นคงด้านอาหารของ吕布ประเทศ ทำให้รัฐบาลของประเทศไทยต่าง ๆ จำเป็นต้องออกมาตรการเพื่อสนับสนุนภาคการเกษตรอยู่เสมอ บทความนี้จะสรุปประวัติศาสตร์ของภาคการเกษตรในรอบศตวรรษที่ผ่านมา และนำเสนอมาตรการเพื่อภาคการเกษตรของประเทศไทยจะสามารถนำการไดมาประยุกต์ใช้ได้บ้าง

2. ภาคเกษตรในรอบ 100 ปีที่ผ่านมา

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 เกิดการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) โดยเริ่มจากการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตในภาคการเกษตร เช่น การสมแพ้อธីชัตดาว์ที่ให้ผลผลิตสูง การใช้สารเคมีชนิดต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องจักรกลในการทำการเกษตร เป็นต้น ทำให้ภาคการเกษตรมีผลผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้นโดยที่ไม่ต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก นำไปสู่การทำเกษตรในเชิงอุตสาหกรรม

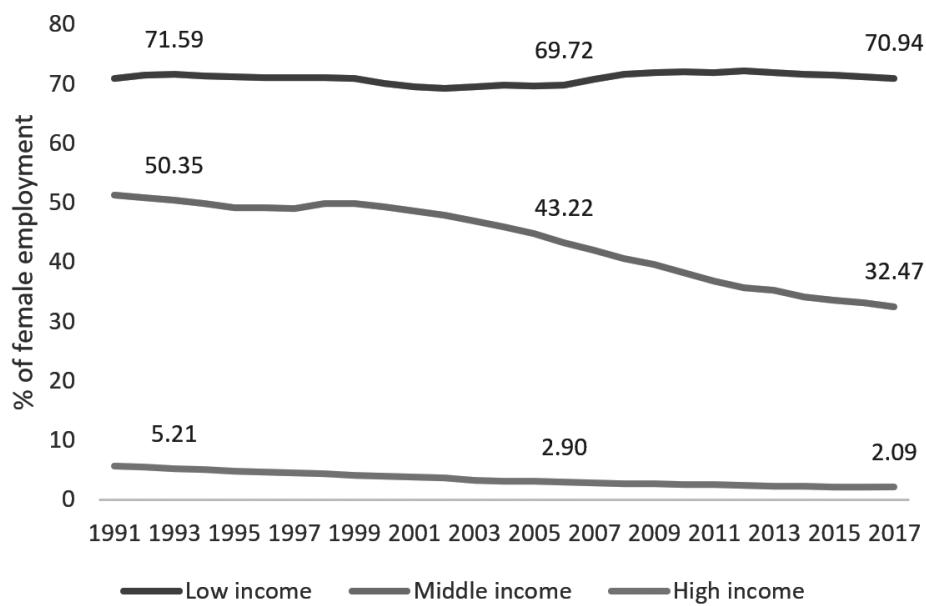
อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรก็ไม่ได้มีความสำคัญลงไปเสียที่เดียว เนื่องจากประเทศไทยกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่งจะเริ่มต้นกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของตนตั้งแต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ทำให้ภาคการเกษตรยังคงมีสัดส่วนการจ้างงานจำนวนมาก (Labor-intensive) แต่ก็ลับมีแนวโน้มการทำกำไร (Profitability) และผลิตภาพต่ำ

ภาพที่ 2 การจ้างงานในภาคการเกษตร (ชาย) โดยแบ่งประเทศตามระดับรายได้

ที่มา : World Bank รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 3 การจ้างงานในภาคการเกษตร (หญิง) โดยแบ่งประเทศตามระดับรายได้

ที่มา : World Bank รวบรวมโดยผู้เขียน

จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยได้ต่อ² (Low Income countries) สัดส่วนของแรงงานทั้งชายและหญิงในภาคเกษตรจะสูงกว่าประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income countries) และประเทศรายได้สูง (High Income countries) โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนของแรงงานภาคการเกษตรของประเทศไทยได้ต่ำลงคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ขณะที่สัดส่วนของแรงงานภาคการเกษตรของประเทศไทยได้สูงค่อนข้างคงที่และมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ขณะที่สัดส่วนของแรงงานภาคการเกษตรของประเทศไทยได้ปานกลางมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

² คุณิตามและรายชื่อประเทศด้วยรายได้ต่าง ๆ ได้จาก <https://blogs.worldbank.org/opendata/new-country-classifications-income-level-2017-2018>

ในกรณีของประเทศไทย จากข้อมูลปี 2559 พบว่าภาคการเกษตรยังคงมีสัดส่วนแรงงานถึงร้อยละ 31.2 ของกำลังแรงงานรวม แต่กลับมีแนวโน้มการทำกำไร (Profitability) เป็นลบที่ -0.17 และมีผลิตภาพของแรงงาน (Labor Productivity) อยู่ในระดับต่ำที่ 53 จุด เปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนแรงงานร้อยละ 16.7 มีแนวโน้มการทำกำไรที่ 0.14 และมีผลิตภาพของแรงงานอยู่ในระดับสูงมากที่ 434 จุด

ตารางที่ 1 รายละเอียดของสัดส่วนแรงงาน แนวโน้มการทำกำไรและผลิตภาพแรงงาน

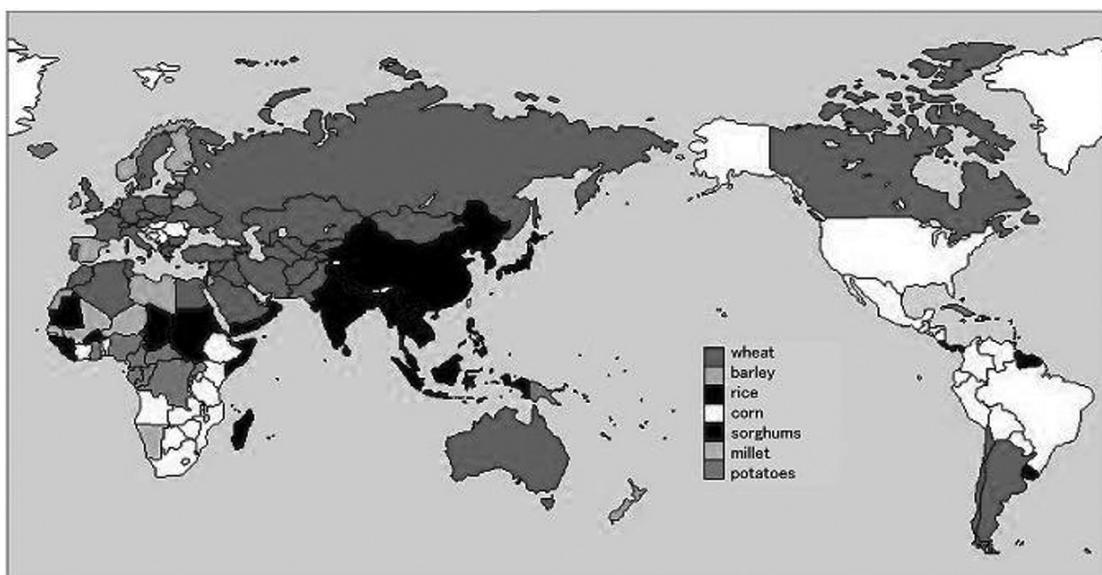
กราฟ	เกษตร	ค้าปลีก ค้าส่ง	อุตสาหกรรม	โรงแรม/ ภัตตาคาร	ก่อสร้าง
สัดส่วนแรงงาน ³	31.2%	16.8%	16.7%	7.3%	6.3%
แนวโน้มการทำกำไร (Profitability)	-17%	7%	14%	10%	3%
ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity)	53	229	434	200	124

ที่มา : นรพัชร์ อัควัลลอก. เดิมเต็มยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารนักเรียนทุน (2560)

3. ข้าวไทยอยู่ตระหง่านในเวทีโลก

ข้าวถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของชาวເぞเชีย เนื่องจากคนส่วนใหญ่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก โดยเฉพาะประเทศไทยและอาเซียนและทวีปอเมริกากลางและใต้บางประเทศ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แหล่งการป้องกันตัวหลัก จำแนกตามภูมิภาค

(note)Grain with the maximum harvested area in every country in the world was shown.(2004)

The United States etc. are the one even if corn is 1st place for export. Barley is the main for fodder.

The staple food of the country is not necessarily shown.

ที่มา : Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

³ สัดส่วนแรงงานข้างต้นเป็นสัดส่วนใน 5 หมวดหลักที่มีสัดส่วนมากที่สุด ยังมีหมวดอื่น ๆ อีก 21.7% เช่น หมวดคมนาคมสื่อสาร 3.8% หมวดการศึกษา 3.1% และหมวดสาธารณสุขและการบริหารสาธารณะ 1.9% เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยติดอันดับที่ 2 ของโลกในผลผลิตข้าวทั้งหมด โดยจีนเป็นประเทศที่มีผลผลิตข้าวมากที่สุดของโลก ด้วยปริมาณการผลิตเฉลี่ยในรอบ 4 ปีที่ผ่านมาที่ 145 ล้านตันต่อปี ส่วนใหญ่เพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ ขณะที่อินเดียเป็นประเทศที่มีผลผลิตข้าวสูงเป็นอันดับที่ 2 ของโลก และส่งออกข้าวมากที่สุดในโลก โดยส่งออกข้าวประมาณร้อยละ 10 ของผลผลิตทั้งหมด ในส่วนของไทยนั้น ข้าวถือว่าเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในฐานะผู้ผลิตและผู้ส่งออกข้าวหอมมะลิอันดับหนึ่งของโลกต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี โดยในปีการผลิต 2560/61 ไทยมีผลผลิตข้าว 20.4 ล้านตัน ในจำนวนนี้ส่งออกไป 10.0 ล้านตัน หรือร้อยละ 49 ของผลผลิตทั้งหมด

ตารางที่ 2 ผลผลิตและปริมาณส่งออกข้าว ปี 2557/58 – 2560/61 (หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	ปี 2557/58		ปี 2558/59		ปี 2559/60		ปี 2560/61	
	ผลผลิต	ปริมาณส่งออก	ผลผลิต	ปริมาณส่งออก	ผลผลิต	ปริมาณส่งออก	ผลผลิต	ปริมาณส่งออก
จีน	144.560	0.262	145.770	0.368	144.850	1.173	144.000	1.600
อินเดีย	105.482	11.046	104.408	10.040	110.150	11.200	110.000	11.800
เวียดนาม	28.166	6.606	27.584	5.088	27.971	6.000	28.450	6.000
ไทย	18.750	9.776	15.800	9.867	19.200	10.500	20.400	10.000
ปากีสถาน	7.003	4.000	6.800	4.100	6.850	3.600	7.200	3.800

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2560

อย่างไรก็ดี ข้าวจากไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก ทั้งด้านปริมาณการผลิตและราคาของประเทศไทยแข่งสำคัญ โดยเฉพาะประเทศไทยเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามและกัมพูชาที่มีเป้าหมายเพื่อการส่งออกข้าวไปในตลาดโลกมากขึ้นและราคาข้าวมีราคาถูกกว่าของไทย นอกจากนี้ ประเทศไทยอีกๆ หลายประเทศก็หันมาปลูกข้าวเพื่อปรับตัวในประเทศไทยเองมากขึ้น และมีมาตรการต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวของไทยได้แก่ (1) เวียดนาม มีแผนยุทธศาสตร์การส่งออกข้าวปี 2560 – 2563 โดยในช่วงปี 2560 – 2563 ตั้งเป้าส่งออกข้าวจำนวน 4.5 – 5.0 ล้านตัน มูลค่าประมาณปีละ 2.2 – 2.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนในระยะที่สองตั้งแต่ปี 2564 – 2573 ตั้งเป้าส่งออกข้าวจำนวน 4 ล้านตัน มูลค่าประมาณปีละ 2.3 - 2.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้ เวียดนามยังให้ความสำคัญกับตลาดส่งออกในแถบอาเซียน เช่น พิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เป็นต้น (2) บังคลาเทศ ปรับเปลี่ยนนโยบายในการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ จำกัดจำนวนมีการลงนามสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับไทย เปลี่ยนเป็นเปิดประมูลซื้อข้าวกับเอกชนที่เป็นเทรดเดอร์จากต่างประเทศแทน (3) มาเลเซีย ได้กำหนดเป้าหมายพึงพิงตนเองทั้งหมดในปี 2563 โดยได้เร่งพัฒนาการชลประทานในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ตลอดจนให้การอุดหนุนปัจจัยการผลิต พร้อมกับการจัดให้มีการลงทุนในรูปของการทำงานขนาดใหญ่ ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของผลผลิตข้าวภายในประเทศ (4) ย่องกง ได้ปรับปรุงมาตรฐานการนำเข้าสินค้าอาหารที่เกี่ยวข้องกับสารตกค้างประเภท Metallic Contamination โดยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับนานาชาติ Codex Maximum Levels (MLs) เพื่อเป็นการปกป้องผู้บริโภคภายในประเทศ (5) อินโดนีเซีย พิลิปปินส์ และมาเลเซีย ซึ่งเป็นผู้นำเข้าข้าวจากไทย ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายโดย

เน้นการพึ่งพาตนเองด้วยการปลูกข้าวเพื่อปริมาณภายในประเทศมากขึ้น และเข้มงวดเรื่องการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ และ (6) เมียนمار์ และกัมพูชา สามารถพัฒนาคุณภาพข้าวหอมได้ทัดเทียมกับไทยและปลูกข้าวเพื่อการส่งออกมากขึ้น

4. แนวโน้มนโยบายในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทย

จากหัวข้อที่แล้วจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยส่วนใหญ่มีนโยบายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศกันมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศหรือลดการขาดดุลการค้าของประเทศไทย ซึ่งในส่วนของประเทศไทยนั้นมีแผนการปฏิรูปภาคการเกษตรเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรและผู้ประกอบการ โดยสามารถนำประสบการณ์จากต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภาคเกษตรของไทยได้ ในบทนี้จึงจะนำเสนอแนวโน้มนโยบายในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทยฯ อันได้แก่ เวียดนามซึ่งมีสินค้าเกษตรส่งออกที่คล้ายคลึงกับไทย จีนซึ่งมีการปฏิรูปภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม บรasilซึ่งเป็นประเทศที่มีภาคการเกษตรใหญ่ที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง ญี่ปุ่น ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นประเทศที่มีการพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ และตุรกีซึ่งมีนโยบายรับจำนำผลผลิตทางการเกษตร

➤ นโยบายข้าวของเวียดนาม

เวียดนามเป็นทั้งประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่แข่งในการทำการค้ากับไทยมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนึ่งข้าว ปัจจุบันเวียดนามมีปริมาณผลผลิตและคุณภาพของข้าวใกล้เคียงกับไทยแล้ว ซึ่งเวียดนามตั้งเป้าเป็นประเทศอันดับหนึ่งในการส่งออกผลิตภัณฑ์จากการเกษตรไปทั่วโลกภายในปี พ.ศ. 2568 โดยนโยบายการพัฒนาข้าวที่สำคัญของเวียดนาม ได้แก่

1) การเร่งพัฒนาพันธุ์ข้าว เวียดนามมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวขาวใหม่ ๆ ที่มีผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ต้นทุนต่ำลง และคุณภาพสูง โดยเวียดนามมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวขาวเพิ่มขึ้นมากกว่า 10 สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์หน่างญา (Nang Nhang) พันธุ์หน่างเชือง (Nang Huong) และพันธุ์ต้ามชัวม (Tam Xoan)

2) นโยบายลด 3 เพิ่ม 3 รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายลด 3 คือ ลดปริมาณเมล็ดพันธุ์ให้เหมาะสมลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการใช้ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช และนโยบายเพิ่ม 3 คือ เพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และเพิ่มผลกำไร โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 เพื่อลดต้นทุนในการผลิตข้าวและเพิ่มรายได้ ซึ่งจากการดำเนินนโยบายนี้ทำให้ชาวนาเวียดนามมีกำไรเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20

3) นโยบายการส่งออก รัฐบาลเวียดนามได้มอบหมายให้สมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA) ทำหน้าเป็นผู้กำหนดราคาส่งออกข้าวขั้นต่ำ (Minimum Export Price: MEP) หรือ “ราคามาด้วย” ที่ขายให้กับต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการภายนอกประเทศไทยไม่ต้องตัดราคาเบี้ยงขันกันเองในตลาดโลก และนอกจากนี้ VFA ยังทำหน้าที่เป็นผู้จัดสรรquotaในการส่งออกข้าวให้แก่ผู้ส่งออกแต่ละรายอีกด้วย

4) นโยบายความร่วมมือค้าข้าวกับต่างประเทศ เป็นองค์กรรัฐบาลเวียดนามต้องการส่งออกข้าวให้ได้ในปริมาณมาก จึงได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่เป็นกรอบความร่วมมือกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนามได้ตั้งบริษัท

ร่วมทุนด้านข้าวกับกัมพูชา เพื่อทำธุรกิจข้าวแบบครบวงจรในกัมพูชา โดยเน้นการลงทุนด้านกระบวนการผลิต การเก็บรักษา และการส่งข้าวออก รวมถึงการสร้างโรงสีข้าว โกดังเก็บข้าว และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ ข้าวต่าง ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดตั้งคลังสินค้าในต่างประเทศ ทั้งฟิลิปปินส์ แทนซาเนีย กา纳 และแอฟริกาใต้ เพื่อที่จะสามารถกระจายสินค้าไปยังประเทศต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

5) **นโยบายการพัฒนาการเกษตรชนบทเวียดนาม เวียดนามได้มียุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ชนบท ปี 2554 – 2563 เพื่อวางแผนและเป้าหมายในการพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรของประเทศไทยในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยเวียดนามมีเป้าหมายที่จะพัฒนาการรวมวิธีการผลิตข้าวให้ทันสมัย สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้กับประเทศไทย อันจะเสริมสร้างความสามารถแข่งขันในการส่งออก โดยนโยบายข้าวที่รัฐบาลเวียดนาม จะนำมากำหนดใช้จะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนและอยู่บนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร โดยเฉพาะการจัดสรรที่ดินและเครื่องมือให้แก่ชาวนา การกำหนดนโยบายและมาตรการใหม่ ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการผลิตสินค้าและระบบกลไกตลาด**

6) **นโยบายช่วยเหลือเกษตรกรโดยการจัดตั้งโครงการสินเชื่อเกษตรกรและโครงการประกันภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเวียดนาม ให้ได้รับความคุ้มครองการขาดทุน หากผลผลิตตกต่ำ อันเป็นผลมาจากการภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และพายุเตี้้ฝุ่น เป็นต้น**

➤ นโยบายเกษตรของจีน

ในปี 2551 รัฐบาลกลางของจีนได้กำหนดนโยบายการเกษตรที่นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูป การเกษตรยุคใหม่ โดยมีมาตรการและแผนงานด้านการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่

1) **การอนุญาตให้เกษตรกรออนไลน์หรือรับโอนสิทธิการถือครองและทำการเกษตรในที่ดิน การเกษตรตามความสมัครใจ เพื่อขยายพื้นที่การเกษตรให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและสามารถนำเทคโนโลยีและการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ได้อย่างคุ้มค่า**

2) **การสร้างความสมดุลระหว่างเมืองและชนบท ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรม สร้างสาธารณูปโภค ให้บริการแก่ชุมชน และสร้างงานทั้งในเมืองและชนบทควบคู่กันไป โดยจะเน้นการพัฒนาแรงงานเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถเปลี่ยนอาชีพเข้าไปทำงานในเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากสถิติของกระทรวงเกษตรของจีน ปรากฏว่าปัจจุบันมีแรงงานอพยพจากชนบทประมาณ 126 ล้านคน ที่ประสบปัญหาการทำงาน สวัสดิการ และการอยู่อาศัยในเมือง**

3) **การพัฒนาความปลอดภัยด้านอาหารด้วยการพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ที่เป็นระบบทันสมัย แบบอุตสาหกรรม รวมทั้งยกระดับรายได้และการครองশีพของเกษตรกร โดยปัจจุบันจีนมีประชากรที่มีอาชีพในภาคการเกษตรประมาณ 950 ล้านคน ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรในเมืองถึง 3 เท่า ทั้งนี้ รัฐบาลจีนได้กำหนดเป้าหมายที่จะยกระดับรายได้เกษตรกรในปี 2563 ให้เพิ่มขึ้นเป็น 1,200 долลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี หรือประมาณ 2 เท่าของรายได้เกษตรกรในปี 2551 ที่ 687 долลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี**

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังคงให้ความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร ด้วยการกำหนดให้พื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไทยขึ้นต่ำต้องไม่น้อยกว่า 120 ล้านเอเคตร์ โดยมีระบบและมาตรการควบคุมมิให้มีการโอนสิทธิการถือครองที่ดินด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น นอกจากนี้ ในส่วนของสินค้ารัฐบาล ซึ่งเป็นอาหารหลักของประชากรทั้งประเทศไทย จะเน้นการป้องกันไม่ให้พื้นที่เพาะปลูกลดลงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

โดยให้หน่วยงานในท้องถิ่นกำหนดเป้าหมายปริมาณการผลิตและการสำรองรัญพืช รวมทั้งการพัฒนาการผลิต รัญพืชในพื้นที่ โดยรัฐบาลกลางจะให้ความช่วยเหลือ ทั้งในด้านเงินทุน เทคโนโลยี การผลิต และการเก็บสำรอง รัญพืช โดยในระยะยาว รัฐบาลจึงได้กำหนดเป้าหมายด้านความมั่นคงทางอาหารว่า ในปี 2563 จึงจะสามารถ ผลิตรัญพืชได้ 540 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 95 ของความต้องการบริโภคของประเทศไทย

➤ นโยบายเกษตรของราชอาณาจักร

ราชอาณาจักรเป็นหนึ่งในประเทศที่มีภาคเกษตรใหญ่ที่สุดในโลก โดยในปี 2558 การส่งออกผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตรของราชอาณาจักรคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 46.2 ของการส่งออกทั้งหมด และภาคการเกษตรคิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 21.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบ ทางด้านการเกษตรสูง เนื่องจากมีพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับทำการเกษตรกรรมมากถึง 2.5 พันล้านไร่ โดยทางการของ ราชอาณาจักรมีมาตรการและแผนงานด้านการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่

1) การบริหารจัดการความเสี่ยงชนบท โดยการจัดเขต (zoning) พื้นที่เกษตรและการประกัน ความเสี่ยงต่าง ๆ อาทิ

- โครงการจัดเขตการเพาะปลูกตามความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ (Agricultural Zoning of Climatic Risk) โดยในแต่ละปี หน่วยงานวิจัยด้านการเกษตรของราชอาณาจักรรายงานผลงานวิจัยเกี่ยวกับ พืชผลการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละช่วงของปีนั้นๆ ตามพื้นที่เพาะปลูกของแต่ละเขตเทศบาลทั่วประเทศ แก่กระทรวงเกษตรราชอาณาจักร และพิมพ์เผยแพร่ในจดหมายเหตุของรัฐบาลและเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงด้านปริมาณผลผลิตของเกษตรกร

- โครงการรับประกันกิจกรรมด้านการเกษตร (Agricultural Activity Guarantee Program) โดยโครงการนี้ดำเนินการคล้ายการทำประกันภัยกับบริษัทเอกชน แต่มีรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย เป็นเกษตรกรขนาดกลางและรายย่อย โดยเกษตรกรจะจ่ายเบี้ยประกันเพื่อประกันค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการผลิตหรือ การเพาะปลูก และในกรณีที่เกิดภัยธรรมชาติ โรคระบาดพืช รวมถึงความเสียหายแก่ทรัพย์สินของเกษตรกร เกษตรกรจะได้รับสินไหมทดแทน

- โครงการสินเชื่อชนบท โดยภาครัฐจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อชนบท โดยแบ่ง การให้สินเชื่อเป็น 3 ประเภท คือ (1) สินเชื่อเพื่อการผลิต ซึ่งครอบคลุมต้นทุนการเพาะปลูก (2) สินเชื่อ เพื่อการลงทุน ซึ่งครอบคลุมถึงเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่คงทนและใช้เวลานานในการได้ทุนคืน และ (3) สินเชื่อ เพื่อการตลาด เพื่อเป็นการประกันว่าเกษตรกรและสหกรณ์ต่าง ๆ จะมีทรัพยากรเพียงพอในการเก็บรักษาผลผลิต ในการณ์ราคาพืชผลต่อตัว

2) การประกันรายได้เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและผู้บริโภคสามารถซื้อผลผลิต ในราคาน้ำที่มีความเหมาะสม ได้แก่

- นโยบายการประกันราคากันขั้นต่ำ (Guaranteed Minimum Price) โดยรัฐบาลจะคำนวณราคา ขั้นต่ำจากฐานราคาผันแปร (Variable price) ของพืชผลหลักแต่ละชนิดที่ผลิตในราชอาณาจักร เป็นนโยบายที่มุ่งเน้น การลดความผันผวนของราคา และช่วยเกษตรกรในการตัดสินใจทำการเพาะปลูกพืชแต่ละครั้ง

- การซื้อด้วยรัฐบาลกลาง (Federal Government Acquisition) รัฐบาลราชอาณาจักรจะซื้อผลผลิต จากเกษตรกรหรือสหกรณ์โดยตรงเพื่อเพิ่มปริมาณคลังสำรองพืชผลสาธารณะ โดยพืชผลดังกล่าวต้องอยู่ในสภาพ ดีและเก็บรักษาไว้ในสถานที่ที่ลงทะเบียนกับบริษัทด้านการจัดการอาหารและสำรองอาหารแห่งชาติ

- การทำสัญญาขายล่วงหน้าแบบมีสิทธิเลือก (Contract of Sale Options) โดยรัฐบาลจะทำสัญญากับเกษตรกรหรือสหกรณ์ด้วยการประเมินเพื่อกำหนดรากาสินค้าเกษตรและเพื่อขายผลผลิตในราคานั้น ๆ ตามวันเวลาที่กำหนดเสนอทำสัญญา ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการทำตราสารสิทธิ์ให้สิทธิในการขายสินทรัพย์อ้างอิงในอนาคต (Put Options) ซึ่งสัญญาลักษณะนี้จะช่วยรับประกันว่าผู้ถือสัญญาจะมีสิทธิในการขายผลผลิตตามราคาและวันเวลาที่กำหนดในสัญญา เมื่อมีการส่งมอบ ผลผลิตเหล่านั้นจะถูกเก็บในคลังสำรองพืชผลสาธารณสัญญาประภานี้ นอกจากจะช่วยประกันราคากลางแล้วยังส่งสัญญาณราคาในอนาคตให้แก่ตลาดได้อีกด้วย

3) การสนับสนุนเกษตรกรรมครัวเรือน (Family Agriculture)

- โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรรมครัวเรือนแห่งชาติ (National Program for Strengthening Family Agriculture) เป็นกองทุนให้กู้ยืมทางการเกษตรซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยสามารถกู้ยืมเงินได้ทั้งเพื่อการเก็บเกี่ยว การลงทุนด้านเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ

- การประกันรายได้เพื่อเกษตรกรครัวเรือน (Family Agriculture Insurance) เพื่อปกป้องเกษตรกรจากความสูญเสียที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศ โดยวงเงินประกันอยู่ที่ร้อยละ 65 ของรายได้สุทธิที่คาดว่าจะได้รับ

- การประกันพืชผล (Crop-Guarantee Insurance) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในภูมิภาคที่ประสบปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศของบราซิล โครงการนี้จะให้ผลประโยชน์แก่เกษตรกรเดือนละ 680 เหรือ (ประมาณ 340 ดอลลาร์สหรัฐ) ในกรณีที่พืชผลเสียหายจากภัยแล้งหรือน้ำท่วม

- โครงการรับซื้ออาหารจากเกษตรกรครัวเรือน (Food Purchasing Program for Family Agriculture) เป็นโครงการที่รัฐรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรครัวเรือนโดยตรง เพื่อนำผลผลิตไปมอบให้แก่ผู้ที่ประสบปัญหาขาดความมั่นคงทางอาหารในโครงการด้านสังคมอื่น ๆ

- โครงการมื้ออาหารโรงเรียน (National School Meal Program) กฎหมายระบุให้รัฐและเทศบาลเมืองต่าง ๆ ใช้จ่ายงบประมาณที่จัดสรรสำหรับซื้ออาหารแก่นักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 30 ในการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรครัวเรือน

➤ นโยบายเกษตรของญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นภายใต้ยุทธศาสตร์การเติบโตฉบับใหม่ (New Growth Strategy) ได้มีนโยบายปฏิรูปอุตสาหกรรมการเกษตร ได้แก่

1) การสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมอาหารของญี่ปุ่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ 6 ซึ่งเน้นการปรับตัวของภาคเกษตรกรรมญี่ปุ่น โดยนำอุตสาหกรรมการผลิตและบริการมาผสมผสานมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมอาหารญี่ปุ่นในต่างประเทศมากขึ้น

2) การสนับสนุนให้มีการจัดธุรกิจที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยจัดตั้งกองทุนสำหรับสนับสนุนเงินพิเศษให้กับอาเภอที่สามารถรวมที่ดินจำนวนมากให้ธนาคารเพื่อการจัดธุรกิจที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าไปดำเนินการ โดยได้มีการจัดตั้งธนาคารฯ ในทุกจังหวัดตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2557 โดยธนาคารฯ จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนอาชีวศึกษาและบริษัทเกษตรรายใหญ่และบริษัทเกษตรยีมเพาะปลูก ทั้งนี้ กระทรวงเกษตร

ป้าไม้และประมงญี่ปุ่น จะจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนเพื่อให้เงินอุดหนุนเจ้าของที่หรือเกษตรกรที่เพาะปลูกในที่ดินรูป

3) ในส่วนของเกษตรหรือชานา รัฐบาลญี่ปุ่นมีการปฏิรูปนโยบายการให้ความมั่นคงต่อชานาตามกฎหมายความมั่นคงทางรายได้ต่อชานา (Act to Stabilize Farmer Income) ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งประกอบด้วยนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความเสียเบรียบจากเงื่อนไขด้านการผลิตที่ตกลงกับต่างประเทศ (Production Conditions Disparity Correction Measures) ซึ่งเป็นให้เงินช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ผลิตข้าวสาลี ถั่วเหลือง และขัญพืช และนโยบายบรรเทาผลกระทบของชานาในกรณีที่รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลดลงต่ำกว่ารายได้มาตรฐาน (Income Decrease Mitigation Measure) โดยจะให้เงินช่วยเหลือร้อยละ 90 ของรายได้ที่ลดลงจากรายได้มาตรฐาน โดยจะปฏิรูปโดยให้ความช่วยเหลือเฉพาะชานาที่สำคัญ เช่น ชานาที่ได้รับการรับรอง ชานาเจ้าของฟาร์มประจำชุมชน เป็นต้น

➤ นโยบายเกษตรของไต้หวัน

กลยุทธ์สำคัญที่ไต้หวันนำมาใช้ในการพัฒนาภาคเกษตรกรรมสรุปได้ 3 ประการ คือ

1) การนำเทคโนโลยีขั้นสูงซึ่งถือเป็นจุดแข็งของไต้หวันมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรกรรมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานเพื่อยกระดับคุณภาพการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์พืช การนำเทคโนโลยีเชื่อมโยงไร้สายมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก การพัฒนาระบบสืบคันย้อนกลับ (Traceability System) เพื่อให้สามารถสืบคันที่มาของสินค้าเกษตรทุกชิ้น กลับไปถึงแหล่งเพาะปลูกได้ ซึ่งทำให้สินค้าเกษตรของไต้หวันได้รับการยอมรับด้านคุณภาพจากทั่วโลก

2) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Free Economic Pilot Zone) เฉพาะของอุตสาหกรรมเกษตร โดยรวมอุตสาหกรรมเกษตรต่าง ๆ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกัน อาทิ ศูนย์วิจัยและพัฒนา หน่วยงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้ารวมถึงโครงข่ายโลจิสติกส์ เป็นการช่วยลดต้นทุนของผู้ประกอบการ ซึ่งกว่า 90% เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

3) จัดตั้งศูนย์วิจัยทางการเกษตรแห่งไต้หวัน (Taiwan Agricultural Research Institute) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นต้นไปสู่สินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ อาหารสำเร็จรูป ยารักษาโรค เครื่องสำอาง เป็นต้น

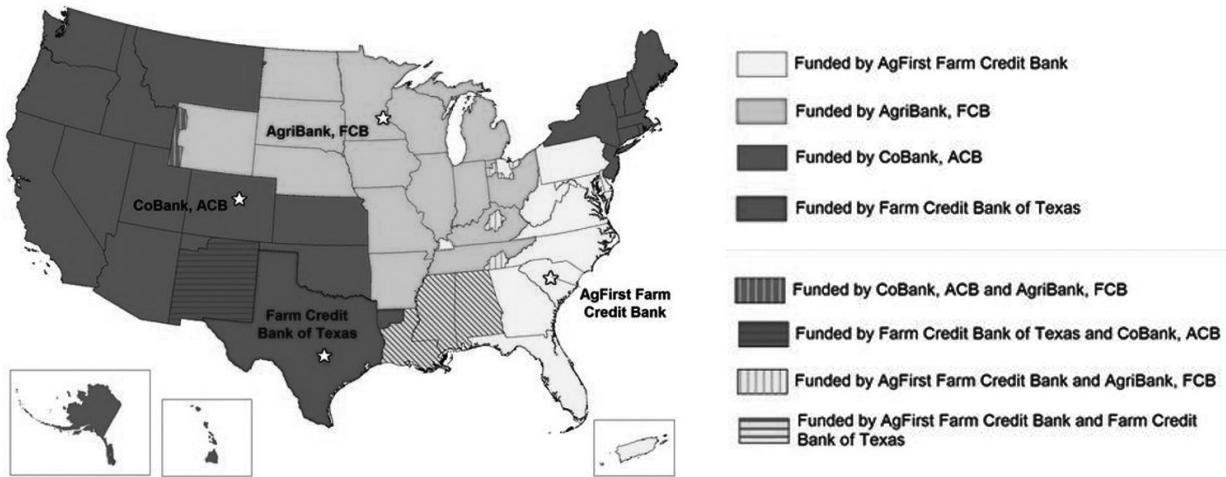
นอกจากนี้ ไต้หวันยังมีนโยบายการพัฒนาการเกษตรเพื่อ (1) เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้ภาคเกษตรที่สอดคล้องกับความเป็นสากลของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (2) ปรับโครงสร้างทางการเกษตรส่งเสริมความสามารถของบุคลากรการเกษตร และพัฒนาสินค้าใหม่มูลค่าเพิ่ม (3) สร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและปลอดภัยในอาหารและผลผลิตทางการเกษตร (4) รักษาระบบนิเวศน์ในพื้นที่เกษตรกรรมให้ยั่งยืน และ (5) ส่งเสริมให้องค์กรด้านการเกษตรดูแลเกษตรกรให้มีความพากเพียบ

➤ นโยบายเกษตรของสหรัฐอเมริกา

1) ระบบเงินกู้และบริการอื่น ๆ ของภาคเกษตร (Federal Farm Credit System: FFCB) เป็นระบบหนึ่งที่ค้ำจุนภาคการเกษตรในสหรัฐฯ โดยดำเนินการให้เงินกู้ จำนำผลผลิตทางการเกษตรและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่เกษตรกรผ่านสถาบันการเงิน อันประกอบด้วยธนาคารเพื่อการเกษตร (Farm Credit

Bank: FCB) เช่น AgFirst, AgriBank, Farm Credit Bank of Texas และ CoBank หรือจะเป็น Bank for Cooperatives (BC) และยังมีองค์กรอื่น ๆ คือ Agricultural Credit Association (ACA) และ Federal Land Credit Association (FLCA) ซึ่งรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจใช่ในการระดมทุนเพื่อมาปล่อยกู้ คือ การออกตราสารหนี้ฟาร์ม

ภาพที่ 5 โครงสร้าง Federal Farm Credit System จำแนกตามพื้นที่

ที่มา : https://en.wikipedia.org/wiki/Farm_Credit_System

2) **รัฐบาลให้เงินอุดหนุนแก่เกษตรกรโดยตรง** ด้วยการจำกัดปริมาณสินค้าและพื้นที่ทำการเกษตรโดยอิงกับราคากลางของสินค้าเกษตรนั้น ๆ แบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลให้เกษตรกรจำนวนหนึ่งขยายพื้นที่เกษตรหรือหันไปเพิ่มปริมาณสินค้าเกษตรของตนให้ตรงกับสินค้าเกษตรที่รัฐบาลอุดหนุนเพื่อรับเงินอุดหนุน ดังกล่าว แม้ว่าในบางกรณีรัฐจะให้เงินอุดหนุนสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาสินค้าไม่เป็นไปตามฤดูกาลกลไกราคา เช่น อุดหนุนในช่วงที่ราคาในตลาดโลกตกต่ำ หรือไม่ก่ออุดหนุนสินค้าที่ผลิตเกินความต้องการของตลาด เป็นต้น

➤ นโยบายเกษตรของตรรศ

1) **นโยบายการให้เงินอุดหนุนผลิตภัณฑ์ (Product-Based Subsidies)** เป็นนโยบายที่มีความหลากหลายตามประเภทของสินค้าและเป้าหมายของภาครัฐ เช่น เงินอุดหนุนสำหรับสินค้าที่มีวิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เงินอุดหนุนสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออกสู่ตลาดโลก เงินสนับสนุนให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตในประเทศ เป็นต้น

2) **นโยบายการให้เงินสนับสนุนอื่นๆ (Non-Product Based Subsidies)** เป็นนโยบายที่มีขอบเขตกว้างกว่านโยบายประเภทแรก เช่น นโยบายสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development Projects Support) นโยบายสนับสนุนและให้คำปรึกษาการขยายพื้นที่ทำการเกษตร (Agricultural Expansion and Consultancy Services Support) เป็นต้น

3) นโยบายอื่นๆ ประกอบด้วย

- มาตรการทางภาษี เพื่อสนับสนุนภาคเกษตรในประเทศ โดยสินค้าที่เก็บอัตราภาษีนำเข้าต่ำ (ฝ้าย ทานตะวัน และหญ้าอัลฟ้าฟ่า) คือ สินค้าที่มีปริมาณการผลิตในประเทศไม่เพียงพอ ในทางกลับกันสินค้าที่เก็บอัตราภาษีนำเข้าสูง (เนื้อวัว นม และชา) คือ สินค้าที่มีปริมาณการผลิตในประเทศเพียงพอ

- การกำหนดมาตรฐานสินค้า สินค้าที่นำเข้าจะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพตรงตามที่กำหนด หรือในบางกรณีอาจต้องมีเอกสารกำกับคุณภาพรองรับ

- การจำนำผลผลิต รัฐบาลตุรกีจัดตั้งคณะกรรมการธัญพืชแห่งชาติ (Turkish Grain Board: TMO) ซึ่งจะรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร อาทิ ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลีย์ และข้าวโพด ในราคากำหนดไว้

5. สรุป

ถึงแม้ว่าสัดส่วนมูลค่าของภาคเกษตรของหลาย ๆ ประเทศจะลดลง แต่ภาคเกษตรก็ยังถือว่ามีความสำคัญ ในด้านความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศ โดยจากประสบการณ์ของ ต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทุกประเทศให้ความสำคัญกับภาคเกษตร ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ภาคส่วน ที่ใหญ่ที่สุดในแต่ละประเทศ เนื่องจากมีแผนพัฒนาและปฏิรูปภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง รวมถึง มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ทั้งมาตรการช่วยเหลือในยามประสบปัญหาหรือมาตรการสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 มาตรการหลัก รายละเอียดในตารางที่ 4

ประเทศไทยสามารถหยิบยกนำมาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบท ของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการควบคุมราคา/ปริมาณการส่งออก การสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตร รูปแบบต่าง ๆ การอุดหนุนราคาสินค้าเกษตรและการจำนำผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการด้านการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น ในกรณีของข้าว ไทยควรพัฒนาสายพันธุ์ ข้าวใหม่ ๆ ขึ้นมาแข่งขันในตลาดโลกให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดจากข้าวของประเทศอื่น ๆ และเพื่อเป็น ทางเลือกใหม่ ๆ ให้แก่ผู้บริโภค นอกเหนือจากข้าวหอมมะลิ การสนับสนุนให้มีการจัดเขตการผลิต (Zoning) เพื่อรักษาภาระดับผลผลิตของสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ ระดับราคาสินค้ารายในประเทศไทยเมื่อผ่านพ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในระยะยาว มาตรการของรัฐเพื่อแก้ปัญหาภาคการเกษตรของไทยอย่างยั่งยืน คือ การปรับ ปรุงสัดส่วนแรงงานของภาคการเกษตรและภาคส่วนอื่น ๆ โดยให้ภาคส่วนที่มีแนวโน้มการทำกำไรและผลิตภาพที่มาก มีสัดส่วนแรงงานที่มากตามไปด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและวิธีการทำงานเกษตรใหม่ๆ เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของภาคการเกษตรที่มีอยู่เดิม

ตารางที่ 4 สรุปมาตรการส่งเสริมภาคการเกษตรในต่างประเทศ

มาตรการทางภาษี/โควตา	มาตรการรับจำนำผลผลิต
<p><u>เวียดนาม</u></p> <ol style="list-style-type: none">สมาคมอาหารทำหน้าที่กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ และจัดสรรโควตาให้ผู้ส่งออกแต่ละราย โดยกฎหมาย ปี 2553 กำหนดว่าผู้ส่งออกต้องมีคลังเก็บข้าวเพื่อ เป็นหลักประกันว่าจะมีข้าวเพียงพอส่งออกเวียดนาม-กัมพูชาตั้ง Cambodian - Vietnam Food Company (Cavifoods) ทำธุรกิจ ข้าวครัววงจร และสร้างคลังสินค้าในต่างแดน	<p><u>สหราชอาณาจักร</u></p> <p>จำนำผ่าน Federal Farm Credit System</p> <p><u>ตุรกี</u></p> <p>รัฐบาลตุรกีจัดตั้ง Turkish Grain Board (TMO) ซึ่งจะรับซื้อผลผลิต อาทิ ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลีย์ และข้าวโพดในราคากำหนดไว้</p>

ตารางที่ 4 สรุปมาตรการส่งเสริมภาคการเกษตรในต่างประเทศ

มาตรการทางภาษี/โควตา	มาตรการรับจำนำผลผลิต
ตรกี เก็บภาษีสินค้านำเข้าในอัตราแตกต่างกันเพื่อปกป้องการเกษตรในประเทศ	
มาตรการทำประกันการเกษตร	
มาตรการให้เงินอุดหนุน	
<u>ได้วัน</u> สร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและปลอดภัยในอาหารและผลผลิตทางการเกษตร	<u>布拉ซิล</u> 1. โครงการให้เงินอุดหนุนสำหรับเบี้ยประกันชนบท (Agricultural Insurance Premium Subsidies Program) 2. เงินอุดหนุนเพื่อการตลาดของผลผลิต 3. เงินอุดหนุนแบบจ่ายตรงแก่เกษตรกร
<u>บราซิล</u> 1. รับประกันกิจกรรมด้านการเกษตร (Agricultural Activity Guarantee Program) 2. ประกันรายได้เกษตรกรผ่านการประกันราคาขั้นต่ำ	<u>จีน</u> อุดหนุนเพื่อเพิ่มระดับราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร
<u>เวียดนาม</u> โครงการสินเชื่อเกษตรกรและโครงการประกันภัย	<u>สหรัฐฯ</u> อุดหนุนสินค้าเกษตรหลากหลายรูปแบบทั่วประเทศ ที่ราคาสินค้าเป็นไปตามฤดูกาลและไม่เป็นไปตามฤดูกาล
<u>ญี่ปุ่น</u> ออกกฎหมายความมั่นคงทางรายได้ต่อชาวนา (Act to Stabilize Farmer Income) ประกอบด้วย (1) นโยบาย Production Conditions Disparity Correction Measures (Geta) ซึ่งให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรที่เสียเบรียบจากเงื่อนไขด้านการผลิตกับต่างประเทศ และ (2) นโยบาย Income Decrease Mitigation Measure (Narashi) เป็น Safety Net บรรเทาผลกระทบรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลดลงต่ำกว่ามาตรฐาน	<u>ตรกี</u> อุดหนุนสินค้าเกษตรและวิธีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลนั้น

ที่มา: รวบรวมและจัดกลุ่มโดยผู้เขียน

บทวิเคราะห์

ความกังวลเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การหารือดับอัตราแลกเปลี่ยนในดุลยภาพมีหลายรูปแบบและหลายวิธี โดยในทางปฏิบัติ มักเป็นการประเมินอัตราแลกเปลี่ยนจากหลายแบบจำลองมากกว่าที่จะใช้แบบจำลองใดแบบจำลองหนึ่ง เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นได้ว่ามีปัจจัยที่การประเมินทิศทางอัตราแลกเปลี่ยนของนักวิเคราะห์ จากราบบันต่างๆ เป็นไปในทิศทางที่ขัดแย้งสวนทางกัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้

○ อย่างไรก็ตาม หากอัตราแลกเปลี่ยนไม่อยู่ในดุลยภาพ ผลที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นได้หลายกรณีคือ 1) มีผลต่อเศรษฐกิจไม่มากนัก เช่น กรณีประเทศไทยอยู่ในห่วงโซ่อุปทานโลกมีการนำเข้าและส่งออกมาก ดังนั้น ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนในมุมมองนี้จึงมีไม่มากนัก เป็นต้น 2) มีผลต่อเศรษฐกิจในกรณี ค่าเงินอ่อนกว่าปกติ เช่น ในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศที่ภาคการผลิตสินค้ามีปัญหาทำให้กลไกตลาด ไม่สามารถทำงานได้ เช่น ปัญหาครัวรัปชัน และความไม่พร้อมของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ที่เกือบถูกกันเพียงพอ เป็นต้น และ 3) มีผลเสียในกรณีที่ค่าเงินอ่อนกว่าปกติ เช่น อาจก่อให้เกิดปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ปัญหาเงินเฟ้อ และการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

○ ในภาคอุตสาหกรรม พิจารณาจากผลการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกสภาพอาชญากรรม แห่งประเทศไทยพบว่า อัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งค่าขึ้นในปี 2561 มีผลกระทบต่อผู้ส่งออกอยู่บ้างแต่ไม่ใช่ ปัจจัยหลักที่กระทบต่อผลการดำเนินกิจการของผู้ส่งออก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการก็ไม่ได้มีความต้องการ ความช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องของการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนมากนัก

○ ในภาคเกษตรกรรม อัตราแลกเปลี่ยนไม่มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับรายได้เกษตรกร นอกจากนี้ หากพิจารณาจากความเห็นของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยและ Rubber Intelligence Unit จะพบว่า ในระยะหลังค่าเงินบาทส่งผลกระทบต่อข้าวและยางเพียง 2 เดือนจาก 14 เดือนล่าสุดเท่านั้น อีกทั้ง จากผลการศึกษาของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้ายังได้กล่าวถึงผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยน ต่อการส่งออกข้าวไทยว่ามีผลเฉพาะในบางตลาดที่มีการแข่งขันด้านราคาเท่านั้น โดยวิธีแก้ไขควรหันไป ค้าขายด้วยเงินสกุลห้องถินมากขึ้น และยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการส่งออก ข้าวไทยที่ควรให้ความสำคัญ

○ ดังนั้น การปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวโดยมีทางโน้มเป็นไปตามกลไกตลาดพร้อมกับการ ดูแลเสถียรภาพที่พ่อเมืองของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในปัจจุบัน

¹ ผู้เขียน นายนรพัชร์ อัควัลภ ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ และนายรอม อรุณวิสุทธิ์ เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณ นายพิลิท พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ที่ผ่านมา ตามหน้าสื่อต่างๆ มักจะมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความกังวลของอัตราแลกเปลี่ยนที่หลายฝ่าย
มักกล่าวว่าเงินบาทแข็งค่าเกินไปหรือไม่ อย่างไร บทความฉบับนี้จึงพยายามหาความกระจ่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ข้อสงสัยในเรื่องมุ่งต่างๆ ของอัตราแลกเปลี่ยนว่า อัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม (อาทิ ระดับดุลยภาพ) อยู่ที่ใด
หากอัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้อยู่ในระดับดังกล่าวจะมีผลอย่างไร การคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยนเป็นอย่างไร และ
ความกังวลของผู้ประกอบการส่งออกต่ออัตราแลกเปลี่ยนเป็นอย่างไร

1. การคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ

การหาอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมแม้แต่ในทางทฤษฎีก็ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะกล่าวว่าควรอยู่ที่ระดับใด
อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนในดุลยภาพในทางทฤษฎีสามารถทำได้หลายรูป
แบบซึ่งโดยทั่วไปการหาระดับอัตราแลกเปลี่ยนในดุลยภาพนั้นมักเป็นการหาอัตราแลกเปลี่ยนที่เปรียบเทียบกับ
ตัวกราฟเงินของประเทศคู่ค้า/คู่แข่งหลายประเทศรวมกัน (เช่น การคำนวณค่าเงินในรูป Nominal Effective
Exchange Rate: NEER หรือ Real Effective Exchange Rate: REER เป็นต้น) มากกว่าที่จะเปรียบเทียบกับ
долลาร์สหรัฐ (บาทต่อдолลาร์สหรัฐ) อย่างที่คนทั่วไปคุ้นเคย

แบบจำลองในทางทฤษฎีอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1) กลุ่มที่เปรียบเทียบค่าเงินกับค่าเฉลี่ยระยะยาวในอดีต อาทิ

1.1) การเปรียบเทียบ NEER กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปีของ NEER โดยเปรียบเทียบ NEER ของปัจจุบัน
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี โดยคิดเป็นดัชนีให้ 100 เป็นการบอกถึง NEER ของปัจจุบันมีค่าเท่ากับ
ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี

ตัวนี้ค่าเงินบาท (NEER) คือ การเทียบค่าเงินบาทกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งของไทย
และนำมาเฉลี่ยโดยถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนการค้าระหว่างกัน โดยประเทศที่ไทยค้าขายหรือแข่งขันด้วยมากก็จะ^{จะ}
ได้น้ำหนักมาก และลดหนักกันไปตามความสำคัญด้านการค้าของประเทศนั้นๆ ต่อไทย โดยเป็นการหาค่าเฉลี่ย
เรขาคณิตแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted Geometric Mean) และมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$NEER_t = \prod_{i=1}^n (E_{it})^{w_{i,t}}$$

E_{it} = อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างสกุลเงิน i ต่อ 1 หน่วยของเงินบาทไทย ณ เวลา t

$w_{(i,t)}$ = น้ำหนักทางการค้าที่ให้แก่สกุลเงิน i

n = จำนวนสกุลเงินตราต่างประเทศที่ใช้ในการคำนวณทั้งหมด

NEER ที่มีค่าสูง คืออัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งตัวมากขึ้น ส่งผลให้ราคานิสิต่างประเทศขึ้นทำให้
มีความสามารถในการแข่งขันลดลง

1.2) การเปรียบเทียบ REER กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปีของ REER โดยเปรียบเทียบ REER ของปัจจุบัน
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี โดยคิดเป็นดัชนีให้ 100 เป็นการบอกถึง REER ของปัจจุบันมีค่าเท่ากับ
ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี

ดัชนี REER เป็นดัชนี NEER ที่ปรับตามอัตราส่วนของอัตราเงินเฟ้อระหว่างประเทศที่นำมาคำนวณร่วมด้วย โดยหากประเทศนั้นมีอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น จะส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยน REER มีค่าสูงกว่าอัตราแลกเปลี่ยน NEER ซึ่งสะท้อนขีดความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$REER_t = \prod_{i=1}^n \left((E_{it}) \left(\frac{P}{P_i} \right) \right)^{w_{i,t}}$$

P = ดัชนีราคาในประเทศ

P_i = ดัชนีราคาของประเทศ i

1.3) การเปรียบเทียบ Productivity-Adjusted REER กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี โดยเปรียบเทียบ Productivity-Adjusted REER ของปีนี้ 比べกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี โดยคิดเป็นดัชนีให้ 100 เป็นการบอกตึง Productivity-Adjusted REER ของปีนี้มีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 ปี

การคำนวณ Productivity-Adjusted REER เป็นการนำเอาผลิตภาพมาปรับกับดัชนี REER เนื่องจากการเพิ่มผลิตภาพจะช่วยลดผลของการแข่งขันของค่าเงินให้สามารถมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นได้ โดยประเทศที่มีผลิตภาพสูง จะส่งผลให้ Productivity-Adjusted REER อยู่ในระดับต่ำลง เมื่อมีค่าเงินนั้นอ่อนค่า โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$PREER_t = \prod_{i=1}^n \left((E_{it}) \left(\frac{P}{P_i} \right) \left(\frac{Y_i}{Y} \right) \right)^{w_{i,t}}$$

Y = รายได้ต่อหัวในประเทศ

Y_i = รายได้ต่อหัวของประเทศ i

2) กลุ่มที่เป็นการหาอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมในดุลยภาพจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยอาศัยทฤษฎีต่างๆ อาทิ

2.1) แบบจำลอง Purchasing Power Parity (PPP) ซึ่งอาศัยตัวแปรความแตกต่างของราคาสินค้าระหว่างประเทศ เป็นการใช้ทฤษฎีกฎราคาเดียว โดยแนวคิดว่า ๆ ของทฤษฎีนี้ คือ การที่ระดับราคาสินค้าชุดเดียวกันในทุกประเทศ เมื่อคิดในรูปเงินสกุลเดียวกันแล้วจะจะต้องมีค่าเท่ากันจากการทำ Arbitrage ในตลาด แนวคิดกฎราคาเดียวแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนนั้นทำให้ราคасินค้าประเภทนั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่เท่ากัน เรียกว่า การส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนแบบสมบูรณ์ ซึ่งเมื่อกันแนวคิดทฤษฎี PPP แต่ต่างกันตรงที่แนวคิดกฎราคาเดียวกันมาจากสินค้ารายชนิดที่ลักษณะเดียวกันระหว่างประเทศ แต่แนวคิดทฤษฎี PPP คิดเป็นชุดสินค้า แนวคิดทฤษฎี PPP มีความสำคัญในการกำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน เป็นเครื่องมือในการอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างระดับราคาและอัตราแลกเปลี่ยน โดยทฤษฎีนี้ เชื่อว่าระดับราคาสินค้าของประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดระดับอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนที่ดุลยภาพจึงเชื่อมโยงกับ PPP ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจาก การศึกษาค่าเงินตราผ่านอุปสงค์เงินตราต่างประเทศ หากมีความต้องการเงินตราต่างประเทศเพื่อซื้อสินค้าและบริการจากประเทศคู่ค้า นั่นคือ จำนาจซื้อขายระหว่างประเทศ “International Purchasing Power” เป็นตัวกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ดุลยภาพ ซึ่งเป็นจุดที่

อำนาจซื้อในประเทศเท่ากับอำนาจซื้อในต่างประเทศ หากอำนาจซื้อไม่เท่ากัน แสดงถึงอัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้อยู่ที่ดุลยภาพ อัตราแลกเปลี่ยนจะมีการปรับตัวผ่านอำนาจซื้อ หรือระดับราคาสินค้านั้นเอง โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$E_{PPP} = \frac{P}{P^*}$$

E_{PPP} = ดุลยภาพอัตราแลกเปลี่ยนระยะยาวที่ได้จากการคำนวณ PPP

P = ราคainประเทศ

P^* = ราคataงประเทศ

และมีวิธีการประเมินการแข่งค่าและอ่อนค่าเกินดุลยภาพ ดังนี้

หากอัตราส่วนของอัตราแลกเปลี่ยน EPPP ต่ออัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ มีค่ามากกว่า 1 แปลว่า เงินตรามีค่าต่ำกว่าดุลยภาพ ถ้าอัตราส่วนของอัตราแลกเปลี่ยน EPPP ต่ออัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ มีค่ามากกว่า 1 แปลว่า เงินตราแข็งค่าเกินดุลยภาพ

2.2) แบบจำลอง Fundamental Equilibrium Exchange Rate (FEER)

FEER เป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่ทำให้เกิดการจ้างงานเต็มที่ในภาวะที่เงินเพื่อยู่ในระดับต่ำ และมีดุลการชำระเงินอยู่ในระดับที่ยั่งยืนในระยะปานกลาง จึงเป็นดุลยภาพอัตราแลกเปลี่ยนในระยะปานกลาง โดยมีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1) สมมติให้ดุลการชำระเงินเป็นระดับสมดุล โดยให้บัญชีดุลเดินสะพัดเท่ากับบัญชีทุน โดยบัญชีหนึ่งขาดดุล ยกบัญชีเกินดุล

2.2.2) บัญชีดุลเดินสะพัดเป็นผลรวมของดุลการค้าและดุลสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ บัญชีดุลเดินสะพัดมีปัจจัยหลักดัง ได้แก่ มูลค่าการผลิตที่นำไปสู่การจ้างงานเต็มที่ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และ REER สำหรับดุลสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ ได้ตั้งสมมติฐานให้ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

$$CA = ntb + nfa$$

$$ntb = \delta_0 + \delta_1 q + \delta_2 \bar{y}_d + \delta_3 \bar{y}_f$$

$$nfa = f(q)$$

$$CA = -KA$$

โดย CA = ดุลบัญชีเดินสะพัด

KA = ดุลบัญชีทุน

ntb = ดุลการค้า

nfa = ดุลบัญชีสินทรัพย์ต่างประเทศ

\bar{y}_d = มูลค่าการผลิตที่นำไปสู่การจ้างงานเต็มที่ในประเทศไทย

\bar{y}_f = มูลค่าการผลิตที่นำไปสู่การจ้างงานเต็มที่ต่างประเทศ

q = อัตราแลกเปลี่ยน

2.3) Desired Equilibrium Exchange Rate (DEER) ซึ่งอาศัยการคำนวณความยึดหยุ่นระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนต่อองค์ประกอบในดุลการชำระเงินระหว่างประเทศเพื่อให้ดุลบัญชีเดินสะพัดอยู่ในระดับที่ยั่งยืน (กรณี FEER) หรือระดับที่ผู้ดำเนินนโยบายเห็นว่าเหมาะสม (DEER)

2.4) Behavioral Equilibrium Exchange Rate (BEER) โดยอาศัยทฤษฎี Uncovered Interest Rate Parity ซึ่งอาศัยอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกัน เป็นตัวนำไปสู่ความต้องการเงินตราที่มากขึ้น นำไปสู่อัตราการแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

$$E_t(q_{t+1}) - q_t = q_t - q_t^*$$

โดย $E_t(e_{t+1})$ = ค่าคาดหมายของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงในเวลา $t+1$
 e_t = อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงในเวลา t
 r_t = ดอกเบี้ยที่แท้จริงในปัจจุบัน
 r_t^* = ดอกเบี้ยที่แท้จริงในต่างประเทศ

วิธีของ BEER เป็นการใช้วิธีทางเศรษฐกิจในการหาค่าประมาณของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง โดยใช้ปัจจัยทางเศรษฐกิจในระยะยาว และความแตกต่างของดอกเบี้ย

$$q_t^{BEER} = f(Z_t, r_t - r_t^*)$$

โดย Z_t = ปัจจัยทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ในงานของ Clark และ MacDonald (1998) ได้สมมติให้ปัจจัยทางเศรษฐกิจระยะยาว ประกอบด้วย อัตราการค้า ราคaperiyip เทียบระหว่างสินค้าที่สามารถทำการค้าได้กับที่ไม่สามารถทำการค้าได้ และสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ

$$E_t(q_{t+1}) = f(tot_t, tnt_t, nfa_t)$$

โดย tot_t = อัตราการค้า
 tnt_t = ราคaperiyip เทียบระหว่างสินค้าที่สามารถทำการค้าได้กับที่ไม่สามารถทำการค้าได้
 nfa_t = สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ

การใช้ปัจจัยระยะยาวตั้งกล่าว ส่งผลให้แบบจำลอง BEER มีข้อได้เปรียบที่สามารถคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นไปตามปัจจัยทั่วเศรษฐกิจระยะยาว ทำให้มีความแม่นยำสูงกว่า

ดังนั้น การพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม โดยทั่วไปมักเกิดจากการคำนวณหลายแบบจำลอง เพื่อนำผลลัพธ์ซึ่งมักมีความแตกต่างกันมาร่วมพิจารณาประกอบกัน ทั้งนี้ จากที่ผู้เขียนได้สอบถามกลุ่มบริษัท วานิชธนกิจถึงผลการคำนวณโดยการใช้แบบจำลองต่างๆ ข้างต้นในระหว่างเดือนมีนาคม 2562 พบร้า ผลการคำนวณแบบจำลอง PPP DEER และ FEER อยู่ที่ 22.5 32.6 และ 33.4 บาทต่อдолลาร์สหรัฐตามลำดับ และ Long Term Average REER พบร้าค่าเงินบาทในรูป REER สูง (แข็ง) กว่าค่าเฉลี่ยในระยะยาว 16% ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์จากแต่ละแบบจำลองมีความแตกต่างกันอย่างมาก การนำผลลัพธ์ดังกล่าวมาสรุปว่าค่าเงินบาทในปัจจุบันแข็งกว่าดุลยภาพหรืออ่อนกว่าดุลยภาพขึ้นอยู่กับการให้น้ำหนักแบบจำลองต่างๆ ของผู้วิจัย

2. หากอัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้อยู่ในระดับดุลยภาพ จะส่งผลอย่างไร

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากอัตราแลกเปลี่ยนไม่อยู่ในดุลยภาพ

มีผลน้อยหรือไม่มีผลต่อเศรษฐกิจ

- ชาห์ (2018) ค่าเงินมีผลต่อเศรษฐกิจ ลดลงมากในระหว่างหลังจนเริ่มเข้าสู่ระดับที่ไม่มีนัยสำคัญ
- สถาบันปั่นป่วน (2015) ค่าเงินไม่มีผล อย่างมีนัยสำคัญต่อเศรษฐกิจ
- ทฤษฎี Neoclassic เห็นว่า อัตราแลกเปลี่ยนแบบไม่มีบทบาทในการกำหนดการเริ่มต้นโดยทางเศรษฐกิจ

มีผลดีต่อเศรษฐกิจ (กรณีบทอ่อน)

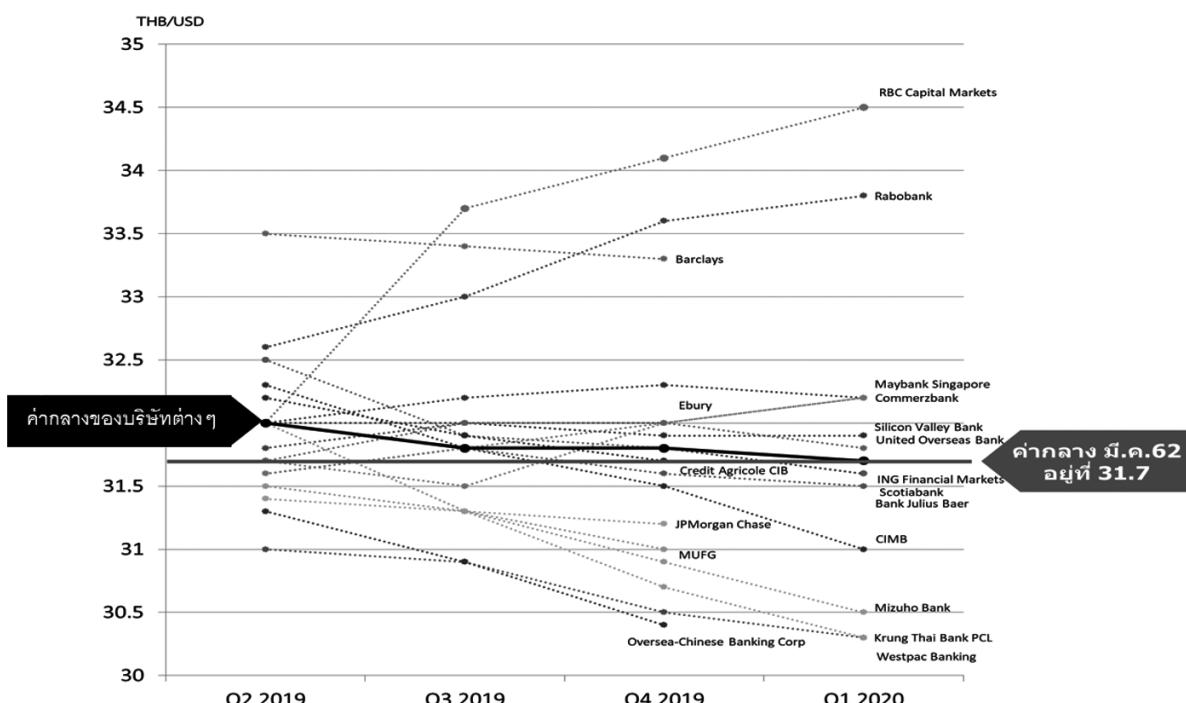
- แบบจำลอง Macro Model ของ สศช. ยังเงินบาทอ่อนลง GDP Growth จะสูงขึ้น
-
- Levy-Yeyati, Sturzenegger and Glüszmann (2013) ค่าเงินอ่อนไปทำให้เริ่มถอนการนำเข้าส่งออกเสียลง แต่ทำให้ค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงลดลงและทำให้ผู้ประกอบการมากขึ้น (โอนจากคนจนไปคนรวย) ทำให้การออมการลงทุนเพิ่มขึ้นส่งผลให้GDP เพิ่มขึ้น แต่ความเหลื่อมล้ำจะเพิ่มขึ้นด้วย
- Rodrik (2008) การรักษาให้ค่าเงินถูกกว่าปกติจะทำให้เศรษฐกิจเดินไปได้สูงกว่าการเดินโดย ระดับอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ เพราะจะช่วยสนับสนุน Tradable Sector ซึ่งมักประสบปัญหา Market Failure โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย กำลังพัฒนา

มีผลเสียต่อเศรษฐกิจ (กรณีบทอ่อน)

- Levy-Yeyati, Sturzenegger and Glüszmann (2013) ค่าเงินอ่อนไปทำให้เริ่มถอนการนำเข้าส่งออกเสียลง แต่ทำให้ค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงลดลงและทำให้ผู้ประกอบการมากขึ้น (โอนจากคนจนไปคนรวย) ทำให้การออมการลงทุนเพิ่มขึ้นส่งผลให้GDP เพิ่มขึ้น แต่ความเหลื่อมล้ำจะเพิ่มขึ้นด้วย
- Frankel (2004) การท้าให้ค่าเงินอ่อนทำให้เกิดเงินเพื่อส่งผลให้เศรษฐกิจร้อนแรงส่งผลเสียต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ
- Edwards (1988) และ Engel (2009) หากค่าเงินไม่อ่อน ดุลยภาพ การจัดสรรทรัพยากรจะไม่ประสิทธิภาพ ทำให้ GDP ลดลงในที่สุด

หากอัตราแลกเปลี่ยนไม่อยู่ในดุลยภาพ ผลที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นได้หลายกรณีคือ 1) มีผลต่อเศรษฐกิจไม่มากนัก เช่น กรณีประเทศไทยอยู่ในห่วงโซ่การผลิตของโลกมีการนำเข้าและส่งออกมาก ดังนั้น ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนในมุมมองนี้จึงมีไม่มากนัก เป็นต้น 2) มีผลดีต่อเศรษฐกิจในกรณีค่าเงินอ่อนกว่าปกติ เช่น ในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศที่ภาคการผลิตสินค้ามีปัญหาที่ทำให้กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ เช่น ปัญหาครัวปั๊บ และความไม่พร้อมของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำที่เกือบถagnate เป็นต้น และ 3) มีผลเสียในกรณีที่ค่าเงินอ่อนกว่าปกติ เช่น อาจก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาเงินเพื่อ และการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

3. การคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยน

สำหรับอนาคตข้างหน้า หากพิจารณาถึงการคาดการณ์ค่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐของสถาบันต่างๆ ซึ่งทำการคาดการณ์ในช่วงวันที่ 1-22 มีนาคม 2019 จำนวน 20 สถาบัน พบว่า 12 สถาบันคาดว่าเงินบาทจะอ่อนลงกว่าค่าเฉลี่ยของเดือนมีนาคม 2019 ที่ 31.7 บาท ในขณะที่ 7 สถาบันคาดว่าค่าเงินบาทจะแข็งขึ้น และอีก 1 เจ้าคาดว่าคงที่ จึงอาจกล่าวได้ว่าโดยส่วนใหญ่การคาดการณ์จะมีทิศทางไปในด้านการปรับตัวอ่อนลงซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยภูมิภาคซึ่งค่าเงินบาทในไตรมาสที่ 2 ของทุกปีมักอ่อนค่าลงเล็กน้อยอันเนื่องมาจากบริษัทที่มีการจ่ายปันผลเป็นเงินบาททำให้มีการแลกเงินบาทเป็นสกุลต่างประเทศ (กรณีกลุ่มทุนต่างชาติ) เพื่อส่งกลับออกต่างประเทศ แต่หากพิจารณาการคาดการณ์ในไตรมาส 1 ปี 2020 ซึ่งไม่มีผลทางภูมิภาคมาเกี่ยวข้อง จะพบว่าในจำนวน 14 สถาบันที่ทำการคาดการณ์ มี 7 สถาบันที่คาดว่าเงินจะแข็งขึ้น และอีก 7 สถาบันคาดว่าเงินจะอ่อนลง โดยมีค่ากลางการคาดการณ์เท่ากับค่าเงินในเดือนมีนาคม 2019 พอดี ดังนั้น จึงไม่สามารถสรุปแนวโน้มของค่าเงินในระยะถัดไปได้อย่างชัดเจน

4. ความกังวลของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่ออัตราแลกเปลี่ยน

เมื่อค่าเงินบาทค่อนข้างที่จะประเมินมูลค่ายากและคาดการณ์ทิศทางในอนาคตได้อย่างไม่ชัดเจน จึงนำมาสู่อีกหนึ่งคำถามว่าค่าเงินที่ผ่านมา ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากกลุ่มนี้คือผู้ส่งออกมีความกังวลมากน้อยอย่างไร

จากการข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมื่อต้นปี 2560 (Jan 17) ค่าเงินบาทเคลื่อนยู่ที่ระดับประมาณ 36 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ และมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นเรื่อยมานานถึงช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2561 ที่ระดับราว 31 บาทต่อдолลาร์สหรัฐแล้วเริ่มอ่อนค่าลงก่อนที่จะกลับมาแข็งค่าขึ้นอีกครั้งในช่วงต้นปี 2562

ข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้เห็นว่าค่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐในปี 2561 แข็งขึ้นกว่าค่าเงินบาทในปี 2560 อย่างชัดเจน สำหรับผลกระทบต่อผู้ประกอบการจะมีมากน้อยเพียงใดนั้น เครื่องชี้ที่นี่ที่ช่วยสะท้อนผลกระทบดังกล่าวได้คือการสำรวจความคิดเห็นของสถาบันอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่เรียกว่าดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (TISI) ซึ่งทำการสำรวจเป็นรายเดือน โดยในรอบปี 2561 รายงาน TISI ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบในเชิงลบมากเป็นอันดับ 1 (มากที่สุด) ถึง 5 (น้อยที่สุด) ได้ดังตารางต่อไปนี้

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบในเชิงลบ (ແຍ່ລົງ) ในปี 2561	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5
สภาวะเศรษฐกิจโลก	11 เดือน	1 เดือน			
อัตราแลกเปลี่ยน (มุ่งมองผู้ส่งออก)	1 เดือน	4 เดือน	7 เดือน		
ราคาน้ำมัน		7 เดือน	5 เดือน		
สถานการณ์เมืองในประเทศ				12 เดือน	
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้					12 เดือน

ผลสำรวจของสภាថุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแม้ปัจจัยอัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบเชิงลบต่อผู้ประกอบการแต่ในระหว่างปี 2561 นั้นมีเพียงเดือนเดียวเท่านั้น (เมษายน) ที่ผู้ประกอบการเห็นว่า อัตราแลกเปลี่ยนหรือค่าเงินมีผลกระทบให้กิจการแย่ลงมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ประเทศไทยเป็นปัจจัยที่มีผลทางลบต่อกิจการเป็นอันดับที่สามเท่านั้น (7เดือน) และเห็นว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบมากเป็นอันดับสอง (4 เดือน) ในระหว่างต้นปีและปลายปี 2561 สอดคล้องกับค่าเงินที่แข็งกว่าในช่วงกลางปีดังที่แสดงในภาพแรก

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการมากที่สุดอย่างชัดเจนคือปัญหาสภาวะเศรษฐกิจโลกซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ถึง 11 เดือนในปี 2561 ทำให้เห็นว่าผลกระทบจากกำลังซื้อของลูกค้าเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญมากกว่าผลทางด้านราคา (จากอัตราแลกเปลี่ยน) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทางวิชาการหลายข้อที่มักกล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกคืออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ารวมถึงงานวิจัยบางข้อยังกล่าวว่าอัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการส่งออกมากนักอีกด้วย

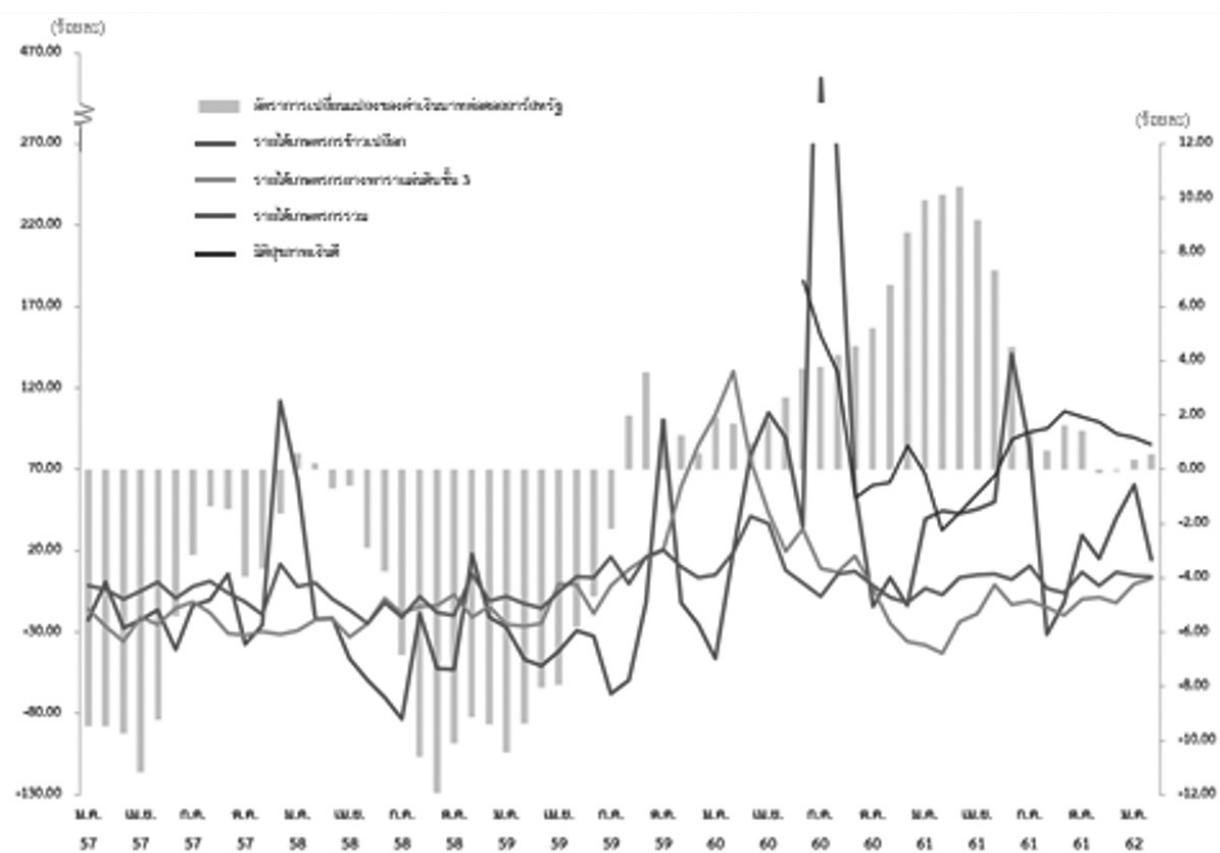
นอกจากนี้ ในรายงาน TISI ยังกล่าวถึงข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการต่อภาครัฐซึ่งจากการสำรวจ 12 ครั้ง (12เดือน) ในปี 2561 นั้นมีข้อเสนอแนะรวมทั้งสิ้น 31 ข้อ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะที่ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐช่วยดูแลในเรื่องของอัตราแลกเปลี่ยนมีเพียงแค่ 2 ข้อเท่านั้น ทั้งนี้ ประเด็นที่ผู้ประกอบการต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐจะเป็นเรื่องการหาตลาดใหม่ การได้รับสิทธิประโยชน์จากการเจรจาค้าระหว่างประเทศ และการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยีการผลิตต่างๆ เป็นสำคัญ ดังแสดงในตารางด้านล่าง

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ	จำนวน (ข้อ)
การเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มสิทธิประโยชน์และหาตลาดใหม่	8
การเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ เทคโนโลยี	6
การเร่งเบิกจ่ายภาครัฐ	3
การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนและการลดดอกเบี้ย	3
การลดผลกระทบของสกุลเงิน	2
การลดภาษีต่างๆ	2
การลดผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยน	2
อื่นๆ	5

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งค่าขึ้นในปี 2561 มีผลกระทบต่อผู้ส่งออกอยู่บ้างแต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่กระทบท่อผลการดำเนินกิจการของผู้ส่งออก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการก็ไม่ได้มีความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องของการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยทางวิชาการหลายข้อ ที่ระบุว่าอัตราแลกเปลี่ยนอาจจะไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก แต่สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยค้าตลอดจนการปรับตัวในการสร้างความแตกต่างของสินค้าของผู้ประกอบการจะส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งออกมากกว่า

5. ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาคเกษตรกรรม

หากพิจารณาในภาพรวมว่าความผันผวนของค่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐมีผลโดยตรงอย่างชัดเจนต่อรายได้เกษตรกรหรือไม่ อาจพิจารณาจากภาพด้านล่างซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนไม่มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับข้อมูลรายได้เกษตรกรโดยรวม รายได้เกษตรกรข้าวเปลือก รายได้เกษตรกรยางพาราแผ่นดินชั้นสาม และดัชนีสุภาพการเงินของเกษตรกรซึ่งจัดทำโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ข้าวและยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่ประเทศไทยส่งออกมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 24 และร้อยละ 20 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยตามลำดับ)

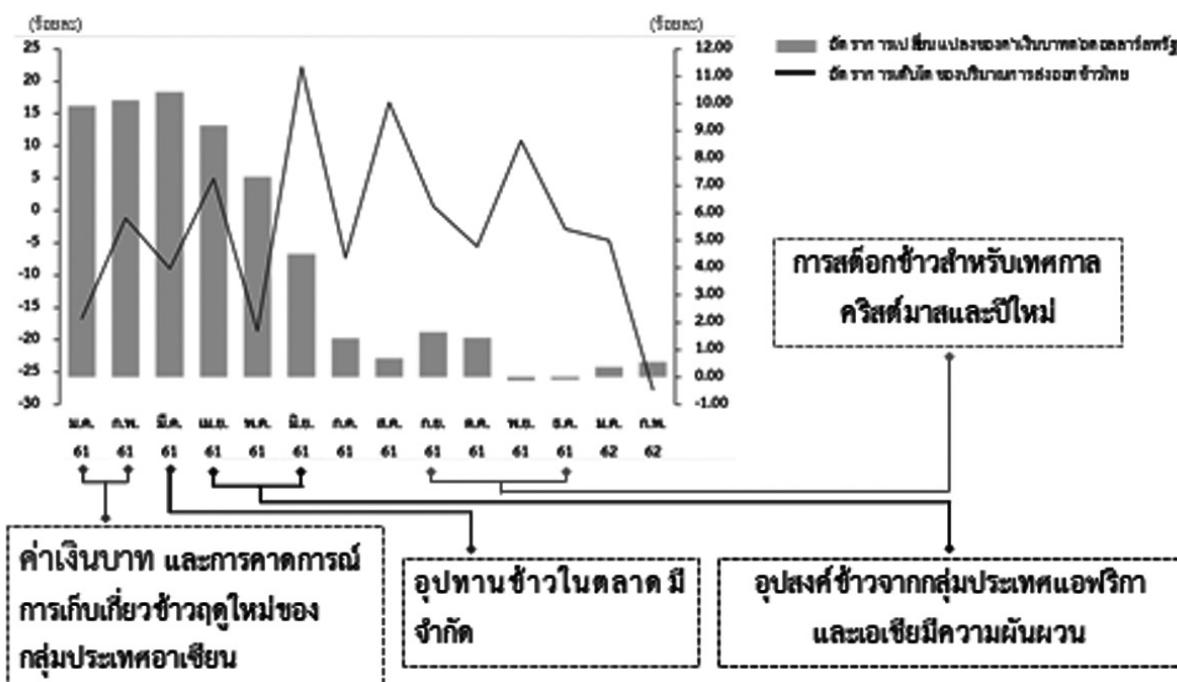

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรไม่ได้ผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกเพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่น บริษัทผลผลิตข้าวมักใช้ในการบริโภคภายในประเทศและใช้เพื่อการส่งออกในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ยางพาราส่วนใหญ่เป็นผลิตเพื่อส่งออก ดังนั้น หากต้องการพิจารณาเฉพาะในส่วนที่เป็นผลิตเพื่อส่งออกอาจเห็นได้จากรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์เฉพาะด้าน เช่น รายงานข่าวประชาสัมพันธ์รายเดือนของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เป็นต้น โดยจากการด้านล่างจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวในความเห็นของสมาคม

ผู้ส่งออกข้าวไทยนั้นมีหลายรายและแตกต่างกันไปในแต่ละเดือน อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลา 14 เดือนล่าสุด (มกราคม 2561 ถึง กุมภาพันธ์ 2562) ปัจจัยค่าเงินบาทเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวเพียง 2 เดือนจาก 14 เดือนเท่านั้น

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวไทย

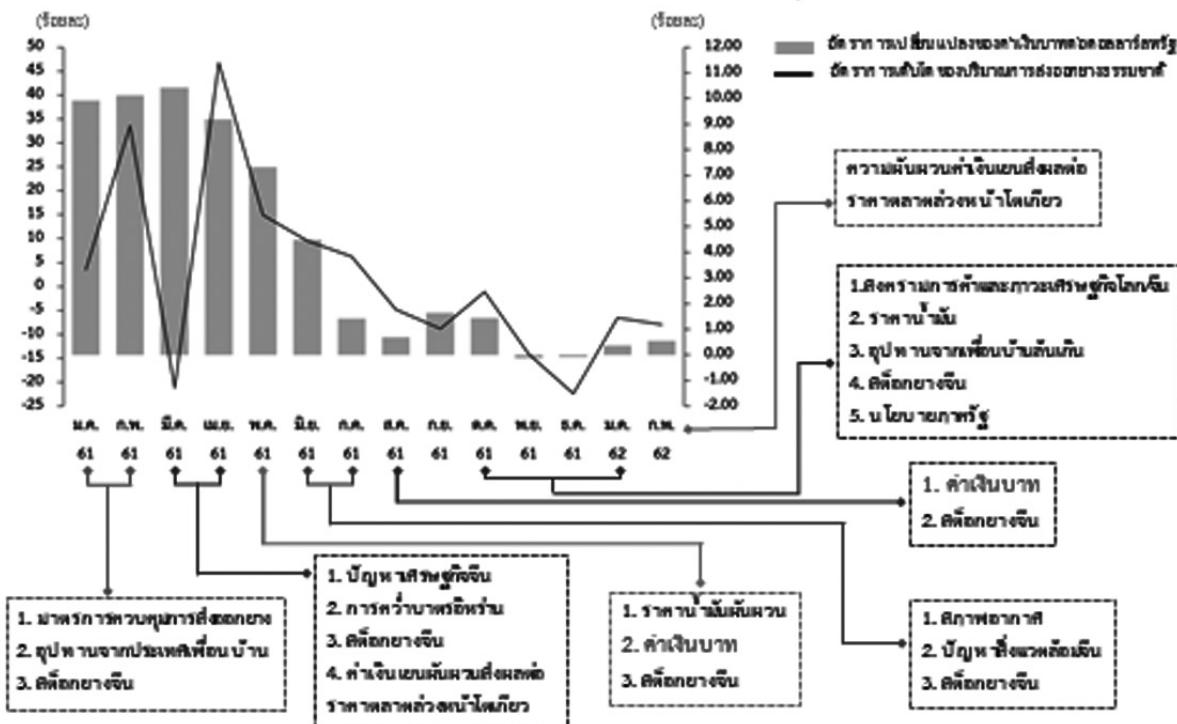
ค่าเงินบาท เป็นเพียงหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวไทย

ในการนี้ของยางพารา หากประมวลจากรายงานสภาพภูมิศาสตร์ผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพาราของไทย (รายเดือน) ซึ่งจัดทำโดย Rubber Intelligence Unit จะพบว่าปัจจัยที่กระทบต่อแนวโน้มอุตสาหกรรมและราคายางธรรมชาติมีเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยอุปสงค์และอุปทานของประเทศจีน เนื่องจากจีนเป็นประเทศผู้นำเข้ายางรายใหญ่ที่สุดของไทย สำหรับค่าเงินนั้นจะสังเกตได้ว่ารายงานของ Rubber Intelligence Unit จะให้ความสำคัญกับค่าเงินเยนของญี่ปุ่นมากกว่าค่าเงินบาทเนื่องจากค่าเงินเยนส่งผลกระทบต่อราคatalaดล่วงหน้าโดยเกี่ยว สำหรับค่าเงินบาทนั้นได้ถูกกล่าวถึงว่าเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มอุตสาหกรรมและราคายางธรรมชาติเพียงแค่ 2 เดือนจาก 14 เดือนล่าสุด (มกราคม 2561 ถึง กุมภาพันธ์ 2562) เท่านั้น

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มอุตสาหกรรมและราคายางธรรมชาติ

ค่าเงินบาท เป็นเพียงหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มอุตสาหกรรมและราคายางธรรมชาติ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมศุลกากร สำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัล (ดิจิทัล), Rubber Intelligence Unit

ดังนั้น จากมุมมองของผู้ประกอบการจะเห็นได้ว่าแม้อัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลกระทบต่อภาคการเกษตรแต่ก็อาจไม่ใช่ผลกระทบที่รุนแรงมากนัก

นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ยังได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนกับความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกข้าวไทย 4 ประเภท ได้แก่ ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร และปลายข้าว ในช่วงระหว่างปี 2552-2561 พบร้า ในการนี้ตลาดข้าวพريเมียม เช่น การส่งออกข้าวกล้องไปยังอียู สหรัฐอเมริกา เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ ค่าเงินไม่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวไทย สำหรับตลาดข้าวสารในสหรัฐอเมริกาซึ่งไทยยังคงส่วนแบ่งการตลาดประมาณสองในสามและแข่งขันกับประเทศไทย อย่างเดียวและปากีสถานพบว่า ราคาข้าวไทยยังคงต่ำกว่าราคาข้าวของประเทศไทย 4 ประเภท ทั้งนี้ แม้ค่าเงินบาทจะแข็งค่าขึ้นแต่ราคาข้าวไทยกลับเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดและประเทศไทยแข่งขันความสามารถในการส่งออกได้ดีกว่าไทย สะท้อนให้เห็นว่าค่าเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตลาดข้าวในสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม ในกรณีของตลาดข้าวที่แข่งขันด้านราคาและราคาข้าวไทยสูงกว่าคู่แข่ง อัตราแลกเปลี่ยนก็จะมีผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย ออาทิ ตลาดข้าวสารในจีน โดยไทยมีส่วนแบ่งการตลาดเป็นอันดับสองรองจากเวียดนามโดยที่ข้าวสารไทยเพงกว่าเวียดนาม 1.6 เท่า รวมถึงการส่งออกข้าวสารไทยไปยังสาธารณรัฐเบนินก็อยู่ในสภาวะคล้ายคลึงกัน

ตลาดปลายข้าวมี 4 ตลาด ได้แก่ เชนกัล โกลด์วอร์ จีน และอินโดนีเซีย แม้ไทยจะเป็นผู้นำตลาดแต่ราคายาข้าวของไทยสูงกว่าคู่แข่งค่อนข้างมาก ดังนั้น การแข่งค่าของอัตราแลกเปลี่ยนจึงเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการส่งออกและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน

ทั้งนี้ สนค. ได้เสนอแนะถึงแนวทางแก้ไขปัญหาในประเด็นอัตราแลกเปลี่ยนว่า ผู้ส่งออกข้าวครัวหันไปใช้เงินสกุลท้องถิ่นทดแทนเงินหรือยูโรหรรษา มากรึไม่ โดยเฉพาะการขายข้าวในตลาดจีนซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลจีนที่ต้องการให้เงินหยวนมีบทบาทในระดับนานาชาติมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ส่งออกข้าวครัวกระจายสินค้าไปยังตลาดอื่นๆมากขึ้น เนื่องจากมีการกระจายตัวของตลาดส่งออกค่อนข้างสูง และควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น ตลาดข้าวกล้องซึ่งไทยยังมีส่วนแบ่งการตลาดต่ำแต่กำลังเป็นที่ต้องการในตลาดโลกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นต้น

6. บทสรุป

โดยรวม จะเห็นได้ว่าการพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม ตลอดจนผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อเศรษฐกิจ และการคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ล้วนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก มีความเห็นที่แตกต่างกันมากมายไม่สามารถที่จะสรุปชี้ชัดได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้ จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อกังวลในสังคมไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมว่าควรจะอยู่ที่ระดับใด อย่างไรก็ตามผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนในสายตาของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมตลอดจนภาคการเกษตรรวมถึงหน่วยงานภาครัฐก็ยังไม่ได้อยู่ในระดับที่น่ากังวลมากนัก ดังนั้น การปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวโดยมีทางโน้ม (Trend) เป็นไปตามกลไกตลาดพร้อมกับการดูแลเสถียรภาพที่พอเหมาะของธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในปัจจุบัน

บทวิเคราะห์

กอตบการเรียนรู้ของดั้ตช์: เศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์กับบทบาทที่เพิ่มขึ้นในเศรษฐกิจไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ เนเธอร์แลนด์ คือ 1 ใน 6 ประเทศผู้ร่วมก่อตั้งสหภาพยุโรป (European Union) และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 6 มีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อไทยเพิ่มมากขึ้นตามลำดับและอาจมากกว่าเยอรมนี ประเทศที่ขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรป ขณะที่ในอดีต ประเทศเนเธอร์แลนด์เคยประสบความบอบช้ำจนเป็นเหตุการณ์สำคัญของยุคสมัยทั้งความบ้าคลั่งดอกทิวลิป (Tulip Mania) และโรคดัทช์ (Dutch Disease)

○ ปี 2561 มูลค่าการส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์มีค่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมนี ซึ่งตามมาเป็นอันดับที่ 2 แม้เศรษฐกิจของเยอรมนีจะมีขนาดใหญ่กว่าเนเธอร์แลนด์กว่า 4.5 เท่า

○ เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจด้วยการมีท่าเรือ Rotterdam (Port of Rotterdam) ท่าเรือที่มีประสิทธิภาพและมีความหนาแน่นสูงที่สุดในทวีปยุโรป เอื้อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ โดยปี 2561 เนเธอร์แลนด์สามารถส่งออกสินค้าเกษตรคิดมูลค่าเป็นอันดับ 2 ของโลกแสดงให้เห็นว่าภาคการเกษตรแม้จะมีสัดส่วนไม่มากใน GDP ของเนเธอร์แลนด์ แต่มีอคิดในเชิงผลิตภาพ (Productivity) พบว่าอยู่ในระดับสูงยิ่ง ขณะที่ในภาคอุตสาหกรรมและบริการประเทศไทยเนเธอร์แลนด์สามารถสร้างบริษัทที่มีแบรนด์ระดับโลกได้เป็นจำนวนมาก

○ ในด้านการลงทุน สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ของเนเธอร์แลนด์มายังประเทศไทยมีสัดส่วนกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของยุโรปโซนทั้งหมด

○ เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศคู่ค้าที่มีศักยภาพและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาก ไทยสามารถยกระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มมูลค่าการส่งออกมายังเนเธอร์แลนด์รวมถึงใช้ท่าเรือรอตเตอร์ดัม เสมือนเป็นจุดกระจายสินค้าไปที่ต่างๆ ในสหภาพยุโรป

1. บทนำ

เวลาไปร้านอาหารกับเพื่อน เมื่อถึงเวลาคิดเงิน ส่วนใหญ่จะมีทางเลือกอยู่ 2 อย่าง คือ “Go Dutch” และ “American Share” การ “Go Dutch” นั้นหมายถึง “ใครสั่งอะไรก็จ่ายสิ่งนั้น” ขณะที่ “American Share” หมายถึง “เฉลี่ยกันจ่ายอย่างเท่าเทียมกัน” แนะนำว่าทางเลือกย่อที่น้อยกว่ากับรูปแบบความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมโต๊ะ

¹ ผู้เขียน นายวณัช บันทิตาโลกน ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาด ดร. พิมพ์นรา ทิรัญกลิ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และ ดร. พลิทัช พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาด สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

American Share อาจมีที่มาจากการหลักยึดของสหรัฐอเมริกาที่ถือว่ามนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันจาก การปฏิวัติอเมริกา (American Revolution) เมื่อปี พ.ศ. 2319 (ค.ศ. 1776) ขณะที่ Go Dutch อาจมาจาก การที่เนเธอร์แลนด์มีราชฐานเป็นประเทศของพ่อค้า จึงนิยมวัฒนธรรมต่างคนต่างจ่ายส่วนของตน และไม่มีใคร ยอมเสียเปรียบมากกว่า

ในอดีตเนเธอร์แลนด์เคยเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิสเปนภายใต้ราชวงศ์ฮับส์เบิร์ก (House of Habsburg) ต่อมานายปี พ.ศ. 2111 (ค.ศ. 1568) เกิดการลุกฮือของชาวดัชช์ (Dutch Revolt) และนำมายัง สงคราม 80 ปี (Eighty Years' War) ทำให้อำนาบริเวณของเนเธอร์แลนด์ได้รับอิสรภาพจากจักรวรรดิสเปน ในที่สุด และเกิดการสถาปนาราชวงศ์ออร์แลนด์ (House of Orange) ที่ได้สืบทอดเชือสายต่อมาเป็นประมุข ของเนเธอร์แลนด์ในปัจจุบัน

หลังจากนั้น เนเธอร์แลนด์เลือกเดินในวิถีทางในการสร้างจักรวรรดิ แต่แนวทางของเนเธอร์แลนด์แตกต่าง จากชาติยุโรปอื่นๆ ที่เน้นการสำรวจดินแดนใหม่และเข้ายึดครองเพื่อเป็นเจ้าของทรัพยากรและเพิ่มความมั่งคั่ง ให้ประเทศ หากแต่ชาวดัชช์เข้ามามีอิทธิพลในเส้นทางการค้าจากยุโรปไปอินเดียและเอเชียแทนที่สเปนผ่าน บริษัทดัชช์อีสต์อินดี้ (Dutch East India Company หรือ Verenigde Oost-Indische Compagnie: VOC ในภาษาดัชช์) และสามารถครอบครองหุบเขาพื้นที่ที่เป็นเขตอิทธิพลและอาณาจิตรตั้งแต่ดินแดนตามชายฝั่ง ของทวีปแอฟริกา แคว้นกัวร์ (Goa) ในอินเดีย ประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน และตั้งสถานีการค้าต่างชาติ แห่งเดียวที่เมืองนางาซากิ (Nagasaki) ของญี่ปุ่น

ขณะเดียวกัน เนเธอร์แลนด์เป็นชาติตี่เข้ามาทำการค้ากับสยามเป็นประเทศที่ 2 รองจากโปรตุเกส โดยเนเธอร์แลนด์ หรือที่ชาวสยามเรียกว่า “อยลันดา” หรือ “วิลันดา” ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการค้า กับสยามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2147² หรือในรัชสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา โดยบริษัท ที่ทำการค้า คือ บริษัทดัชช์อีสต์อินดี้ นั่นเอง

VOC ตั้งสถานีการค้าอยู่บริเวณออกกำแพงวังริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยสินค้าหลักที่ซื้อจากสยาม ประกอบด้วย ดิบุก หนังกวาว หนังปลากระเบน ไม้ฝาง และข้าว และเป็นผู้นำเข้าสินค้า เช่น ผ้าพิมพ์ลายจาก อินเดียและแร่เงินจากญี่ปุ่น มาสู่สยาม

เวลาผ่านไป จากสยามเป็นไทย จากชื่ออลแลนด์รวมชาติเป็นเนเธอร์แลนด์ ชื่อเนเธอร์แลนด์หรือ ชาวดัชช์ก็ยังมีลักษณะนิสัยของพ่อค้า ท่าเรือแห่งหนึ่งของเนเธอร์แลนด์เป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคยุโรป กล่าวได้ว่าวลี ‘Go Dutch’ ทำให้ Dutch นั้น Go และเจริญรุ่งเรืองได้จนถึงปัจจุบัน ขณะเดียวกันก็ทำให้ สัมพันธภาพทางการค้าระหว่างประเทศไทยและเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นและแนบแน่นขึ้น เช่นกัน บทความนี้ จะวิเคราะห์เบื้องหลังที่เป็นปัจจัยผลักดันเนเธอร์แลนด์ที่เป็นประเทศเล็กใหญ่ให้ญี่ปุ่นได้ในปัจจุบัน

² บทความ รู้จัก “บ้านอยลันดา” และเรื่องราวสัมพันธ์ไมตรีกว่า 414 ปี สยาม-เนเธอร์แลนด์ (https://www.matichonweekly.com/column/article_147600)

2. ข้อมูลพื้นฐาน

เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดกลาง ทิศตะวันออกติดกับเยอรมนี ทิศใต้ติดเบลเยียม ส่วนทิศเหนือและตะวันตกติดทะเลเหนือ (North Sea) ณ เมษาคม ปี 2562 เนเธอร์แลนด์ มีจำนวนประชากรประมาณ 17.3 ล้านคน

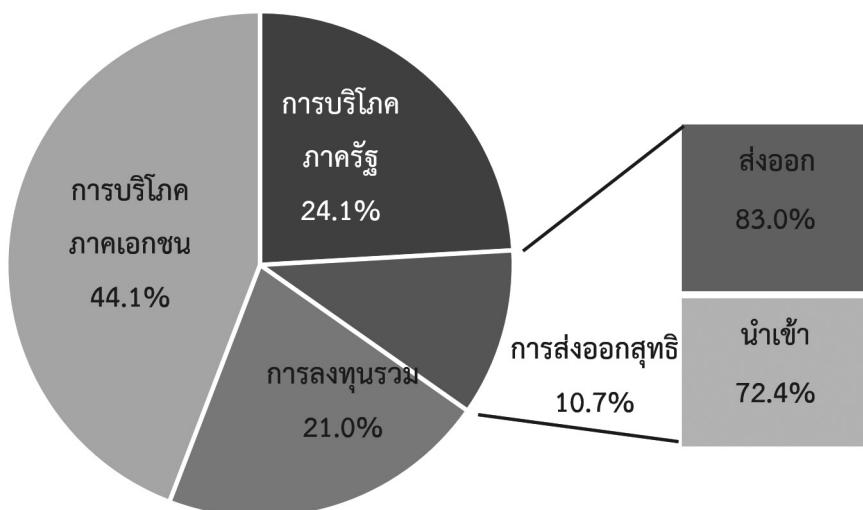
เศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์พึ่งพาการค้าระหว่างประเทศ โดยอัตราการเปิดประเทศอยู่ที่ร้อยละ 155.4 ของ GDP ซึ่งสูงกว่า อัตราการเปิดประเทศของไทยที่อยู่ที่ร้อยละ 123 ของ GDP ในปี 2561 จัดว่าเนเธอร์แลนด์ มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด นอกจากนี้ เนเธอร์แลนด์ยังเป็นผู้ส่งออกสุทธิอีกด้วย ซึ่งโครงสร้างทางเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรปที่มักจะพึ่งพาอุปสงค์ภายในประเทศเป็นหลัก เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประเทศเนเธอร์แลนด์มีอัตราการเปิดประเทศอยู่ในอันดับ 9 ของสหภาพยุโรป เป็นรองเพียงแค่ประเทศที่มีขนาดเล็กที่ต้องพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในสัดส่วนที่สูงเป็นปกติอยู่แล้ว โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใกล้เคียงกันพบว่า เยอรมนี สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน มีอัตราการเปิดประเทศเพียงร้อยละ 87, 64, 59 และ 66 ตามลำดับ ซึ่งไม่ถึงครึ่งของอัตราการเปิดประเทศของเนเธอร์แลนด์

ภาพที่ 1 ตำแหน่งประเทศไทยและเนเธอร์แลนด์

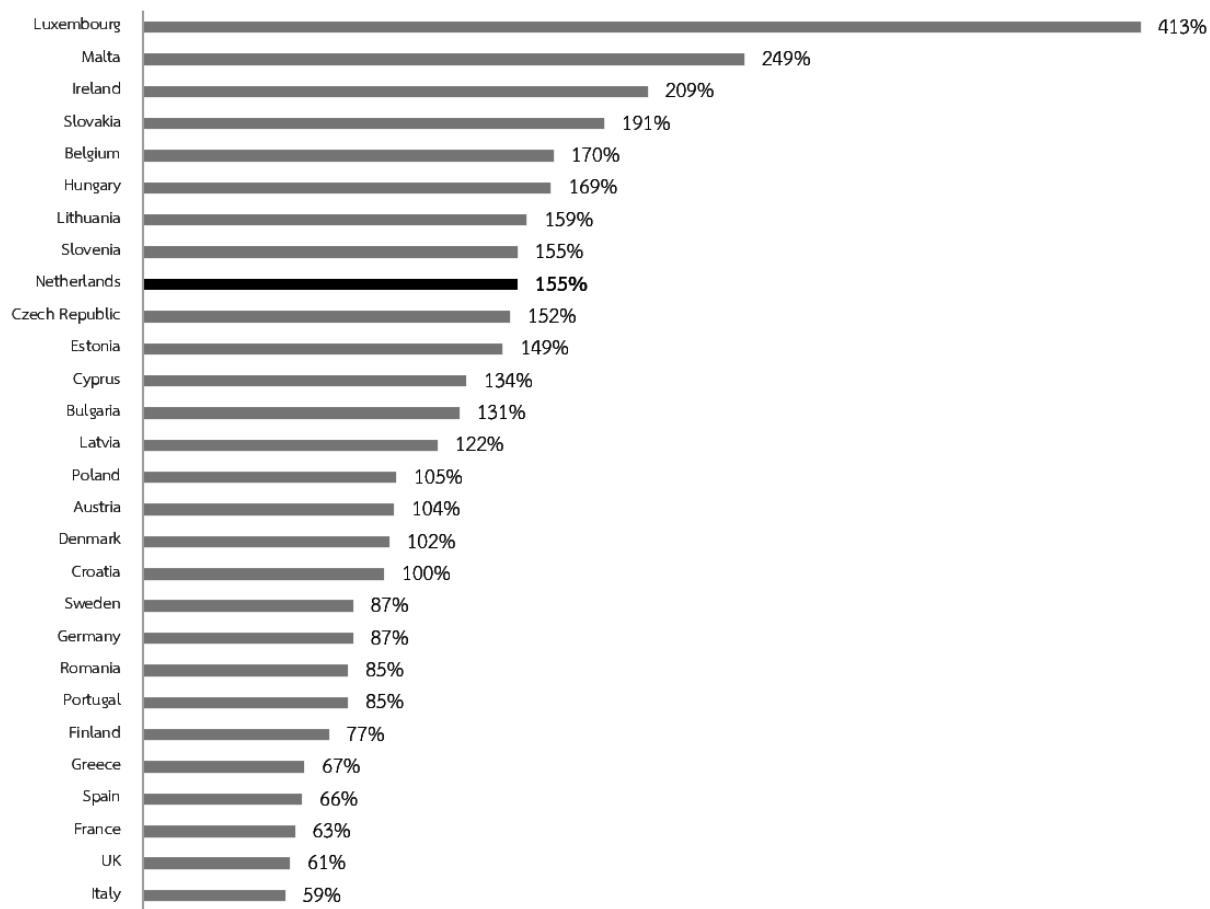
ที่มา : Wikipedia

ภาพที่ 2 โครงสร้างเศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์ด้านอุปสงค์

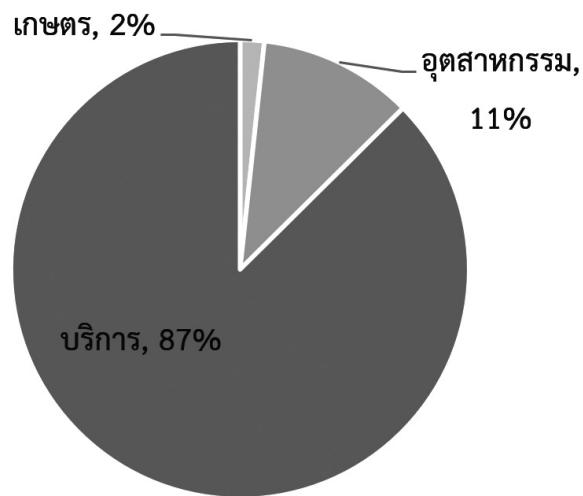
ที่มา : Wikipedia

ภาพที่ 3 อัตราการเปิดประเทศ (Degree of Openness) ของประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรป ปี 2560

ที่มา : World Bank รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 4 โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปทาน

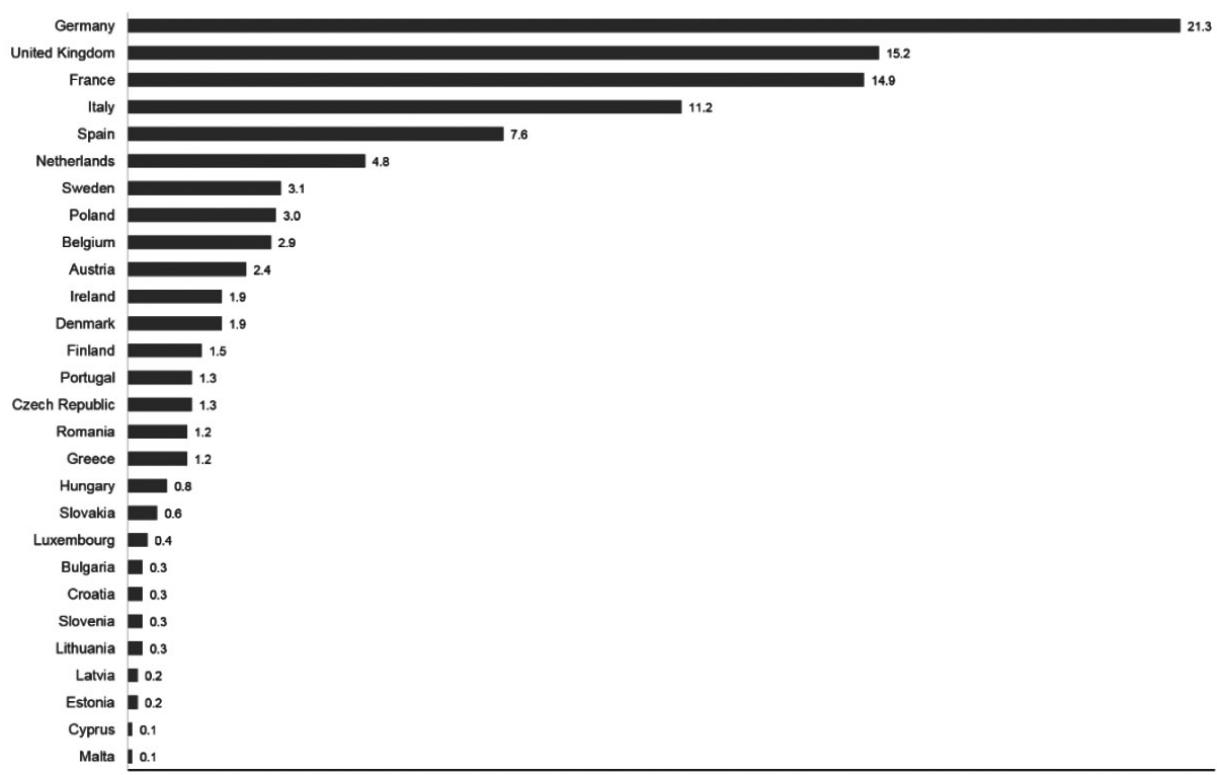

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ด้านอุปทาน เศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์มีภาคบริการเป็นหัวใจสำคัญ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.4 ของ GDP ในปี 2561 โดยมีภาคการบริหารราชการ บริการธุรกิจ และค้าปลีกค้าส่ง เป็นหมวดหมู่ของภาคบริการ ที่สำคัญ ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรมีขนาดเพียงร้อยละ 10.9 และร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆในสหภาพยุโรป ปี 2560 เนเธอร์แลนด์มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 6 ของสหภาพยุโรป ตามหลังเยอรมนี สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน ด้วยสัดส่วนร้อยละ 4.8 ของเศรษฐกิจสหภาพยุโรปโดยรวม แต่เมื่อพิจารณารายได้ต่อหัว (GDP per capita) พบว่า รายได้ต่อหัวของคนเนเธอร์แลนด์อยู่ที่ 48,223 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี สูงกว่าคนเยอรมันที่ 44,470 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ปัจจุบัน เนเธอร์แลนด์ถึงแม้จะเป็นประเทศเล็ก แต่ก็เป็นประเทศที่ประชากรมีกำลังซื้อสูงมาก ส่งผลให้เป็นประเทศที่มีค่าครองชีพสูงประเภทหนึ่ง

ภาพที่ 5 สัดส่วนขนาดเศรษฐกิจของประเทศไทย ในสหภาพยุโรป

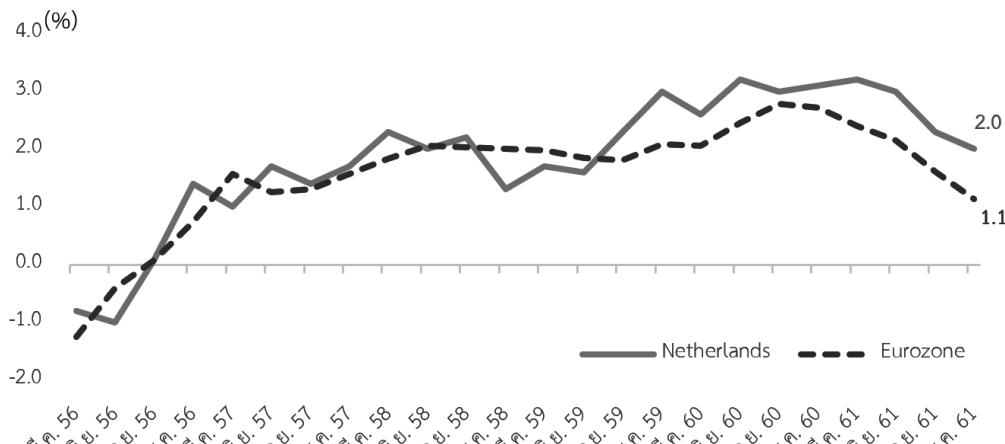

ec.europa.eu/eurostat

ที่มา : Eurostat

ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์ขยายตัวร้อยละ 2.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขัดผลทางฤดูกาล) ขณะเดียวกันน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือร้อยละ 0.2 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขัดผลทางฤดูกาล) อยู่ในทิศทางเดียวกับเศรษฐกิจยุโรปโซน และเมื่อพิจารณาทั้งปี 2561 เศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์ขยายตัวร้อยละ 2.5 ขณะเดียวกันเศรษฐกิจยุโรปโซนเพิ่มขึ้น แต่การขยายตัวของเศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์ สูงกว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจยุโรปโซนมาโดยตลอด

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบอัตราการขยายตัว GDP ของเนเธอร์แลนด์กับยูโรโซน

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย ศศค.

อย่างไรก็ตาม เครื่องซื้อขายเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์ล่าสุดในเดือนมีนาคม 2562 ส่งสัญญาณชะลอตัว ประกอบกับสำนักต่างๆ ปรับลดคาดการณ์เศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์ ปี 2562 ลงจากปี 2561 โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ไว้ในรายงาน World Economic Outlook April 2019 ว่าเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์ปี 2562 จะขยายตัวที่ร้อยละ 1.8 ขณะที่ทางคณะกรรมการยุโรป (The European Commission) เมย์เพร์รายงานคาดการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2562 โดยเศรษฐกิจเนเธอร์แลนด์ปี 2562 จะขยายตัวที่ร้อยละ 1.7

3. ประสบการณ์ที่บอบช้ำของเนเธอร์แลนด์

หากดูผ่านๆ จะพบว่าเนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม บริการ เป็นประเทศแม่แบบของการบริหารจัดการน้ำชั้นยอด ตลอดจนเป็นต้นแบบในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ เช่น การใช้จักรยาน การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แต่เมื่อย้อนมองไปทั้งอดีตอันไกล และอดีตอันใกล้ เนเธอร์แลนด์ผ่านประสบการณ์ที่บอบช้ำทางเศรษฐกิจซึ่งสร้างเป็นบทเรียนให้กับนักการเมือง และประชาชนในประเทศไทย รวมถึงส่องออกบทเรียนเหล่านั้นให้กับผู้ที่อยู่นอกประเทศไทยด้วยกล่าวคือ

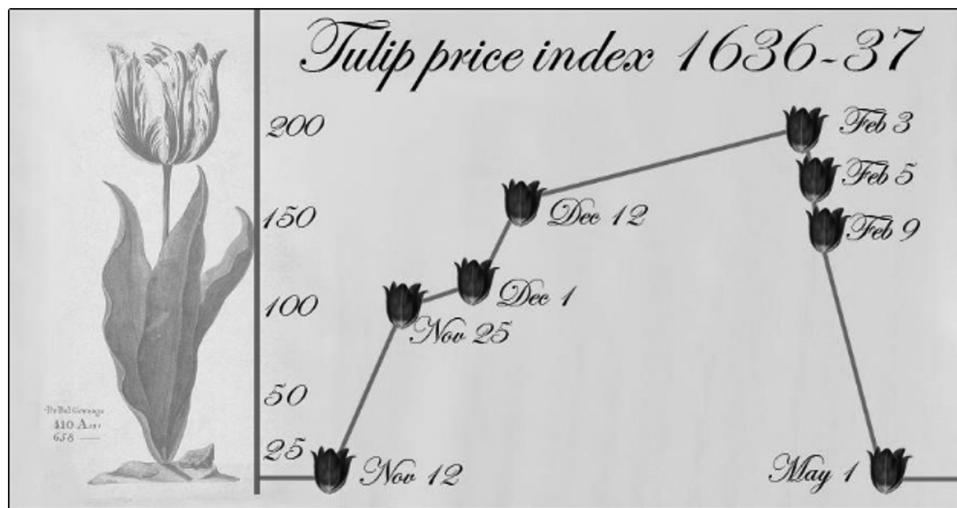
1) ความบ้าคลั่งดอกทิวลิป (Tulip Mania)

ในปี พ.ศ. 2180 (ค.ศ. 1637) โลกได้พบเจอกับเหตุการณ์ฟองสบู่แตกเป็นครั้งแรก แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นไม่ได้เกิดจากภาคการเงิน ตลาดหลักทรัพย์ หรือวงการอสังหาริมทรัพย์อย่างเช่นในปัจจุบัน แต่เกิดกับดอกไม้ซึ่งดอกไม้ที่ได้รับความนิยมในขณะนั้นคือ ดอกทิวลิป

ในพุทธศตวรรษที่ 22 หรือคริสต์ศตวรรษที่ 17 เนเธอร์แลนด์อยู่ในยุคทอง (Dutch Golden Age) ซึ่งหลังจากได้รับเอกสารจากสเปน เนเธอร์แลนด์เลือกเดินบนเส้นทางของการสร้างจักรวรรดิ และสามารถผูกขาดการค้าเครื่องเทศจากเอเชีย ทำให้มีเงินจากการค้าเข้ามายังประเทศมากขึ้น ริมฝีมือการนำเข้าสินค้าหามาก เพิ่มขึ้น ดอกทิวลิปซึ่งมีถิ่นกำเนิดในจักรวรรดิอตโตมัน (ประเทศตุรกีในปัจจุบัน) ก็เป็นหนึ่งในนั้น เมื่อประชาชนร่ำรวยขึ้น มีอุปสงค์มากขึ้น ราคาของสินค้าในตลาดโดยเฉพาะสินค้าหายากอย่างดอกทิวลิปจึงเพิ่มสูงขึ้นตามทฤษฎี

เมื่อดอกทิวลิปได้รับความนิยมมากขึ้น จึงเกิดความคิดที่ว่าราคามีแต่จะเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็นการเก็บกำไรในดอกทิวลิป ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ได้มีมูลค่าใช้สอยในทางเศรษฐกิจเท่าไนด์ จนเมื่อราคานี้ไปถึงจุดๆ หนึ่งที่สูงมาก ผู้เป็นเจ้าของดอกทิวลิปต้องการขายดอกทิวลิปออกมามากกว่าที่จะถือครองต่อไปเพื่อรับราคาขึ้น เป็นจุดจบของการเก็บกำไร เพราะในตลาดมีผู้ต้องการขายมากกว่าผู้ต้องการซื้อ ราคากลางทิวลิปจึงร่วงลงมาอย่างรวดเร็วในลักษณะของฟองสบู่ราคาน้ำเงิน เหตุการณ์ในครั้งนั้นถูกเรียกเป็นภาษาไทยว่า ความบ้าคลั่งทิวลิป (Tulip Mania) และยังคงเป็นบทเรียนเรื่องฟองสบู่ที่นักศึกษาเศรษฐศาสตร์ต้องเคยเห็นผ่านตา แม้จะเป็นเวลาล่วงเลยมากว่า 400 ปีแล้วก็ตาม

ภาพที่ 11 การเปลี่ยนแปลงราคากลางทิวลิปตลอดเหตุการณ์

ที่มา: medium.com

หมายเหตุ ณ จุดที่ราคากลางทิวลิปขึ้นไปถึงสูงสุด (ประมาณ 200 กิโลเดอร์) เมื่อกำนัณเป็นราคากลางตามค่าครองชีพในปัจจุบันจะอยู่ที่ประมาณ 23,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อต้น

2) โรคดัตช์ (Dutch Disease)

Dutch Disease เป็นคำที่ใช้เพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์ ในช่วงทศวรรษที่ 1960s หรือระหว่าง พ.ศ. 2500 โดยหลังจากเกิดการคืบพับก้าชาธรรมชาติในทะเลเหนือ เนเธอร์แลนด์ได้ส่งออกผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศมากขึ้น ทำให้ค่าเงินกิโลเดอร์ในขณะนั้นปรับตัวแข็งค่าขึ้น ซึ่งส่งผลเสียต่อสินค้าส่งออกที่ไม่ใช่พลังงาน อาทิ สินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม

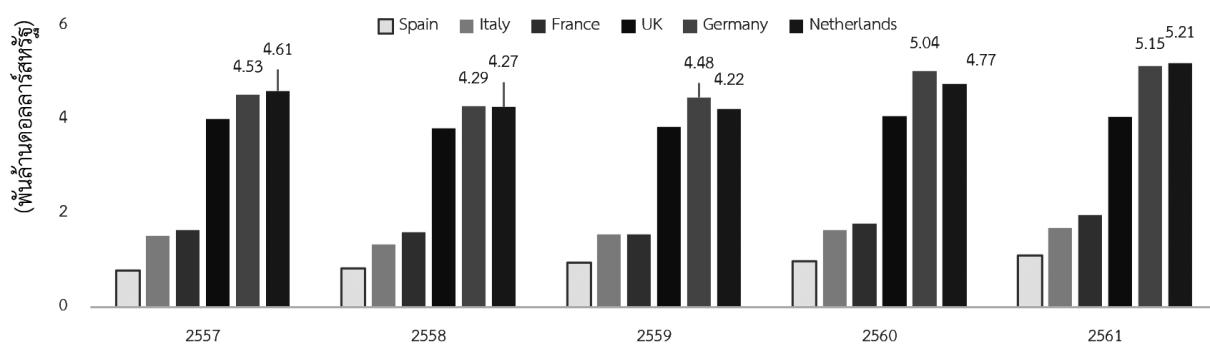
นอกจากนี้ หลังจากคืบพับก้าชาธรรมชาติ ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์ต้องพึ่งพาภาคพลังงานที่มีความผันผวนสูง และเกิดการทุ่มทรัพยากรลงไปในอุตสาหกรรมน้ำซึ่งใช้ทุนมากและใช้แรงงานน้อย (Capital-Intensive Industry) จนทำให้อุตสาหกรรมอื่นๆ อ่อนแอลง

เหตุการณ์ในลักษณะนี้มักเกิดขึ้นกับประเทศสถาบันทางเศรษฐกิจขาดความเข้มแข็งและได้รายได้มาโดยง่าย ซึ่งเรียกว่า Resource Curse หรือ “คำสาปของทรัพยากร” ดังที่เกิดขึ้นกับบางประเทศในทวีปแอฟริกาที่มีรายได้มาจากหั้น้ำมันดิบ เพชร และแร่ธาตุต่างๆ ซึ่งมีนักเศรษฐศาสตร์เสนอเช่นกันว่า โรคดัตช์อาจเกิดขึ้นกับไทยได้หากเราพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวมากเกินไป ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นภาคส่วนหนึ่งที่ใช้ทรัพยากรทั้งที่เป็นธรรมชาติและทรัพยากรในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ

4. สิ่งที่บ่งชี้ในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับเนเธอร์แลนด์

ในปี 2561 มูลค่าการส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์มีค่าสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมนีที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรปที่มีมูลค่าการส่งออกของไทยสูงเป็นอันดับที่ 2 อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์และเยอรมันนีนั้นอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรปและมีมูลค่าใกล้เคียงกันมาโดยตลอด จากภาพที่ 6 จะเห็นได้ว่า ปี 2557 มูลค่าการส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์สูงกว่ามูลค่าส่งออกไปเยอรมนีเล็กน้อย และลดลงต่ำกว่าเยอรมันมาโดยตลอด และในปี 2561 ที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์กลับมาสูงกว่ามูลค่าส่งออกไปเยอรมนีอีกรอบ

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศหลักๆ ในสหภาพยุโรป

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดย ศศค.

สาเหตุหนึ่งเกิดจากการขยายตัวของการขนส่งสินค้าทางเรือ เนื่องจากเนเธอร์แลนด์ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของยุโรปเหนือ และมีท่าเรือ Rotterdam เป็นท่าเรือสำคัญของภูมิภาค³ โดยในปี 2561 ท่าเรือ Rotterdam มีปริมาณตู้คอนเทนเนอร์ผ่านเข้าออกถึง 14.5 ล้าน TEU⁴ หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 5.7 จากปีก่อนหน้า ขณะที่ท่าเรือยังคงเป็นจุดที่มีปริมาณตู้คอนเทนเนอร์ผ่านเข้าออกเป็นอันดับ 3 ของสหภาพยุโรป⁵ (อันดับ 2 คือ ท่าเรือแอนท์เวิร์ปของเบลเยียม) ที่ 8.7 ล้าน TEU หดตัวเล็กน้อยจากปีก่อน

ภาพที่ 8 ท่าเรือสำคัญของสหภาพยุโรป

ที่มา : Wikipedia

สินค้าส่งออกของไทยไปเนเธอร์แลนด์เรียงตามมูลค่าในปี 2561 ประกอบด้วย 1) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ 2) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ 3) แผงวงจรไฟฟ้า 4) เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่นๆ และ 5) ผลิตภัณฑ์ยาง

³ ข้อมูลท่าเรือ Rotterdam (2561) <https://www.portofrotterdam.com/en/news-and-press-releases/annual-report-2018-space-for-today-and-tomorrow>

⁴ หน่วยนับตู้สัมภาระ 20 พุต

⁵ ข้อมูลท่าเรือยังคง (2561) <https://www.hafen-hamburg.de/en/statistics>

ตารางที่ 1 สินค้าส่งออกของไทยไปยังเนเธอร์แลนด์ที่สำคัญ

หมวดสินค้า	มูลค่า ปี 2561 (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	สัดส่วน ปี 2561 (ร้อยละ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	
			2560	2561
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	1,722.0	33.1	14.0	20.3
2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	288.7	5.6	3.1	-0.5
3. แพรงจิเฟฟ้า	236.2	4.5	24.4	5.2
4. เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่นๆ	224.6	4.3	-16.2	-6.3
5. ผลิตภัณฑ์ยาง	159.0	3.1	34.5	46.9
สินค้าอื่นๆ	2,575.0	49.4	15.5	4.1
รวม	5,205.3	100.0	12.8	9.2

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดย ศศค.

ขณะที่สินค้าส่งออกหลักของเนเธอร์แลนด์ไปทั่วโลก 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) เครื่องจักรและสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ 2) เคมีภัณฑ์ 3) เซื้อเพลิง 4) สินค้าจิปาถะ และ 5) อาหาร นอกจากนี้มีข้อสังเกตสำคัญว่า ถึงแม้เนเธอร์แลนด์จะเป็นประเทศที่มีพื้นที่ไม่มาก เพียง 4.15 หมื่นตารางกิโลเมตร หรือไม่ถึงร้อยละ 10 ของพื้นที่ประเทศไทย⁶ แต่นেเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่สามารถส่งออกสินค้าการเกษตรได้มากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากสหรัฐฯ

จากรายงานของสำนักงานสถิติเนเธอร์แลนด์ ปี 2561 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของเนเธอร์แลนด์อยู่ที่ 90.3 พันล้านยูโร ขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 0.2 โดยสินค้าเกษตรส่งออกสำคัญของเนเธอร์แลนด์เรียงตามมูลค่าประกอบด้วย 1) ไม้ประดับตกแต่ง (Ornamental Horticulture) โดยเฉพาะดอกทิวลิปที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศและเป็นที่นิยมไปทั่วโลก 2) ผลิตภัณฑ์นมและไข่ 3) เนื้อสัตว์ 4) ผัก และ 5) ผลไม้ เช่นสาหร่ายที่ทำให้เนเธอร์แลนด์มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสูงมากเกิดจากหลายปัจจัยทั้งรูปแบบการเพาะปลูกและแนวคิด กล่าวคือ⁷

- 1) เนเธอร์แลนด์มีพื้นที่การเพาะปลูกในโรงเรือนต่อพื้นที่ทั้งหมดมากที่สุดในโลก ซึ่งการเพาะปลูกในโรงเรือนทำให้เกษตรกรสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชได้ง่าย ผลผลิตทางการเกษตรจึงไม่เปลี่ยนแปลงผันผวนมากนัก
- 2) เนเธอร์แลนด์นำการเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) มาใช้ เริ่มตั้งแต่การเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อม (ค่าความชื้น ปริมาณน้ำ ปริมาณสารอาหาร) วัดการเติบโตของพืชอย่างละเอียด ทำให้รู้ถึงปริมาณทรัพยากรเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงที่สุด
- 3) เนเธอร์แลนด์ใช้พื้นที่ว่างเปล่ามาทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น บันหลังค้า (Plant Factory) และพื้นที่ว่างตามห้องสรรพสินค้า เป็นต้น
- 4) การรณรงค์ด้านการเกษตรอย่างจริงจังภายใต้คำขวัญ “ผลิตอาหารให้ได้เพิ่มขึ้นสองเท่า โดยใช้ทรัพยากรเพียงครึ่งเดียว” จัดได้ว่าเป็นแนวคิดการผลิตแบบ Increasing Return to Scale อย่างหนึ่ง

⁶ ประเทศไทยมีพื้นที่ 5.13 แสนตารางกิโลเมตร

⁷ รายละเอียด Smart Farming (2562) https://smart-farm.blogspot.com/2019/01/blog-post.html?fbclid=IwAR1C_N0mpK8PL--XD_EBmjk2RTjsJHcl8KRLm3-wMKKHChtdBi-5xvAF1cU

5) เนเนอร์แ伦ด์เป็นยอดด้านการบริหารจัดการนำ เนื่องด้วยข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ที่พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยในระดับเดียวกับหรือต่ำกว่าหน้าที่จะเลี้ยวขวาอย่างบังคับอุทกภัยได้ส่งผลดีต่อภาคการเกษตร

เห็นได้ว่าภาคการเกษตรของเนเนอร์แ伦ด์ที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.7 ของ GDP สามารถสร้างมูลค่าส่งออกได้ถึงร้อยละ 11.7 ของ GDP เลยทีเดียว แต่ก็ใช่ว่าภาคส่วนอื่นๆ จะไม่มีประเด็นที่น่าสนใจภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการของเนเนอร์แ伦ด์สามารถผลิตบริษัทชั้นนำระดับโลกที่สร้างแบรนด์ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่อาจจะคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น บริษัท Royal Dutch Shell เจ้าของปั๊มน้ำมันเซลล์ บริษัท Unilever บริษัทผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคประเภท FMCG (Fast Moving Consumer Goods) ระดับโลกซึ่งมีแบรนด์ผลิตภัณฑ์มากมาย อาทิ ซันซิลค์ (Sunsilk) ลิปตัน (Lipton) คโนร์ (Knorr) โดฟ (Dove) ไอศครีมแมgnam (Magnum) ฯลฯ บริษัทผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า Philips และบริษัท Heineken N.V. ผู้ผลิตเบียร์ Heineken ซึ่งบริษัทชั้นนำเหล่านี้ต่างมีบทบาทสำคัญในการการส่งออกของเนเนอร์แ伦ด์ด้วยเช่นเดียวกัน ขณะที่ในภาคบริการมีบริษัท ING หนึ่งในบริษัทการเงินยักษ์ใหญ่ของโลกซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นอันดับ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไทย และสายการบินประจำชาติอย่าง KLM เป็นต้น

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแบรนด์สินค้าของบริษัทสัญชาติเนเธอร์แลนด์

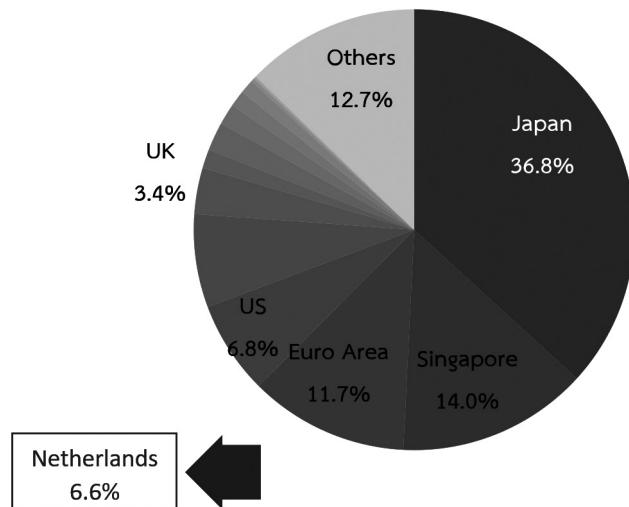
ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

นอกจากนี้ในด้านการลงทุน เนเนอร์แ伦ด์เป็นแหล่งเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญของไทยซึ่งเมื่อรวมกับประเทศไทย ในการลุ่มยูโรโซน จะคิดเป็นแหล่งเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญอันดับ 3 ของไทย⁸ รองจากญี่ปุ่น และสิงคโปร์ โดยมีสัดส่วนที่ร้อยละ 11.7 ของยอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไตรมาส 4 ปี 2561 และเมื่อพิจารณาเงินลงทุนโดยตรงจากเนเนอร์แ伦ด์พบว่าคิดเป็นสัดส่วนกว่าครึ่งหนึ่งของเงินลงทุนโดยตรงจากยูโรโซนและคิดเป็นร้อยละ 6.6 ของยอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไตรมาส 4 ปี 2561

ขณะเดียวกัน แนวโน้มของภาคธุรกิจเนเนอร์แ伦ด์ในอนาคตค่อนข้างสดใสสืบเนื่องจากความไม่แน่นอนของการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร หรือ Brexit ทำให้บริษัทระดับโลกบางแห่งกำลังพิจารณาการย้ายสำนักงานใหญ่จากกรุงลอนדוןของสหราชอาณาจักรมายังกรุงอัมสเตอร์ดัม เมืองหลวงของเนเนอร์แ伦ด์ อาทิ ผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เช่น พานาโซนิค เนื่องจากความกังวลเรื่องนโยบายภาษีภายหลัง Brexit ซึ่งทางผู้จัดการของก็มีท่าทีที่พร้อมเปิดประชุมรับการย้ายฐานการลงทุนอย่างเต็มใจ

⁸ ส่วนหนึ่งคาดว่าเกิดจากการที่ ING สถาบันการเงินชั้นนำของเนเนอร์แ伦ด์เข้ามาซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไทย (TMB) เป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 30 มูลค่ารวมทั้งสิ้น 460 ล้านยูโร ในปี 2550

ภาพที่ 10 สัดส่วนยอดคงค้างลงทุนโดยตระหง่านจากต่างประเทศ ไตรมาส 4 ปี 2561

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

5. สรุป

เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีลักษณะเศรษฐกิจและแนวคิดที่น่าสนใจ ถึงแม้จะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก และประชากรไม่มาก แต่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่และประชากรมีกำลังซื้อสูง และมีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ สูงกว่าของยุโรปโดยภาพรวมมาตลอด

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของเนเธอร์แลนด์เกิดจากจุดยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือรัตเตอร์ดัมที่มีปริมาณตู้คอนเทนเนอร์ผ่านเข้าออกสูงที่สุดในยุโรป ประกอบกับเนเธอร์แลนด์มีผลิตภัณฑ์เกษตรสูงจาก การใช้พื้นที่ทำการเกษตรอย่างคุ้มค่าและการนำเทคโนโลยีด้านการเกษตรใหม่ๆ เข้ามาช่วย การรณรงค์ด้าน การเกษตรอย่างจริงจังของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะที่ในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ประเทศเนเธอร์แลนด์ สามารถสร้างบริษัทขึ้นนำในระดับโลกได้เป็นจำนวนมาก

ปี 2561 เนเธอร์แลนด์มีความสำเร็จต่อเศรษฐกิจไทยในระดับสูง ทั้งในฐานะคู่ค้าและผู้ลงทุนในไทยที่ใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรป จากความสำเร็จที่เพิ่มขึ้นนี้ ไทยสามารถยกระดับความสัมพันธ์ทางการค้าโดยเพิ่มมูลค่า การส่งออกให้มากขึ้น ซึ่งเห็นได้ว่าอนาคตของประชากรชาวเนเธอร์แลนด์จะมีกำลังซื้อสูงแล้ว ท่าเรือรัตเตอร์ดัม สามารถเป็นจุดกระจายสินค้าของไทยไปยังท่อสู่ ในสหภาพยุโรปได้ด้วย

แต่ไม่ใช่แค่เรื่องราวความสำเร็จเท่านั้นที่ประเทศไทยสามารถเรียนรู้จากเนเธอร์แลนด์ได้ ในอดีต เนเธอร์แลนด์เคยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ถูกหยิบยกมาเป็นตัวอย่างในตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ทั้งความ บ้าคลั่งดอกทิวลิปและโรคดัตซ์ เป็นต้น

วิถี ‘Go Dutch’ คือความตรงไปตรงมา ความสำเร็จของเนเธอร์แลนด์อาจถูกบรรจุอยู่ในวิถีสันๆ นี้ นั่นคือ การทำอะไรก็แล้วแต่ ต้องทำอย่างจริงจังและตรงไปตรงมา ทั้งการเป็นเมืองท่า การทำการเกษตร การค้า และ การสร้างแบรนด์ เป็นต้น เมื่อได้เรียนรู้ทั้งบทเรียนที่ดงามและเจ็บปวดแล้ว ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่การณ์ เหล่านี้ได้โดยที่ยังคงมีความสำเร็จต่อเศรษฐกิจไทยอยู่มาก ทั้งภาคอุตสาหกรรม และบริการที่ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นของการสร้างแบรนด์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก

บทวิเคราะห์

ความขัดแย้งอินเดีย-ปากีสถาน: เมื่อความต่างของศาสนาเป็นเหตุ¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ความขัดแย้งระหว่างอินเดียและปากีสถานเริ่มต้นจากความต่างทางด้านศาสนา ลูกلامจนกล้ายเป็นความขัดแย้งเรื่องพรหมเดน และกล้ายเป็นสังคมที่ห่วงความรุนแรงขึ้นในที่สุด ล่าสุดเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 จำนวนของความขัดแย้งครั้งใหม่เกิดขึ้นจากการที่กลุ่มก่อการร้ายในแคชเมียร์ได้วางระเบิด กองทหารอินเดียที่กำลังปลดประจำการ ส่งผลให้ทหารอินเดียเสียชีวิตมากกว่า 40 นาย นอกจากนี้ สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายขึ้นจากการที่อินเดียกับปากีสถานส่งเครื่องbinรบไปบริเวณแนวเขตชายแดน จนทำให้ปากีสถานปิดน่านฟ้า ส่งผลให้เที่ยวบินจากนานาประเทศต้องหลีกเลี่ยงเส้นทางดังกล่าว

○ แม้ในอดีต ความขัดแย้งระหว่างทั้งสองประเทศจะมีที่ท่าคลีคลายขึ้น แต่สังคมยังคงประทัยอยู่เนื่องๆ เนื่องจากข้อพิพาทเรื่องเขตแดนเป็นเรื่องยากที่จะหาข้อตกลง เพราะต่างฝ่ายต้องรักษาผลประโยชน์ให้แก่ชาติตัวเองได้มากที่สุด แต่ก็ต้องแลกด้วยการสูญเสียอย่างมหาศาล

○ แม้ปัจจุบันเหตุการณ์ระหว่างทั้งสองประเทศจะจดอยู่ในภาวะปกติ แต่ก็ยังมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาขึ้นอีกในอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากผู้คนต้องอพยพไปยังที่ปลอดภัย ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ชะงักงัน ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ต้องเปลี่ยนแปลง

○ อาจกล่าวได้ว่าไม่มีผู้ใดเป็นผู้ชนะในสังคม เพราะทุกฝ่ายล้วนแต่ต้องเผชิญกับความสูญเสีย ยิ่งสังคมเรือรังเป็นเวลานานก็จะยิ่งสร้างความสูญเสียในวงกว้างมากขึ้น ดังนั้น หากทั้งสองประเทศสามารถหาทางออกร่วมกันได้ ไม่เพียงแต่จะสร้างความสงบสุขของคนในชาติ แต่เมื่อไรสังคมสังคมทั่วโลกก็พร้อมจะยินดีกับความสงบสุข และยังส่งผลดีต่อทั้งเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย

1. บทนำ

ความขัดแย้งระหว่างประเทศส่วนใหญ่มาเกิดจากข้อพิพาทระหว่างดินแดนและศาสนา ปัญหาขัดแย้งระหว่างอินเดียกับปากีสถานก็เช่นกัน โดยความขัดแย้งระหว่างสองประเทศเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 จากการแย่งชิงรัฐชัมมูและกัศมีร์ (หรือจัมมูและแคชเมียร์) อันเป็นเหตุแห่งสหภาพเรือยามานถึงทุกวันนี้และยังไม่สามารถหาข้อตกลงของเรื่องราวนี้ได้

จนล่าสุดเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 ความขัดแย้งได้ปะทุขึ้นมาอีกครั้ง จากเหตุการณ์ระเบิดพลีชีพในรัฐแคชเมียร์ซึ่งเป็นเขตที่ทั้งสองฝ่ายต่างอ้างกรรมสิทธิ์ ส่งผลให้ทหารอินเดียเสียชีวิตกว่า 40 นาย ซึ่งเป็นการโจมตีที่ทำให้ทหารอินเดียเสียชีวิตมากที่สุดในรัฐแคชเมียร์ เหตุการณ์เริ่มตึ้งเครียดมากขึ้นจนเมื่อวันที่

¹ ผู้เขียน น.ส. อริสา แก้วสลับศรี ส่วนการวิเคราะห์เสียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย ขอขอบคุณ ดร. พิมพ์นารา ทิรัญกุล ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสียรภาพเศรษฐกิจ และดร. พลิทช์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย สำหรับข้อมูลและคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

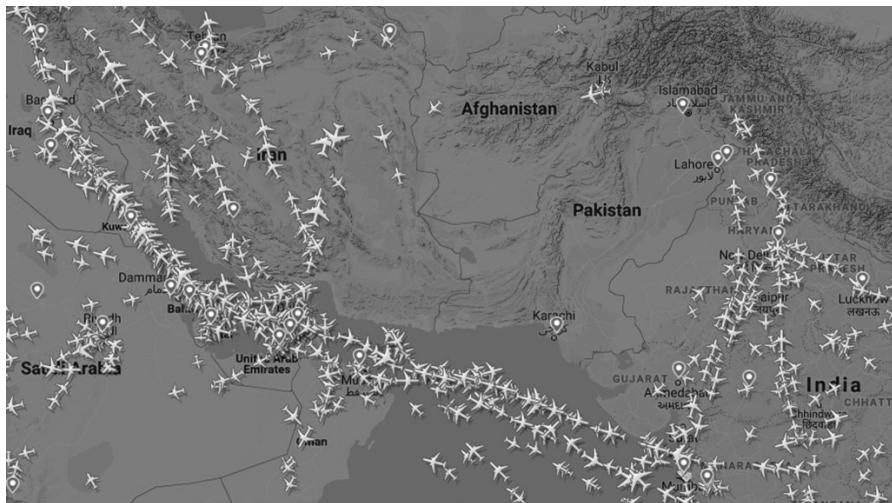
27 กุมภาพันธ์ 2562 ได้เกิดเหตุปะทะอีกรั้ง หลังจากที่อินเดียส่งเครื่องบินรบไปถล่มค่ายของผู้ก่อการร้ายกลุ่ม Jaish-e-Mohammed (JeM) แต่ได้ลูกกล้ำน่า่นำฟ้าของฝ่ายปากีสถาน ทางปากีสถานจึงตอบโต้ด้วยการยิงเครื่องบินรบของอินเดียตก 2 ลำในแคนชเมียร์ และต่อมาปากีสถานประกาศปิดน่านฟ้าของตน ทำให้เที่ยวบินของสายการบินพานิชย์ต่างๆ โดยเฉพาะที่บินในเส้นทางอาเซียน-ยูโรป ต้องเลี่ยงเส้นทางการบินในเขตน่านฟ้าปากีสถานดังกล่าว

ภาพที่ 1 เหตุการณ์ปากีสถานยิงเครื่องบินรบของอินเดียในแคนชเมียร์ตก 2 ลำ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562

ที่มา: Channelnewsasia

ภาพที่ 2 เส้นทางการบินเมืองปากีสถานประกาศปิดน่านฟ้า เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

ที่มา: Thenational

ทั่วโลกต่างให้ความสนใจแก่เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างมาก และเกิดกระแสต่อต้านสังคมระหว่างอินเดียและปากีสถาน โดยประชาชนโลกต่างเรียกร้องให้ทั้งสองประเทศยุติความขัดแย้งได้โดยเร็วเพื่อไม่ให้เหตุการณ์บานปลาย อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์นี้ไม่ใช่ความขัดแย้งครั้งแรกระหว่างทั้งสองประเทศ อีกทั้งเป็นเรื่องสืบเนื่องที่ เป็นปัญหาเรื้อรังในหลากหลายมิติ จึงยากที่จะหาข้อตกลงได้ ดังนั้น การหาทางออกที่ทั้งสองประเทศจะยอมรับได้ แม้จะเป็นเรื่องยากแต่ก็มีความน่าสนใจ

บทความนี้จะนำเสนอที่มาและสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างอินเดียและปากีสถาน ตลอดจนผลกระทบทางเศรษฐกิจของความขัดแย้งในครั้งนี้

2. ความเป็นมาของสหกรณ์อินเดีย-ปากีสถาน

การแย่งชิงรัฐแคชเมียร์ของอินเดียและปากีสถานเริ่มมาตั้งแต่ก่อนที่ทั้งสองประเทศได้รับเอกราชโดยหากย้อนไปเมื่อปี พ.ศ. 2490 หรือหลังสหกรณ์โลกครั้งที่ 2 ดินแดนชุมพูทวีปที่ปัจจุบันคืออินเดียและปากีสถานได้รับเอกราชาจากสหราชอาณาจักร และก่อตั้งเป็นประเทศขึ้นมา ซึ่งนั่นคือช่วงความขัดแย้งครั้งแรก

สหราชอาณาจักรมองว่าเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ชุมพูทวีปนับถือศาสนาอิสลามและอินดู จึงมีความเห็นว่าควรแบ่งประเทศออกจากกัน จึงกิดเป็นประเทศอินเดียและปากีสถานขึ้นมา นอกจากนี้ยังให้สิทธิ์แคว้นต่างๆ กว่า 560 แคว้นตัดสินใจเลือกว่าจะเข้าร่วมกับประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่เมหาราชาหารี ชิง (Hari Singh) ผู้ปกครองแคว้นแคชเมียร์ในตอนนั้นนับถือศาสนาอินดู ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเข้าร่วมกับประเทศใด เมหาราชาหารี ชิง จึงต้องการให้แคว้นนี้เป็นดินแดนอิสระต่อมาก็สถานได้เข้ารุกรานแคว้นทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบ เมหาราชาหารี ชิง จึงหันไปขอความช่วยเหลือจากอินเดียในด้านการทหารและอาวุธ และยอมลงนามเข้าร่วมประเทศกับอินเดียอย่างเป็นทางการ ขณะที่ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในแคชเมียร์และปากีสถานไม่พอใจ ทำให้เกิดรอยร้าวระหว่างอินเดียและปากีสถานจนถึงปัจจุบัน

จากการแย่งชิงได้กลายเป็นช่วงของสหกรณ์ระหว่างอินเดียและปากีสถานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสหกรณ์ครั้งสำคัญมีถึง 4 เหตุการณ์เป็นอย่างน้อย ครั้งแรกเกิดขึ้นในช่วงปี 2490 – 2492 จากการที่ปากีสถานให้ความช่วยเหลือกลุ่มนักบุญอิสลามในแคว้นแคชเมียร์ด้วยการส่งทหารเข้าช่วยรบ จนสามารถเข้ายึดพื้นที่ 1 ใน 3 ของแคว้น ผู้ปกครองแคว้นแคชเมียร์จึงขอความช่วยเหลือจากอินเดีย รัฐบาลอินเดียจึงส่งทหารและยื่นประท้วงต่อคณะกรรมการมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีติดให้ทั้งสองฝ่ายหยุดการประท้วง และกำหนดแนวหยุดยิง (Line of Control) ซึ่งแบ่งแคชเมียร์ผ่านตะวันออกให้เป็นเขตปกครองของอินเดีย ส่วนแคชเมียร์ผ่านตะวันตกเป็นเขตปกครองของปากีสถาน

ภาพที่ 3 แผนที่ประเทศอินเดีย ปากีสถาน และแคชเมียร์

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

หลังจากนั้นช่วงปี 2508 – 2509 ได้เกิดสิ่งคุกคามครั้งที่สอง โดยปากีสถานส่งทหารเข้าโจมตีและยึดครองเมืองศรีนகர (Srinagar) รัฐบาลอินเดียจึงยื่นประท้วงต่อสหประชาชาติที่ปากีสถานและเมิดแนวหยุดยิง เนื่องจากสหประชาชาติเป็นทั้งประเทศมหาอำนาจและเป็นผู้ขายอาวุธที่ทันสมัยให้แก่ปากีสถาน สหประชาชาติจึงระงับการขายอาวุธให้ปากีสถาน และต่อมาก็ได้ส่งทหารยึดพื้นที่คืน ทำให้ปากีสถานขอกระจ่างบศิก ต่อมาในช่วงปี 2514 ปากีสถานตะวันตกที่มีประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายเบงกอล (Bengali) ต้องการแยกตัวเป็นอิสระ ทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบและมีความรุนแรง ชาวปากีสถานเชื้อสายเบงกอลจึงอพยพหนีตายไปยังอินเดียซึ่งทางการอินเดียได้ให้การช่วยเหลือโดยส่งกำลังทหารไปช่วยรับและสามารถเอาชนะปากีสถานทำให้เกิดประเทศบังคลาเทศขึ้นในปี 2514

ในปี 2542 ปากีสถานพยายามทำการรบกับอินเดียอีกครั้งเป็นครั้งที่ 4 โดยกลุ่มก่อการร้ายในแคร์วันแคชเมียร์ฝ่ายปากีสถานทำให้ฝ่ายทหารอินเดียได้รับความเสียหายอย่างมาก แม้สุดท้ายอินเดียจะได้รับชัยชนะกลับมา ก็ตาม นอกจากนี้ นาชาติเริ่มให้ความสนใจต่อข้อพิพาทระหว่างอินเดียและปากีสถานมากขึ้นอีกด้วย หลังจากนั้นความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศช่วงหลังมีแนวโน้มดีขึ้น ได้มีการเจรจาสันติภาพหลายครั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบก็ยังคงปะทุขึ้นอยู่เนื่องๆ ทำให้บันthonความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้ย่ำแย่ลงจนถึงปัจจุบัน²

3. สถานการณ์ล่าสุด

ความรุนแรงປະทุขึ้นอีกครั้งในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 จากการวางระเบิดรถยนต์ (Car bomb) เหล่าทหารอินเดียที่กำลังปลดประจำการจากฐานทัพทางตอนเหนือในรัฐแคชเมียร์ และกำลังเดินทางกลับเข้าตัวเมืองในรัฐแคชเมียร์ โดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีชื่อว่ากลุ่ม Jaish-e-Mohammed (JeM) ส่งผลให้ทหารอินเดียเสียชีวิตทั้งหมด 40 นาย ปากีสถานถูกมองว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง จึงทำให้ประชาชนชาวอินเดียไม่พอใจในการประท้วงขึ้น เกิดเป็นไฟลามทุ่งระหว่างสองประเทศเป็นที่เรียบร้อย³ ทั้งชาวปากีสถาน ชาวมุสลิมที่อยู่ในแคชเมียร์ และชาวแคชเมียร์ที่อยู่ในอินเดียต่างตกลอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย

จากเหตุการณ์ดังกล่าวอินเดียมุ่งใช้วิธีการตอบโต้ทางการทหารเพียงอย่างเดียว แต่ยังใช้วิธีทางการทูตโดยการเพิกถอนสถานะชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ (Most Favoured Nation: MFN) ที่เป็นสถานะที่ทำให้ปากีสถานได้เปรียบทางการค้ามากกว่าชาติอื่นที่เป็นคู่ค้ากับอินเดีย และประกาศเพิ่มอัตราภาษีนำเข้าสินค้าจากปากีสถานถึงร้อยละ 200 แสดงให้เห็นว่าทางฝ่ายอินเดียจะไม่ยอมถอย⁴ นอกจากนี้ อินเดียได้เพิ่มกำลังทหารเข้าไปในพื้นที่รัฐจัมมุและแคชเมียร์เพื่อปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในเขตการปกครองของอินเดีย โดยฝ่ายอินเดียมองว่ากลุ่มก่อการร้ายดังกล่าวได้รับสนับสนุนจากปากีสถาน ขณะที่ฝ่ายปากีสถานออกแถลงการณ์โต้ว่าไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายดังกล่าว และยังตอกย้ำอินเดียให้หาหลักฐานมาก่อนจะกล่าวหา ทำให้สถานการณ์ตึงเครียดขึ้นเรื่อยๆ จนถึงขั้นที่อินเดียต้อง “ยึมมือ” นาชาติเพื่อร่วมกันคุ่ำบาตรปากีสถาน นอกจากนี้ ฝ่ายเศสยังต้องการให้สหประชาชาติประกาศให้ผู้นำกลุ่มก่อการร้าย JeM เป็นผู้ก่อการร้ายสากแล้วจากที่อินเดียเคยยื่นเรื่องนี้ผ่านเวทีการประชุมเรื่องความมั่นคงของสหประชาชาติไปแล้วครั้งหนึ่ง แต่เจนกัลับคัดค้าน ทำให้ผู้ก่อการร้าย JeM ยังไม่ถูกเรียกว่าผู้ก่อการร้ายสากแล้ว

² บ้านจอมยุทธ (2543). “สังคมศาสตร์”. (ออนไลน์). www.baanjomyut.com

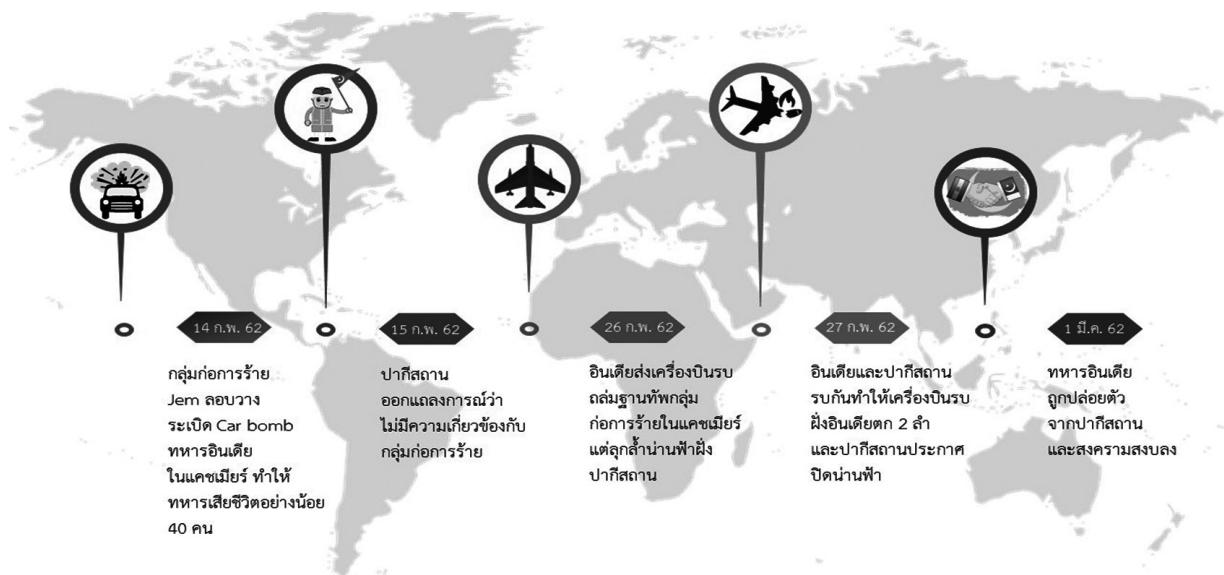
³ The 101 (2562). “ความตึงเครียดระลอกใหม่ของอินเดีย-ปากีสถาน: ลำดับเหตุการณ์และสิ่งที่ต้องจับตามอง”. (ออนไลน์). <https://www.the101.world/early-india-pakistan-tensions/>

⁴ Posttoday (2562). “ปมแคชเมียร์จุดระเบิด “อินเดีย-ปากีสถาน” เดือด”. (ออนไลน์). <https://www.posttoday.com/world/582162>

เมื่อมาถึงประเทศไทยต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมยิ่งทำให้เหตุการณ์รุนแรงมากขึ้น และท่าทีของอินเดียที่ไม่ยอมอ่อนข้อต่อปา基สถาน ยิ่งเพิ่มความตึงเครียดระหว่างชายแดนอินเดียกับปา基สถานโดยเฉพาะในช่วงต้นปีที่ผ่านมา โดยอินเดียเคลื่อนกำลังทหารกว่า 1,100 นายไปยังเขตชายแดนในช่วงวันที่ 23 – 25 กุมภาพันธ์ 2562 และออกประกาศให้ประชาชนบริเวณดังกล่าวเตรียมพร้อมสำหรับการอพยพ ต่อมาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 อินเดียส่งเครื่องบินรบเพื่อยิงกล่มฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้าย โดยคาดว่ามีผู้เสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 200 คน ต่อมา เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562⁵ อินเดียและปา基สถานได้ส่งเครื่องบินรบซึ่งลูกคล้าน่า่น้ำทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดการประทกัน โดยทางฝั่งอินเดียกล่าวว่าได้ยิงเครื่องบินรบของปา基สถานตกฝั่งปา基สถาน 1 ลำ แต่ทางการของปา基สถานอกรมาปฏิเสธ ขณะที่ทางฝั่งปา基สถานกล่าวว่าได้ยิงเครื่องบินรบของฝั่งอินเดียตก 2 ลำและได้ควบคุมตัวนักบินไว้ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลปา基สถานประกาศปิดน่านฟ้าและสนามบินชั่วคราว ทำให้สายการบินที่ต้องบินผ่านประเทศไทยต้องหลีกเลี่ยงเส้นทาง โดยปา基ستانให้เหตุผลว่าเป็นการป้องกันการลุกคล้าน่า่น้ำจากอินเดีย ทำให้ทั่วโลกสนใจและเกิดกระแสต่อต้านสหกรณานี้ ในวันรุ่งขึ้น รัฐบาลอินเดียเรียกร้องให้ปล่อยตัวนักบินที่ถูก扣留ตัว ปา基สถานจึงออกแถลงการณ์ให้อินเดียออกจากเพื่อไม่ให้เหตุการณ์บานปลายยิ่งขึ้น

สุดท้ายความตึงเครียดของทั้งสองประเทศลดลงจากการเจรจาเพื่อสันติภาพระหว่างกัน และทหารอินเดียถูกปล่อยตัวเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2562 และนายกรัฐมนตรีเนตรนาถนาวา โมตี ของอินเดีย ได้ต้อนรับการกลับมาและสรรเสริญถึงความกล้าหาญของนายทหารคนดังกล่าว พร้อมจุดพลุดอกไม้ไฟเพื่อต้อนรับในกรุงนิวเดลี⁶ และทำให้การประทกันระหว่างสองประเทศจบลงด้วยดี

ภาพที่ 4 ลำดับเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างอินเดียและปา基สถาน ในช่วงต้นปี 2562

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

⁵ BBC (2019). “อินเดีย-ปา基สถาน: สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งล่าสุดระหว่าง 2 ชาติ”. (ออนไลน์). <https://www.bbc.com/thai/international-47394100>

⁶ โพสต์ทูเดย์ (2019). “ปา基ฯ ปล่อยตัวนักบินทัพฟ้าอินเดียแล้ว”. (ออนไลน์). <https://www.posttoday.com/world/581958>

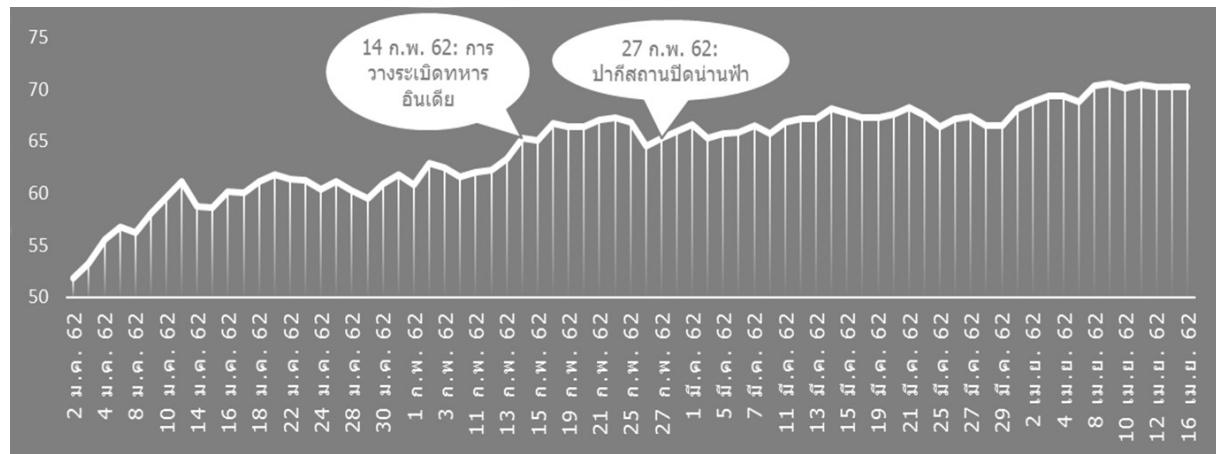
4. ພິດທາງການ

ເຫດຜົນດັ່ງກ່າວສ່ວນພິດທາງໂດຍຕຽບຕ່ອງສາຍການບິນທ່ານໂລກທີ່ຕ້ອງເລື່ອງເສັ້ນທາງການບິນຜ່ານປາກີສຄານໄປໃຊ້ເສັ້ນທາງຜ່ານກາຕາຮ່ວມມືກ່າວສ່ວນພິດທາງໂດຍເນັດການເຕີມປະມານ 1 ຊົ່ວໂມງ ຜົ່ງໝາຍຄືນຕັ້ນຖຸນຂອງສາຍການບິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ

ໃນແຈ້ງເສັ້ນທາງກາຕາຮ່ວມມືກ່າວສ່ວນພິດທາງໂດຍຕຽບຕ່ອງໃຊ້ເວລານານີ້ກວ່າເດີມປະມານ 1 ຊົ່ວໂມງ ຜົ່ງໝາຍຄືນຕັ້ນຖຸນຂອງສາຍການບິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ

ราຄານໍາມັນດູໄປ ປັບສູງຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນວັນທີ 14 ກຸມພັນ 2562 ລັ້ງຈາກເກີດກາວງະເປີດທ່າງອິນເດີຍທີ່ເຕີມປະມານດູໄປໃນຮູ້ແຂ່ງເມີຍ ໂດຍຮັບກຳນົດທີ່ 65.3 ດອລາຣ໌ສະຫະລູກຕ່ອບາຮ່າຣ໌ ສູງຂຶ້ນຈາກວັນກ່ອນໜ້າທ່ອງທີ່ 63.36 ດອລາຣ໌ສະຫະລູກຕ່ອບາຮ່າຣ໌ ແລະ ປັບເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນວັນທີ 27 ກຸມພັນ 2562 ລັ້ງເຫດຜົນປະທະກປະຫວ່າງເຄື່ອງບິນບົນຂອງອິນເດີຍແລະປາກີສຄານ ທຳໄໝຮັບກຳນົດທີ່ 65.28 ດອລາຣ໌ສະຫະລູກຕ່ອບາຮ່າຣ໌

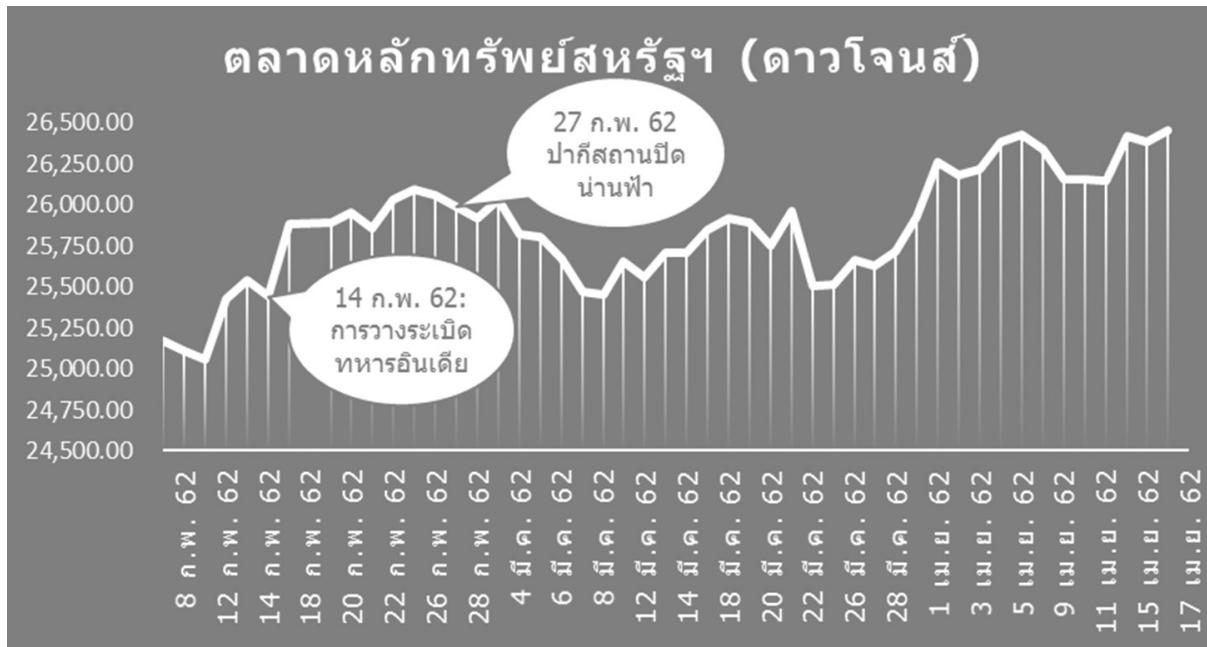
ກາພົກ 5 ຮາຄານໍາມັນດູໄປ (ດອລາຣ໌ສະຫະລູກຕ່ອບາຮ່າຣ໌)

ຫຼັມກາ: REUTERS

ตลาดหลักทรัพย์สหรัฐฯ ปรับตัวลงเล็กน้อย โดยเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 ดัชนีอุตสาหกรรมดาวโจนส์ปิดที่ 25,439.39 จุด จากระดับ 25,543.27 จุด ในวันก่อนหน้า ก่อนจะฟื้นตัวในวันถัดไป และปรับลดอีกครั้ง เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 โดยดัชนีฯ ปิดที่ 25,985.16 จุด

ภาพที่ 6 ดัชนีตลาดหลักทรัพย์สหรัฐ (ดาวโจนส์)

ที่มา: REUTERS

ผลกระทบโดยรวมต่อตลาดการเงินโลก และตลาดการเงินไทยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากเหตุการณ์ตั้งแต่เริ่มประเทศไทยสามารถตอกลับปัญหากันได้นั้นใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์เท่านั้น โดยในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 ค่าเงินบาทอยู่ที่ระดับ 31.27 บาทต่อодอลาร์สหรัฐ ใกล้เคียงกับวันทำการก่อนหน้าขณะที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทยปิดที่ 1,582.57 จุด ลดลงจากวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2562 ที่ปิดที่ 1,597.04 จุด

นอกจากนี้ ผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงของไทยน่าจะอยู่ในวงจำกัด และการส่งออกไม่ได้รับผลกระทบโดยอินเดียเป็นคู่ค้าสำคัญของไทยอันดับที่ 10 ด้วยมูลค่าการส่งออกของไทยไปอินเดียในปี 2561 อยู่ที่ 2.43 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 3.0 ของมูลค่าส่งออกรวม โดยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ขณะที่ป้ากีสถานเป็นคู่ค้าของไทยอันดับที่ 31 ในปี 2561 โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 4.74 หมื่นล้านบาท หรือร้อยละ 0.59 ของมูลค่าส่งออกรวม โดยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก เส้นใยประดิษฐ์ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ

5. สรุป

ความขัดแย้งระหว่างอินเดียกับป้ากีสถานที่มีเรื่องมายาจนาถึงปัจจุบันเกิดจากความแตกต่างทั้งทางด้านความคิด และความเชื่อของคนระหว่างชาติพันธุ์ ซึ่งทั้งสองประเทศมีเหตุผลชัดเจนในการสนับสนุนฝ่ายของตน จนทำให้เหตุการณ์รุนแรงขึ้นจนกลายเป็นสงคราม ซึ่งแม้จะมีการเจรจาเพื่อสันติภาพหลายครั้งแต่ก็ยังหาทางจบปัญหาข้อพิพาทระหว่างกันไม่ได้

การก่อสร้างไม่มีผู้ใดเป็นผู้ชนะมีแต่ความสูญเสีย และยิ่งหากินเป็นเวลานานจะยิ่งสร้างความสูญเสียในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งสังคมระหว่างสองประเทศสร้างความเสียหายไม่ใช่แค่กับประเทศฝ่ายตรงข้ามที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น แต่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต่างได้รับผลกระทบด้วยไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียครอบครัว ผู้คนทั้งเกี่ยวข้องและบริสุทธิ์ล้มตายเป็นจำนวนมากจากเหตุการณ์สองครั้ง รวมถึงการสูญเสียจำนวนเงินมหาศาลทั้งทางตรงในการทำสังคม และทางอ้อมในรูปแบบของค่าเสียโอกาสทั้งของประเทศไทย 2 และของประเทศอื่นๆ

ดังนั้น หากทั้งสองประเทศสามารถหาข้อยุติของสังคมได้โดยถาวรย่อมเกิดผลดีต่อทั้ง 2 ประเทศ ในแง่ของสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น นอกจากนี้ บรรยายกาศในการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศย่อมดีขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้ดีต่อเนื่อง ดังนั้น ทั้งสองประเทศควรหาทางออกที่ดีที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่ความสงบสุข และโลกที่เรียกว่าสังคม

อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศต่างเป็นคู่ค้าของไทยโดยเฉพาะอินเดีย แม้สัดส่วนการค้าระหว่างไทยกับอินเดียจะไม่สูงนัก แต่เมื่อเกิดวิกฤตหรือเหตุการณ์ที่กระทบต่อเศรษฐกิจคู่ค้าของไทย ผลกระทบจะถูกส่งผ่านมาอย่างเศรษฐกิจไทยได้ผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเราจึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและสามารถตั้งรับได้ทันท่วงที

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ตารางที่ 1 ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายเดือน

	2560	2561	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61	ต.ค. 61	พ.ย. 61	ธ.ค. 61	ม.ค. 62	ก.พ. 62	มี.ค. 62	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก /7															
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล) /7	53.2	69.4	68.3	74.4	73.6	73.1	72.4	77.2	79.4	65.6	57.4	59.1	64.6	66.9	63.5
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	2.25-2.50	1.50-1.75	1.75-2.00	1.75-2.00	1.75-2.00	2.00-2.25	2.00-2.25	2.00-2.25	2.00-2.25	2.25-2.50	2.25-2.50	2.25-2.50	2.25-2.50	2.25-2.50
ภาคการคลัง (ปัจงประมาณ)/1															
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท) /1	2,890.5	3,007.2	246.4	189.6	302.5	213.0	179.0	278.6	468.3	226.3	269.2	304.9	200.2	225.1	1,694.0
(%YoY) /1	3.0%	4.0%	13.5%	-9.6%	34.5%	-17.0%	8.4%	31.9%	9.3%	-9.6%	-6.8%	24.7%	20.6%	2.3%	6.0%
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	2,686.6	2,792.1	236.6	172.4	286.6	202.6	167.0	256.3	447.8	199.7	245.5	286.5	182.1	200.7	1,562.2
(%YoY) /1	4.2%	3.9%	12.6%	-14.7%	34.8%	-19.5%	5.6%	28.6%	8.2%	-9.7%	-6.5%	26.3%	23.8%	0.9%	6.2%
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท) /1	2,305.8	2,411.8	211.3	142.7	249.7	177.1	134.0	207.2	422.3	181.4	214.0	256.4	152.7	159.9	1,386.7
(%YoY) /1	4.1%	4.6%	12.2%	-16.6%	37.3%	-22.0%	5.9%	38.9%	10.6%	-10.2%	-5.6%	28.0%	28.3%	0.1%	7.5%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท) /1	380.8	380.3	25.3	29.7	36.9	25.5	33.0	49.1	25.5	18.3	31.5	30.1	29.4	40.8	175.5
(%YoY) /1	4.4%	-0.1%	15.7%	-3.7%	19.7%	3.4%	4.6%	-1.9%	-20.7%	-4.7%	-12.2%	13.8%	4.7%	4.2%	-3.0%
- รายจ่ายเหลือเชื่อ (พันล้านบาท) /1	204.0	215.1	09.8	17.2	15.9	10.4	12.0	22.3	20.5	26.6	23.7	18.4	18.1	24.5	131.8
(%YoY) /1	40.5%	5.5%	38.8%	120.8%	29.8%	105.7%	71.8%	85.9%	41.9%	-8.3%	-9.8%	3.6%	-3.9%	14.8%	3.2%
ด้านอุปทาน															
ภาคการเกษตร															
- ตัวชี้ผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	7.0%	5.9%	12.2%	6.7%	5.3%	10.4%	4.5%	4.7%	5.3%	-2.5%	3.8%	0.8%	2.4%	-1.9%	0.4%
- ตัวชี้ราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-2.8%	-5.6%	-9.0%	-4.5%	-3.2%	-0.5%	-2.7%	-5.7%	0.0%	-1.8%	-1.6%	-0.5%	0.6%	-2.2%	-0.7%
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	4.1%	-0.4%	1.3%	0.7%	1.0%	8.6%	0.3%	-2.2%	4.3%	-4.7%	2.4%	0.8%	2.7%	-5.1%	-0.7%
- การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1%	3.1%	1.8%	4.4%	1.8%	0.7%	0.9%	3.7%	3.7%	2.7%	1.3%	-5.5%	-6.1%	0.3%	-3.7%
ภาคอุตสาหกรรม															
- ตัวชี้ผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /10	1.8%	3.6%	3.6%	4.9%	4.9%	4.8%	2.3%	-0.1%	5.8%	0.8%	1.2%	0.6%	-1.3%	-2.5%	-1.1%
- มูลค่าการนำเข้าต้นทุนในรูปдолลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	18.7%	9.7%	15.9%	9.5%	0.9%	2.8%	37.8%	11.5%	13.4%	2.9%	-20.9%	7.5%	-13.3%	-18.4%	-8.5%
- ปริมาณการนำเข้าต้นทุนในรูปдолลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	14.1%	5.2%	10.4%	5.0%	-2.9%	-0.6%	33.9%	9.3%	11.3%	1.7%	-21.7%	7.3%	-2.9%	-18.1%	-5.2%
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	68.3%	69.8%	62.7%	71.1%	70.7%	68.7%	69.1%	68.2%	70.0%	70.3%	67.6%	70.5%	69.1%	74.4%	71.3%
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-4.1%	1.1%	-0.9%	0.7%	3.5%	1.2%	0.8%	6.1%	5.1%	-0.1%	8.5%	4.1%	1.7%	1.6%	2.4%
- ตัวชี้ความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	91.6	89.1	90.2	91.7	93.2	92.5	91.5	92.6	93.9	93.2	93.8	95.6	96.3	95.2
ภาคบริการ															
- จำนวนท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.6	38.3	3.1	2.8	3.0	3.2	3.2	2.7	2.7	3.2	3.8	3.7	3.6	3.5	10.8
(%YoY) /14	9.4%	7.5%	8.4%	5.9%	10.8%	2.5%	1.3%	2.1%	-0.5%	4.5%	7.7%	4.9%	1.0%	-0.7%	1.8%
- การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	0.8%	-0.2%	0.4%	1.9%	-2.9%	2.7%	3.1%	-1.6%	0.7%	1.3%	-1.1%	4.1%	4.2%	1.5%	3.3%
ด้านอุปสงค์															
การบริโภคภาคเอกชน															
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ราคากองที่ (%YoY) /1	3.7%	5.6%	7.0%	4.1%	6.9%	18.2%	1.7%	0.8%	7.2%	9.6%	0.8%	3.1%	-0.5%	2.2%	1.7%
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคในรูปдолลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	4.7%	8.3%	17.5%	7.5%	10.5%	5.3%	8.8%	4.0%	18.7%	9.4%	-3.1%	4.0%	-7.3%	4.9%	0.7%
- ปริมาณจำนำยี่ห้อรถอนันต์ (%YoY) /14	23.7%	15.4%	17.2%	26.8%	26.2%	21.4%	27.2%	15.6%	14.1%	12.8%	-2.7%	17.4%	9.2%	15.2%	13.9%
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) /13	4.5%	-2.9%	-3.1%	-12.0%	-1.0%	-4.0%	3.9%	-10.8%	1.9%	-6.1%	4.8%	-3.1%	0.4%	2.3%	-0.1%
- ตัวชี้ความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.0	67.8	67.8	66.9	67.9	69.1	70.2	69.4	68.4	67.5	66.3	67.7	69.0	67.6	68.1

	2560	2561	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61	ต.ค. 61	พ.ย. 61	ธ.ค. 61	ม.ค. 62	ก.พ. 62	มี.ค. 62	YTD
การลงทุนภาคเอกชน															
- บริโภคการนำเข้าสินค้าทั่วไปในรูปของลาร์สหราชอาณาจักร (%YoY) / 1	6.3%	3.5%	3.5%	7.3%	5.9%	-0.8%	5.2%	-6.9%	0.3%	5.1%	-3.6%	-3.7%	-21.7%	-2.8%	-9.5%
- บริโภคจำนำยี่ห้อดอนดิเชิงพาณิชย์ (%YoY) / 14	7.5%	22.2%	30.6%	28.6%	25.6%	28.8%	28.1%	13.5%	36.0%	26.9%	16.6%	17.3%	9.0%	4.6%	9.5%
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) / 1	-0.9%	13.7%	25.5%	14.7%	13.0%	12.3%	23.3%	9.7%	16.1%	2.1%	10.5%	15.2%	7.4%	-1.6%	5.8%
- ยอดขายบุหรี่เมิน (%YoY) / 14	1.3%	4.9%	0.0%	8.1%	3.4%	10.5%	7.3%	8.8%	13.8%	5.4%	-1.4%	5.5%	-3.0%	-10.3%	-3.0%
- ดัชนีราคาสุดก่อสร้าง (%YoY) / 14	1.9%	2.6%	2.7%	3.8%	4.4%	4.7%	3.3%	1.5%	1.2%	1.3%	0.5%	-0.3%	-0.1%	0.3%	0.0%
การค้าระหว่างประเทศ															
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร); ระบบศุลกากร	236.6	252.5	19.0	22.3	21.8	20.4	22.8	20.7	21.8	21.2	19.4	19.0	21.6	21.4	62.0
(%YoY) / 4	9.9%	6.7%	13.0%	11.7%	8.4%	8.3%	6.7%	-5.2%	8.7%	-1.0%	-1.7%	-5.6%	5.9%	-4.9%	-1.6%
- ราคาน้ำมันดิบ (%YoY) / 4	3.6%	3.4%	4.7%	4.7%	4.2%	3.7%	3.0%	2.4%	2.5%	1.5%	0.7%	0.2%	0.4%	0.5%	0.4%
- บริโภคการส่งออก (%YoY) / 14	6.0%	3.2%	7.9%	6.7%	4.0%	4.4%	3.6%	-7.5%	6.0%	-2.4%	-2.4%	-5.8%	5.5%	-5.4%	-2.0%
- มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร); ระบบศุลกากร	221.5	249.2	20.2	21.0	20.1	20.9	23.4	20.2	22.0	22.4	18.3	23.0	17.5	19.4	60.0
(%YoY) / 4	14.1%	12.5%	20.9%	11.3%	10.2%	10.5%	22.8%	9.9%	11.2%	14.7%	-8.1%	14.0%	-10.0%	-7.6%	-1.2%
- ราคาน้ำมันดิบ (%YoY) / 4	5.5%	5.6%	6.4%	7.3%	7.8%	6.9%	6.0%	5.6%	5.5%	2.3%	0.4%	-0.4%	0.4%	0.4%	0.1%
- บริโภคการนำเข้า (%YoY) / 14	8.1%	6.5%	13.6%	3.7%	2.2%	3.4%	15.8%	4.0%	5.4%	12.1%	-8.6%	14.5%	-10.4%	-8.0%	-1.3%
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร); ระบบศุลกากร / 4	15.1	3.3	-1.1	1.3	1.7	-0.5	-0.6	0.5	-0.3	-1.2	1.1	-4.0	4.0	2.0	2.0
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ															
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศ (%/เดือน) / 2	33.8	32.3	31.5	32.0	33.2	33.3	32.7	32.4	33.3	32.9	32.4	31.2	31.5	31.8	31.5
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร) / 2	50.2	35.2	1.8	1.4	4.5	1.2	0.8	2.4	1.5	1.1	4.5	2.0	6.5	N/A	N/A
- ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร) / 2	202.6	205.6	215.2	212.6	206.8	205.5	204.5	204.5	201.8	203.2	205.6	209.9	212.5	212.2	212.2
- ฐานะข้อมูลเงินตราต่างประเทศคงเหลือ (พันล้านดอลลาร์สหราชอาณาจักร) / 2	36.7	33.7	34.2	33.4	33.0	32.2	32.3	31.9	32.6	32.2	33.7	31.8	31.2	32.6	32.6
- ทุนสำรองทางการต่อหนี้ต่างประเทศ (%) / 2	3.3	3.3	3.5	3.5	3.4	3.5	3.2	3.1	3.2	3.2	3.3	3.4	3.4	N/A	N/A
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศไทย															
- อัตราการว่างงาน (%) / 3	1.2%	1.1%	1.1%	1.0%	1.1%	1.0%	1.0%	1.0%	1.0%	1.0%	0.9%	1.0%	0.8%	0.9%	0.9%
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%YoY) / 4	0.7%	0.4%	-0.8%	0.7%	1.8%	2.2%	1.8%	1.3%	1.7%	0.9%	-0.5%	-1.1%	-0.6%	0.4%	-0.4%
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) / 4	0.7%	1.1%	1.1%	1.5%	1.4%	1.5%	1.6%	1.3%	1.2%	0.9%	0.4%	0.3%	0.7%	1.2%	0.7%
- อัตราเงินเฟ้อทั่วโลก (%YoY) / 4	0.6%	0.7%	0.6%	0.8%	0.8%	0.8%	0.7%	0.8%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	0.6%	0.6%	0.6%
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) / 1	41.2%	41.8%	41.2%	41.0%	41.0%	40.9%	41.3%	41.7%	41.7%	41.8%	41.8%	41.7%	41.9%	N/A	N/A

ที่มา:

- 1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
- 2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
- 3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์
- 5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- 6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- 7/ข้อมูลจาก Reuters
- * ข้อมูลเบื้องต้น
- 8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 9/ข้อมูลจากสถาบันคณะกรรมการแห่งประเทศไทย
- 10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- 11/ข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 12/ข้อมูลกรมดีเบงประจำด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพากร และกรมศุลกากร
- 13/ข้อมูลจากการขนส่งทางบก
- 14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส

ตารางที่ 2 ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส

	2560	2561	2560		2561				2562	YTD
			Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก /7										
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล) /7	53.2	69.4	50.5	59.3	63.9	72.1	74.2	67.5	63.5	63.5
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	2.25-2.50	1.00-1.25	1.00-1.25	1.50-1.75	1.75-2.00	2.00-2.25	2.25-2.50	2.25-2.50	2.25-2.50
ภาคการคลัง (ปีงบประมาณ)/1										
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)/1	2,890.5	3,007.2	633.1	967.5	630.7	738.4	670.6	963.7	730.2	1,694.0
(%YoY) /1	3.0%	4.0%	13.3%	-0.2%	-0.9%	13.3%	5.9%	-0.4%	15.8%	6.0%
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท)/1	2,686.6	2,792.1	609.1	897.8	572.8	695.6	625.9	893.0	669.2	1,562.2
(%YoY) /1	4.2%	3.9%	15.3%	2.5%	-0.7%	11.3%	2.8%	-0.5%	16.8%	6.2%
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)/1	2,305.8	2,411.8	502.8	810.6	479.2	603.7	518.3	817.7	569.0	1,386.7
(%YoY) /1	4.1%	4.6%	17.4%	3.4%	0.3%	11.5%	3.1%	0.9%	18.8%	7.5%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)/1	380.8	380.3	106.3	87.2	93.6	91.9	107.6	75.2	100.2	175.5
(%YoY) /1	4.4%	-0.1%	6.1%	-5.4%	-5.2%	10.0%	1.3%	-13.7%	7.0%	-3.0%
- รายจ่ายเหลือมีปี (พันล้านบาท)/1	204.0	215.1	24.0	69.7	57.9	42.8	44.7	70.8	61.0	131.8
(%YoY) /1	40.5%	5.5%	-21.1%	-25.1%	-3.3%	58.3%	86.0%	1.5%	5.3%	3.2%
ด้านอุปทาน										
ภาคการเกษตร										
- ตัวชี้ผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	7.0%	5.9%	16.9%	-2.3%	11.2%	8.2%	6.2%	1.0%	0.4%	0.4%
- ตัวชี้ราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-2.8%	-5.6%	-12.9%	-6.0%	-12.0%	-5.6%	-3.0%	-1.1%	-0.7%	-0.7%
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	4.1%	-0.4%	2.4%	-8.6%	-2.6%	1.0%	1.6%	-0.7%	-0.7%	-0.7%
- การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1%	3.1%	-1.7%	-2.3%	5.6%	2.6%	1.8%	2.5%	-3.7%	-3.7%
ภาคอุตสาหกรรม										
- ตัวชี้ผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /10	1.8%	3.6%	2.0%	3.9%	5.2%	4.5%	2.3%	2.5%	-1.1%	-1.1%
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุอิเล็กทรอนิกส์ (%YoY) /1	18.7%	9.7%	18.5%	15.1%	16.2%	8.4%	17.2%	-2.1%	-8.5%	-8.5%
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุอิเล็กทรอนิกส์ (%YoY) /1	14.1%	5.2%	15.9%	8.0%	6.4%	3.9%	14.0%	-3.4%	-5.2%	-5.2%
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	68.3%	69.8%	68.7%	68.8%	72.9%	68.2%	68.7%	69.3%	71.3%	71.3%
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-4.1%	1.1%	-4.0%	-2.3%	-3.3%	1.1%	2.6%	4.4%	2.4%	2.4%
- ตัวชี้ความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	91.6	85.2	87.3	90.5	90.3	92.4	93.2	95.2	95.2
ภาคบริการ										
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.6	38.3	8.9	9.3	10.6	8.9	9.1	9.7	10.8	10.8
(%YoY) /14	9.4%	7.5%	7.7%	20.2%	15.5%	8.4%	1.9%	4.3%	1.8%	1.8%
- การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	0.8%	-0.2%	-0.4%	1.6%	-2.4%	-0.2%	1.4%	0.3%	3.3%	3.3%
ด้านอุปสงค์										
การบริโภคภาคเอกชน										
- ภาคบริโภคเพิ่ม ณ ราคากองที่ (%YoY) /1	3.7%	5.6%	5.9%	4.6%	4.1%	6.0%	6.6%	5.8%	1.7%	1.7%
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	4.7%	8.3%	5.3%	10.0%	7.5%	11.5%	6.1%	8.2%	0.7%	0.7%
- ปริมาณจำนำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY) /14	23.7%	15.4%	11.2%	33.9%	12.1%	23.6%	21.2%	6.8%	13.9%	13.9%
- ปริมาณรถท่องเที่ยวและจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) /13	4.5%	-2.9%	0.2%	6.5%	-1.7%	-5.8%	-3.7%	-0.2%	-0.1%	-0.1%
- ตัวชี้ความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.0	67.8	62.4	65.2	66.7	67.5	69.6	67.4	68.1	68.1

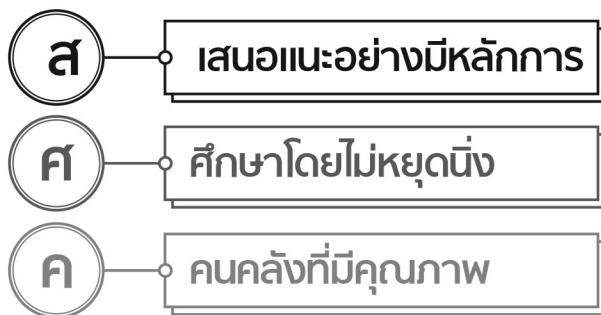
	2560	2561	2560		2561				2562	YTD
			Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
การลงทุนภาคเอกชน										
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปдолลาร์สหรัฐฯ(%YoY) /1	6.3%	3.5%	8.4%	6.2%	9.1%	5.6%	-0.9%	0.7%	-9.5%	-9.5%
- ปริมาณจำนวนน่ายร้อนต์เจิงพานิชย์ (%YoY)/14	7.5%	22.2%	12.8%	9.5%	13.0%	28.2%	22.8%	25.0%	9.5%	9.5%
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) /1	-0.9%	13.7%	12.3%	3.1%	14.8%	16.8%	14.9%	9.4%	5.8%	5.8%
- ยอดขายบุญเชิงเนต์ (%YoY) /14	1.3%	4.9%	3.5%	3.1%	1.6%	4.0%	8.8%	5.6%	-3.0%	-3.0%
- ดัชนีราคาสัดส่วน (%)YoY) /14	1.9%	2.6%	3.0%	3.6%	2.8%	3.6%	3.2%	1.0%	0.0%	0.0%
การค้าระหว่างประเทศ										
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร (%YoY) /4	236.6	252.5	62.1	61.2	63.0	63.2	63.9	62.4	62.0	62.0
- ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	9.9%	6.7%	12.3%	11.6%	11.7%	10.9%	3.0%	2.0%	-1.6%	-1.6%
- ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	3.6%	3.4%	3.5%	4.3%	4.7%	4.5%	3.0%	1.6%	0.4%	0.4%
- ปริมาณการส่งออก (%YoY) /14	6.0%	3.2%	8.5%	6.9%	6.7%	6.1%	0.0%	0.4%	-2.0%	-2.0%
- มูลค่าการนำเข้า (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร (%YoY) /4	221.5	249.2	56.4	59.3	60.7	61.2	64.5	62.8	60.0	60.0
- ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	14.1%	12.5%	13.8%	14.1%	16.6%	13.9%	14.5%	5.8%	-1.2%	-1.2%
- ปริมาณการนำเข้า (%YoY) /14	5.5%	5.6%	3.8%	5.8%	6.6%	7.2%	6.2%	2.7%	0.1%	0.1%
- ดุลการค้า (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร /4	8.1%	6.5%	9.6%	7.9%	9.4%	6.2%	7.8%	3.0%	-1.3%	-1.3%
- ดุลการค้า (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร /4	15.1	3.3	5.7	1.9	2.3	2.0	-0.6	-0.4	2.0	2.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวมเศรษฐกิจต่างประเทศ										
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	33.8	32.3	33.3	32.8	31.3	32.2	32.8	32.9	31.5	31.5
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ)/2	50.2	35.2	14.9	12.4	15.9	7.6	4.5	7.1	N/A	N/A
- ทุนสำรองทางการ (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ)/2	202.6	205.6	199.3	202.6	215.6	206.8	204.5	205.6	212.2	212.2
- ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ)/2	36.7	33.7	31.2	36.7	35.8	33.0	31.9	33.7	32.6	32.6
- ทุนสำรองทางการต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น /2	3.3	3.3	3.1	2.9	3.2	3.1	3.1	3.3	N/A	N/A
ผลิตภัณฑ์มวลรวมเศรษฐกิจในประเทศไทย										
- อัตราการว่างงาน (%) /3	1.2%	1.1%	1.2%	1.1%	1.3%	1.1%	1.0%	1.0%	0.9%	0.9%
- ดัชนีราค้าผู้ผลิต (%YoY) /4	0.7%	0.4%	-0.5%	0.0%	-1.5%	0.6%	1.7%	0.7%	-0.4%	-0.4%
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) /4	0.7%	1.1%	0.4%	0.9%	0.6%	1.3%	1.5%	0.8%	0.7%	0.7%
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) /4	0.6%	0.7%	0.5%	0.6%	0.6%	0.8%	0.8%	0.7%	0.6%	0.6%
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.2%	41.8%	41.9%	41.2%	41.2%	41.0%	41.7%	41.8%	N/A	N/A

ที่มา:

- 1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์
5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
7/ข้อมูลจาก Reuters
*ข้อมูลเบื้องต้น
- 8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
9/ข้อมูลจากสถาบันอาหารแห่งประเทศไทย
10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
11/ข้อมูลจากการตรวจสอบตัวยกระดับเศรษฐกิจ
12/ข้อมูลจากการจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพากร และกรมศุลกากร
13/ข้อมูลจากการนับถ้วนประชากร
14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประเมินการเศรษฐกิจ
วิภาวดีนนท์ บั้นเปี่ยมรักษ์: wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภาค
พงศ์ศักดิ์ โภชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ
ดร.พิมพ์นรา หิรัญกิจ: pim.hirankasi@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสันพันธ์
ดร.นรพัชร์ อัศววัลลภ: norabajra@mof.go.th

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ศิริวัณ จิรกลัยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com
อิทธิพัฒน์ ประภาประเสริฐ: ltipat.p@outlook.com
ณัฏฐธิดา จันภักดี: fongkutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ้มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดเงิน

ภัทร จาเรวัฒน์: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิรพล ฤทธิประสาสน์: sirapol@jhu.edu
瓦ณิช บัณฑิตาโสกุณ: economicque.mzero@outlook.com
ธิตา ปทุมเทวากิลา: thita.psed10@gmail.com

ภาคการเงิน

อริสา แก้วสลับศรี: arisaka@outlook.co.th

อัตราการแลกเปลี่ยน

อภิญญา เจนธัญญาภักดี: apinya.psed8@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ราชานันต์ เคนชมนูกุล: racha.rachakan@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จาเรวัฒน์: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

สลิล พึงวัฒนาภูกุล: salin_sp@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ประกอบ สุริเยนทรารักษ์: prakob.suriyen@icloud.com
ธนิต เกตุปรางค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

ราชานันต์ เ肯ชมนูกุล: racha.rachakan@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

กาญจนा จันทรชิต: Jantarachit.k2525@gmail.com
روم อรุณวิสุทธิ์: romaroon@gmail.com
ธัญลักษณ์ โภชาเลี้ยง: netfpo@gmail.com
กฤษณ์เบศร์ มเน่วงศ์: krithhubet.m@ku.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th